

การพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนอง
ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ

โดย

พลเรือตรี กาญจน์ ดีอุบล
รองเจ้ากรมข่าวทหารเรือ
กองทัพเรือ กระทรวงกลาโหม

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๕๙
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐

ความสามารถ ในระดับนโยบายเห็นควรให้มีคณะกรรมการนโยบายในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Maritime Interests Policy Board) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์ข่าวกรองทางทะเล (ผ่าน ศรชล.) ให้มีการปรับปรุงกฎหมายด้านข้อมูลข่าวสารที่ครอบคลุมอำนาจแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการขอข้อมูลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลของหน่วยงานใน ศรชล. ให้อำนาจตามกฎหมายแก่ศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เพื่อการรวบรวมข่าวสาร และบูรณาการข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระที่รัฐให้การสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นที่ปรึกษาทางวิชาการสำหรับนำเสนอแนวทางหลักการทางวิชาการให้คำปรึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้ง จัดตั้งองค์กรภาคประชาชนให้มีส่วนร่วม เพื่อช่วยเหลือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เช่น กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติทางทะเล (ทสปช.ทางทะเล) เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

คำนำ

ข้อมูลข่าวสารที่พอเพียง มีความถูกต้อง ทันต่อเวลาและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ เป็นสิ่งที่จำเป็นที่สุด สำหรับผู้บริหารทุกระดับชั้น ไม่ว่าจะเป็นการใช้ในเชิงการบริหาร การแก้ไขปัญหา หรือการเตรียมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ก็ต้องการข้อมูลข่าวสารที่มีความถูกต้อง รวดเร็ว เหมาะสม ทันต่อเวลา จึงจะสามารถทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ รวมทั้งการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นผลสำเร็จ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้วิจัยซึ่งเคยปฏิบัติงานในด้านการข่าวกับ กรมข่าวทหารเรือและหน่วยงาน ศรชล. มีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนางานด้านการข่าวกรองทาง ทะเลของประเทศ เพื่อให้หน่วยงานหลักด้านความมั่นคงของชาติทางทะเลมีความพร้อมที่จะรับมือกับ ภัยคุกคามและปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จจุลวงได้ด้วยดีก็โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจาก อาจารย์ที่ปรึกษา คณาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร และในกองทัพเรือ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ข่าวกรองผู้มีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านข้อมูลและได้ร่วมให้ข้อคิดเห็นที่สร้างสรรค์ ในการจัดทำเอกสารวิจัยมาโดยตลอด จึงขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวมาเป็นอย่างสูง ทั้งนี้ ผู้วิจัยมั่นใจ อย่างยิ่งว่า เอกสารวิจัยฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติในการพัฒนาด้านข่าวกรองทางทะเล ต่อไป และหากมีข้อบกพร่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พลเรือตรี

(กาญจน์ ดีอุบล)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๕๘

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
ขอบเขตของการวิจัย	๒
วิธีดำเนินการวิจัย	๒
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๒
คำจำกัดความ	๓
บทที่ ๒ สภาพแวดล้อมทางทะเลและการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเล	
ของชาติในปัจจุบัน	๔
ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล	๔
ความสำคัญของทะเลไทย	๙
การประเมินสถานะแวดล้อมทางทะเล ภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า	๑๐
บทบาทและหน้าที่ของหน่วยข่าวกรองทางทะเลในปัจจุบัน	๑๗
ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเล	๒๑
สรุป	๒๒
บทที่ ๓ ทฤษฎี การจัดองค์กร หลักการข่าวกรอง และการจัดหน่วยด้านการ	
การข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์	๒๓
ทฤษฎีและแนวความคิดการจัดองค์กร	๒๓
หลักการจัดองค์กร	๒๓
กระบวนการจัดองค์กร	๒๔
โครงสร้างขององค์กร	๒๖
ทฤษฎีการจัดการแบบราชการ	๒๙
หลักพื้นฐานในการบริหารองค์กร	๓๐
หลักการวิเคราะห์ด้วย SWOT	๓๒
หลักนิยมข่าวกรองทหารเรือ	๓๔
ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน	๓๙
กรอบแนวคิด 7-S ของแมคคินซี	๔๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ทฤษฎี OODA LOOP ของนาวาอากาศเอก John Boyd	๔๒
ทฤษฎี Network Centric Warfare	๔๕
กรอบแนวความคิด Maritime Domain Awareness	๔๗
หลักการศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร	๕๑
การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศในภูมิภาค	๕๒
การจัดหน่วยและการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์	๕๖
สรุป	๗๐
บทที่ ๔ การพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ	๗๑
วิเคราะห์บทบาทงานด้านการข่าวกรองทางทะเลในอนาคต	๗๑
แนวคิดภารกิจและโครงสร้างของหน่วยข่าวกรองทางทะเลของประเทศ	๗๔
ภารกิจของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล	๗๔
โครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล	๗๕
ประเภทของภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางทะเลที่ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลให้ความสนใจ	๗๗
การพิจารณาให้ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลขึ้นตรงกับหน่วยงานใด	๗๗
เลือกแนวทางปฏิบัติโดยการทดสอบรูปแบบต่างๆ	๘๓
สรุป	๘๔
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๘๕
สรุป	๘๕
ข้อเสนอแนะ	๘๗
บรรณานุกรม	๘๘
ประวัติย่อผู้วิจัย	๙๐

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒ - ๑ ภาพตัดขวางแสดงเขตต่างๆทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒	๔
๒ - ๒ แสดงเขตทางทะเลของประเทศไทย	๕
๒ - ๓ เขตพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยไทยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชา	๘
๒ - ๔ พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย	๙
๒ - ๕ หน่วยปฏิบัติการหลัก ศรชล.	๑๘
๓ - ๑ การจัดองค์การที่เป็นทางการ (The Formal Organization Chart)	๒๖
๓ - ๒ โครงสร้างองค์กรแบบ Functional Structure	๒๗
๓ - ๓ โครงสร้างองค์กรแบบ Product or Product Lines	๒๘
๓ - ๔ โครงสร้างองค์กรแบบ Territory	๒๘
๓ - ๕ องค์ประกอบของ Swot	๓๓
๓ - ๖ กรอบแนวคิด 7-S ของแมคคินซี	๔๒
๓ - ๗ กรอบแนวคิด Ooda Loop ของ John Boyd	๔๓
๓ - ๘ Network Centric Operation (NCO)	๔๗
๓ - ๙ หน่วยงาน Mmea (๑)	๕๒
๓ - ๑๐ หน่วยงาน Mmea (๒)	๕๒
๓ - ๑๑ หน่วยงาน Mmea (๓)	๕๓
๓ - ๑๒ หน่วยงาน Bakamla (๑)	๕๓
๓ - ๑๓ หน่วยงาน Bakamla (๒)	๕๔
๓ - ๑๔ หน่วยงาน Bakamla (๓)	๕๔
๓ - ๑๕ หน่วยงาน Mstf (๑)	๕๕
๓ - ๑๖ หน่วยงาน Mstf (๒)	๕๕
๓ - ๑๗ หน่วยงาน Mstf (๓)	๕๖
๓ - ๑๘ ภายในห้อง Watchfloor ศูนย์ IFC นายทหารติดต่อนานาชาติ ทำหน้าที่เป็นนายทหารเวร และกำลังพลของ ทร.สป. เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล	๕๗
๓ - ๑๙ แผนผังการจัดโครงสร้างการจัดของ IFC	๕๙
๓ - ๒๐ อาคาร Changi C2 Centre ฐานทัพเรือขางอี	๕๙
๓ - ๒๑ แผนภาพ Layout ภายในอาคาร Changi C2 Centre	๖๐
๓ - ๒๒ ภาพห้องปฏิบัติงาน Watchfloor ภายในศูนย์ IFC	๖๐

สารบัญแผนภาพ (ต่อ)

แผนภาพที่	หน้า	
๓ - ๒๓	ภาพแสดง IFC Workflow หรือแผนผังกระบวนการทำงานของศูนย์ IFC	๖๒
๓ - ๒๔	ภาพแสดง IFC Portal หรือ Website เครือข่ายในกรอบของความร่วมมือของ IFC	๖๓
๓ - ๒๕	แสดงพื้นที่สนใจของศูนย์ IFC	๖๔
๓ - ๒๖	นาวาโท รัชช รัชชบำรุง นายทหารติดต่อประจำศูนย์ IFC ระหว่าง ๑ ต.ค.๕๗ – ๓๐ ก.ย.๕๘	๖๗
๓ - ๒๗	โครงสร้างของการบังคับบัญชาส่วนต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกับศูนย์ IFC	๖๙
๔ - ๑	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทงานด้านการข่าวกรองทางทะเล	๗๒
๔ - ๒	แสดงโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล	๗๕
๔ - ๓	แสดงโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลภายใต้การกำกับดูแลของ สชช.	๗๘
๔ - ๔	แสดงโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. (ตามโครงสร้างใหม่ของ ศรชล. ที่จะเกิดขึ้นตาม พรบ.รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฉบับใหม่ที่กำลังพิจารณาอยู่ในสภาฯ)	๘๐

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การข่าว เป็นหัวใจหลักในการดำเนินกลยุทธ์มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ศาสตร์การสงครามที่ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ทั่วโลก และได้รับการยกย่องว่าเป็นแม่บทของการทำสงคราม การวางแผนทางทหาร รวมทั้งหลักการปกครอง มีการแปลเป็นภาษาต่างๆ ในหลายประเทศได้แก่ ตำราพิชัยสงครามของซุนวู (Sun Tzu's The Art Of War) ซึ่งถูกแปลและเรียบเรียงโดย นักเขียนทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติหลายๆ ท่าน ปัจจุบันยุทธศาสตร์ในตำราได้ถูกนำมาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวางในวงการธุรกิจและการเมือง หลักการที่สำคัญประการหนึ่งได้แก่ **รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง**

ในปัจจุบันสถานะแวดล้อมทั้งในระดับโลก และในระดับภูมิภาคได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างรวดเร็ว โดยภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในภูมิภาคนั้น มีทั้งภัยคุกคามรูปแบบเดิม และภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่ไม่ได้เกิดขึ้นบนบกเพียงอย่างเดียว แต่มีหลาย ๆ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในทะเล เช่น การก่อการร้าย การกระทำอันเป็นโจรสลัด การลักลอบค้ายาเสพติด การลักลอบค้าอาวุธสงคราม การค้ามนุษย์ และการกระทำผิดอื่นๆ ทั้งนี้ในการรักษาความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลยังคงเป็นเป้าหมายหลักของชาติที่จะต้องดำรงไว้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเน้นหนักในการปฏิบัติงานด้านการข่าวทางทะเลเพื่อสนับสนุนงานด้านยุทธการของหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลด้วยเช่นกัน แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า หน่วยงานที่มีส่วนในการดำเนินงานด้านการข่าวทางทะเล เช่น กองทัพเรือ กรมประมง กรมศุลกากร ตำรวจน้ำ เป็นต้น ยังมีขีดความสามารถในการดำเนินงานและการปฏิบัติการที่จำกัด โดยข่าวที่ได้ส่วนใหญ่ยังคงเป็นในลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว หรือข่าวบางข่าวยังไม่สามารถเป็นข่าวเชิงลึก ซึ่งจะนำไปใช้ให้เกิดผลในการปฏิบัติได้ และยังไม่ได้มีการเชื่อมโยง แลกเปลี่ยนข่าวกันอย่าง เป็นรูปธรรมทั้งกับหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศ อีกทั้งการประเมินสถานการณ์และภัยคุกคามทางทะเลในอนาคต รวมถึงยังไม่มีหน่วยงานใดที่จะรับผิดชอบงานด้านการข่าวกรองทางทะเลโดยรวมของประเทศอย่างชัดเจน ซึ่งทำให้อาจส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติในการรักษาอธิปไตยและความมั่นคงทางทะเลของชาติได้

จากที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น เพื่อที่จะตอบสนองตามยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศ สู้ความมั่งคั่ง และยั่งยืน ที่ระบุไว้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่ระบุไว้ว่าให้มีแนวทางในการพัฒนาระบบงานด้านการข่าวให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการเชื่อมโยงข้อมูลด้านการข่าวอย่างเป็นระบบทั้งหน่วยในและนอกประเทศ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาและปรับปรุงงานด้านการข่าวอย่างตรงจุดเพื่อให้การปฏิบัติงานด้านการข่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ยังต้องปรับโครงสร้างของหน่วยงานด้านการข่าวกรองทางทะเลเพื่อรองรับสถานการณ์ของโลกที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต ที่แนวโน้มภัยคุกคามและปัญหาต่าง ๆ ทวีความรุนแรง และสลับซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถงานด้านการข่าวทางทะเลของประเทศให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น จึงจำเป็นต้องศึกษาวิเคราะห์การดำเนินงานด้านการข่าวทางทะเลของหน่วยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อยุติเป็นแนวทางในการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ เพื่อให้มีรูปแบบ ลักษณะและการดำเนินงานที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเลในประเทศและภูมิภาค ศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงทะเลในภูมิภาค และศึกษารอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลในสถานการณ์ด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศและภูมิภาคในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี และหลักนิยม การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง พร้อมกับศึกษาตัวอย่างการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศในภูมิภาค
๓. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

จะทำการวิจัยเพื่อกำหนดการดำเนินการด้านการข่าวของชาติ เฉพาะด้านการข่าวกรองทางทะเล เพื่อให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคาม ปัญหา และสิ่งท้าทายต่อความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งหาแนวทางการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเลให้กับประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์จะใช้วิธีการเปรียบเทียบการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล ของสิงคโปร์ในฐานะตัวแบบกับการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเลของไทยในอนาคต โดยข้อมูลการวิจัยจะมาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการข่าวกรองและเอกสารปฐมภูมิ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนความมั่นคงทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔ เป็นต้น และเอกสารทุติยภูมิที่เป็นหนังสือหรือบทความที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเลของไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทำให้ทราบถึงสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเลในประเทศและภูมิภาค ศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงทะเลในภูมิภาค และศึกษารอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลในสถานการณ์ด้านการข่าวกรองทางทะเลของในประเทศและภูมิภาค
๒. ทำให้ทราบหลักการ ทฤษฎี และหลักนิยม การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง พร้อมกับศึกษาตัวอย่างการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศในภูมิภาค
๓. ทำให้ทราบแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ

คำจำกัดความ

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	หมายถึง	ผลประโยชน์ของประเทศอันพึงได้รับโดยการแสวงหาและการใช้ทรัพยากรต่างๆ จากทะเลหรือใต้ดินท้องทะเลหรืออากาศเหนือท้องทะเลโดยตรงและโดยทางอ้อมในการดำเนินการใดๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์แห่งชาติขึ้นมา เพื่อการดำรงคงอยู่ของประเทศที่จะใช้ทะเลได้อย่างอิสระปลอดภัยและสามารถสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน
ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล	หมายถึง	การที่ประเทศชาติมีสถานะแวดล้อมทางทะเลที่เอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทางทะเลได้อย่างเสรีปลอดภัย และเหมาะสม จนนำไปสู่การบรรลุผลประโยชน์ของชาติ
ข่าวกรอง (Intelligence)	หมายถึง	ผลผลิตที่ได้รับจากการรวบรวม การแสวงประโยชน์ การดำเนินการวิธี การสนธิกรรม การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการตีความข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับข้าศึกและประเทศข้าศึก ซึ่งมีผลกระทบต่อภารกิจฝ่ายเราเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและการปฏิบัติการของฝ่ายเรา
ข่าวสาร (Information)	หมายถึง	ข้อมูลที่รวบรวมมาได้ แต่ยังมีได้ผ่านการหาความสัมพันธ์ การวิเคราะห์และตีความ
วงรอบข่าวกรอง (Intelligence Cycle)	หมายถึง	กรรมวิธีในการเปลี่ยนแปลงข่าวสารให้เป็นข่าวกรอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ กรรมวิธีข่าวกรอง ” (Intelligence Process)
ประชาคมข่าวกรอง (Intelligence Community)	หมายถึง	องค์กรข่าวกรองต่าง ๆ แต่ละหน่วยที่ประกอบกันขึ้นเป็นองค์ภาพกิจกรรมด้านข่าวกรองทั้งหมด
การตระหนักรู้ภาพสถานการณ์ในทะเล (Maritime Domain Awareness : MDA)	หมายถึง	ระบบที่จะทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยทางทะเลให้แก่ประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งความตระหนักรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในทะเล และขีดความสามารถในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางทะเล

บทที่ ๒

สภาพแวดล้อมทางทะเลและการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเลของชาติในปัจจุบัน

ลักษณะภูมิศาสตร์ทางทะเล

แผ่นดินประเทศไทยแบ่งทะเลไทยออกเป็น ๒ ด้าน ได้แก่ ฝั่งด้านตะวันออกทะเลอ่าวไทย และฝั่งด้านตะวันตกทะเลอันดามัน และส่วนบนของช่องแคบมะละกาหรือที่เรียกว่าช่องแคบมะละกาตอนเหนือ รวมเป็นพื้นที่ทั้งสิ้นประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตรหรือคิดเป็นประมาณร้อยละ ๖๖ ของพื้นที่ทางบกซึ่งมีพื้นที่ประมาณ ๕๓๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตรมีความยาวชายฝั่งโดยรวมเท่ากับ ๓,๐๑๐ กิโลเมตร แบ่งเป็นด้านอ่าวไทย ๑,๙๗๒.๕ กิโลเมตร และส่วนทะเลอันดามันอีก ๑,๐๓๗.๕ กิโลเมตร^๑ มีจังหวัดชายทะเลทั้งสิ้น ๒๓ จังหวัด (ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แบ่งจังหวัดชายทะเลเป็น ๒๔ จังหวัด โดยเพิ่มจังหวัดพัทลุงเข้าไปอีก ๑ จังหวัด) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ได้แบ่งอาณาเขตทางทะเลออกเป็นเขตต่างๆ จำนวน ๖ เขต กับอีก ๑ บริเวณ ทั้งนี้เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทะเลมีมาตรฐานเดียวกันทั่วโลก (แผนภาพที่ ๒-๑)

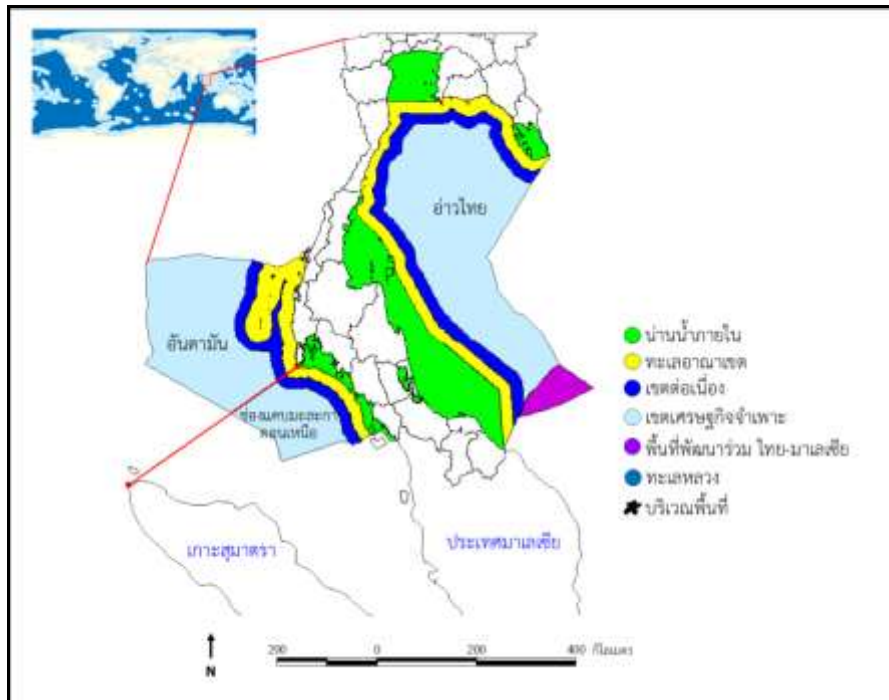
แผนภาพที่ ๒-๑ ภาพตัดขวางแสดงเขตต่างๆทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒

ที่มา : ภาพตัดขวางแสดงเขตต่างๆทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒, ออนไลน์, ๒๕๖๐.

^๑สภาความมั่นคงแห่งชาติ, “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔”

แผนภาพที่ ๒-๒ แสดงเขตทางทะเลของประเทศไทย

ที่มา : แสดงเขตทางทะเลของประเทศไทย, ออนไลน์, ๒๕๖๐.

สำหรับเขตทางทะเลของประเทศไทยดังแสดงในภาพที่ ๒ - ๒ แบ่งออกได้เป็น

๑. น่านน้ำภายใน (Internal Waters)

หมายถึงน่านน้ำทางด้านแผ่นดินของเส้นฐาน (Baselines) แห่งทะเลอาณาเขต เช่น อ่าว แม่น้ำ ปากแม่น้ำ ทะเลสาบ เป็นต้น ซึ่งรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) โดยสมบูรณ์เหนือน่านน้ำภายใน ในทำนองเดียวกับที่รัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือดินแดน (Territory) ดังนั้นหากเรือต่างชาติหรืออากาศยานต่างชาติจะผ่านเข้ามาในเขตน่านน้ำภายในของรัฐชายฝั่ง เรือต่างชาติหรืออากาศยานต่างชาตินั้นจะต้องขออนุญาตรัฐชายฝั่งก่อนได้แก่พื้นที่ที่แสดงด้วยสีเขียวทั้งหมดซึ่งอยู่ด้านในถัดจากเส้นฐานไปถึงฝั่งซึ่งมีอยู่ ๕ บริเวณดังนี้

อ่าวประวัติศาสตร์ได้แก่ พื้นที่บริเวณอ่าวไทยรูปตัว ก เหนือเส้นฐานที่กำหนดขอบเขตอ่าวประวัติศาสตร์

บริเวณที่ ๑ ได้แก่ พื้นที่บริเวณแหลมถึงถึงหลักเขตแดนไทย-เขมร

บริเวณที่ ๒ ได้แก่ พื้นที่บริเวณตั้งแต่แหลมใหญ่ถึงแหลมหน้าถ้ำ

บริเวณที่ ๓ ได้แก่ พื้นที่บริเวณตั้งแต่เกาะภูเก็ตถึงพรมแดนไทย-มาเลเซีย เชื่อมเส้นฐานตรงและน่านน้ำภายในของประเทศไทย

บริเวณที่ ๔ ได้แก่ พื้นที่บริเวณตั้งแต่เกาะกงนอกถึงพรมแดนไทย-มาเลเซีย

๒. ทะเลอาณาเขต (Territorial Sea)

อ้างอิงตามอนุสัญญาสหประชาชาติได้กำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตว่าต้องไม่เกิน ๑๒ ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐาน ได้แก่ พื้นที่ที่แสดงด้วยสีเหลือง ซึ่งรัฐชายฝั่งเป็นผู้กำหนด

ตามหลักเกณฑ์แห่งกฎหมายระหว่างประเทศ โดยรัฐชายฝั่งมีอำนาจอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขตของตน ซึ่งรวมถึงอำนาจอธิปไตยในห้วงอากาศ (Airspace) เหนือทะเลอาณาเขตอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นดินท้องทะเล (Seabed) และดินใต้ผิวดิน (Subsoil) แห่งทะเลอาณาเขตด้วย โดยมีข้อยกเว้นในการใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งเหนือทะเลอาณาเขตคือ “การใช้สิทธิการผ่านโดยสุจริต” (Right of Innocent Passage) ของเรือต่างชาติในทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งซึ่งการผ่านจะสุจริตนั้นจะต้องไม่เป็นการเสื่อมเสียต่อสันติภาพ ความสงบเรียบร้อยหรือความมั่นคงต่อรัฐชายฝั่ง

๓. เขตต่อเนื่อง (Contiguous Zone)

อ้างอิงตามอนุสัญญาสหประชาชาติฯ กำหนดให้เขตต่อเนื่องมีอาจขยายเกินกว่า ๒๔ ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ได้แก่ พื้นที่ที่แสดงด้วยสีน้ำเงิน รัฐชายฝั่งอาจดำเนินการควบคุมจำเป็นเพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับเกี่ยวกับศุลกากร (Customs) การคลัง (Fiscal) การเข้าเมือง (Immigration) หรือการสุขาภิบาล (Sanitation) ภายในอาณาเขต หรือทะเลอาณาเขตของตน และลงโทษการฝ่าฝืนกฎหมายและข้อบังคับดังกล่าวซึ่งได้กระทำภายในอาณาเขต หรือทะเลอาณาเขตของตน รัฐชายฝั่งมีหน้าที่ในการคุ้มครองวัตถุโบราณหรือวัตถุทางประวัติศาสตร์ที่พบใต้ทะเลในเขตต่อเนื่อง

๔. เขตเศรษฐกิจจำเพาะ (Exclusive Economic Zone : EEZ)

หมายถึงบริเวณที่ประชิดและอยู่เลยไปจากทะเลอาณาเขต โดยเขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องไม่ขยายออกไปเกิน ๒๐๐ ไมล์ทะเล จากเส้นฐาน ซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ได้แก่ พื้นที่ที่แสดงด้วยสีฟ้าและสีม่วง รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเพื่อความมุ่งประสงค์ในการสำรวจ การแสวงประโยชน์ การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตในน้ำเหนือพื้นดินท้องทะเลและในพื้นดินท้องทะเลลึกใต้ผิวดินของพื้นดินท้องทะเลนั้นและมีสิทธิอธิปไตยในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ เพื่อการแสวงประโยชน์และการสำรวจทางเศรษฐกิจในเขต เช่น การผลิตพลังงานจากน้ำ กระแสน้ำและลม รัฐชายฝั่งมีสิทธิแต่ผู้เดียว (Exclusive Rights) ในการสร้างหรืออนุญาตให้สร้าง และควบคุมการสร้างเกาะเทียม (Artificial Islands) สิ่งติดตั้ง (Installations) และสิ่งก่อสร้าง (Structures) เพื่อทำการสำรวจ และแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติที่ไม่มีชีวิตในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ หรือควบคุมการใช้สิ่งติดตั้งหรือสิ่งก่อสร้างอันอาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้สิทธิของรัฐชายฝั่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะโดยสิทธิและการปฏิบัติหน้าที่ของตนภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐชายฝั่งจะต้องคำนึงตามควรถึงสิทธิและหน้าที่ของรัฐอื่นๆ และจะต้องปฏิบัติตามลักษณะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาฯ นี้ รัฐชายฝั่งมีสิทธิกำหนดเขตปลอดภัยรวมสิ่งก่อสร้างตามความเหมาะสมทางภูมิศาสตร์ได้กว้างสุดไม่เกินระยะ ๕๐๐ เมตร และรัฐอื่น ๆ ย่อมมีเสรีภาพในการเดินเรือ การบินผ่าน่านฟ้า การวางสายเคเบิล และท่อใต้ทะเล

๕. ไหลทวีป (Continental Shelf)

หมายถึงพื้นดินท้องทะเล และดินใต้อินทรีย์ของบริเวณใต้ทะเลซึ่งขยายเลยทะเลอาณาเขตของรัฐตลอดส่วนต่อออกไปตามธรรมชาติ (Natural Prolongation) ของดินแดนทางบกของตนจนถึงริมนอกของขอบทวีป (Continental Margin) หรือจนถึงระยะ ๒๐๐ ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งใช้วัดความกว้างของทะเลอาณาเขต ในกรณีที่มีริมนอกของขอบทวีปขยายไปไม่ถึงระยะนั้นหรือริมนอกของขอบทวีปสั้นกว่า ๒๐๐ ไมล์ทะเล ซึ่งเป็นความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ก็ให้ถือว่า

ไหล่ทวีปมีความกว้างถึง ๒๐๐ ไมล์ทะเลตามความกว้างของเขตเศรษฐกิจจำเพาะ รัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตยเหนือทรัพยากรธรรมชาติบนและใต้ไหล่ทวีป ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตหรือไม่มีชีวิตโดยมีลักษณะพิเศษ ๒ ประการ คือ

สิทธิแต่เพียงผู้เดียวหากรัฐชายฝั่งไม่สำรวจหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรบนหรือใต้ไหล่ทวีปแล้วรัฐอื่นจะสำรวจหรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรบนหรือใต้ไหล่ทวีปโดยมิได้รับความยินยอมอย่างชัดแจ้งจากรัฐชายฝั่งมิได้

สิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือไหล่ทวีปนี้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกรอบการครอบครองไม่ว่าอย่างแท้จริงหรือเพียงในนาม หรือกับการประกาศอย่างชัดแจ้งใดๆ กล่าวคือสิทธิของรัฐชายฝั่งเหนือเขตไหล่ทวีปนั้นเป็นสิทธิที่รัฐชายฝั่งมีอยู่แต่ดั้งเดิมโดยไม่ต้องทำการประกาศเข้ายึดถือเอาแต่อย่างใด รัฐชายฝั่งได้สิทธิอธิปไตยดังกล่าวมาโดยอัตโนมัติ

๖. ทะเลหลวงหรือน่านน้ำสากล (High Seas)

หมายถึงทุกส่วนของทะเลซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในเขตเศรษฐกิจจำเพาะทะเลอาณาเขตหรือน่านน้ำภายในของรัฐหรือน่านน้ำหมู่เกาะ (Archipelagic Waters) ของรัฐหมู่เกาะ เป็นที่นำสังเกตว่า ห้วงน้ำ (Water Column) และผิวน้ำเหนือไหล่ทวีปที่อยู่นอกเขตเศรษฐกิจจำเพาะยังคงเป็นเขตทะเลหลวง ถึงแม้ไหล่ทวีปและทรัพยากรบนไหล่ทวีปจะตกอยู่ภายใต้สิทธิอธิปไตยของรัฐชายฝั่งก็ตาม ทะเลหลวงเปิดให้แก่รัฐทั้งปวง ไม่ว่าจะเป็นรัฐชายฝั่ง (Coastal State) หรือรัฐไร้ฝั่งทะเล (Landlocked States) เสรีภาพแห่งทะเลหลวงใช้ได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยอนุสัญญาฯ และหลักเกณฑ์อื่นของกฎหมายระหว่างประเทศ อาทิเช่น เสรีภาพในการเดินเรือ เสรีภาพในการบินผ่าน เสรีภาพในการทำประมง เสรีภาพในการวางสายเคเบิลและท่อใต้ทะเล เสรีภาพในการสร้างเกาะเทียม เสรีภาพในการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทางทะเล เป็นต้น หน้าที่ประการสำคัญของรัฐต่างๆ ที่ทำการประมงในทะเลหลวงคือต้องร่วมมือกันเพื่อกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรที่มีชีวิตในท้องทะเล

๗. บริเวณพื้นที่^๒ (The Area)

หมายถึงพื้นดินท้องทะเล พื้นมหาสมุทรและดินใต้ผิวดินที่อยู่พ้นขอบเขตของเขตอำนาจแห่งชาติ โดยถือว่าทรัพยากรซึ่งหมายถึงทรัพยากรแร่ทั้งปวงที่อยู่ในสภาพของแข็ง ของเหลว หรือแก๊สที่อยู่ ณ ที่นั้นในบริเวณพื้นที่หรือใต้พื้นดินท้องทะเล รวมทั้งก้อนแร่โลหะสารพัดชนิดในบริเวณพื้นที่เป็นมรดกร่วมของมนุษยชาติ

อนึ่ง เป็นที่ควรทราบว่ พื้นที่ที่ประเทศไทยสามารถใช้ประโยชน์ได้ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะแต่ในอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยและเขตต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วเท่านั้น เรายังสามารถใช้ประโยชน์จากอาณาเขตทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้านได้อีกด้วยถ้าหากสามารถที่จะทำความตกลงกับประเทศต่าง ๆ เหล่านั้นได้

^๒ ประเทศไทยได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ และมีผลบังคับใช้กับประเทศไทยตั้งแต่วันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นต้น มาทำให้เกิดสิทธิและหน้าที่ในการเข้าร่วมใช้ประโยชน์ของประเทศไทยได้ในส่วนนี้เพิ่มจากเดิมก่อนการให้สัตยาบัน

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของทะเลไทยด้านที่เป็นน่านน้ำอ่าวไทยจะมีลักษณะกึ่งปิดที่ถูกล้อมรอบด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้านต่าง ๆ ถึง ๒ ชั้นด้วยกันคือ อ่าวไทยชั้นในจะติดกับประเทศกัมพูชา เวียดนามและมาเลเซีย ส่วนชั้นนอกจะเชื่อมกับประเทศจีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ส่วนทางทะเลฝั่งตะวันตกในพื้นที่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกาจะถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซียส่วนพื้นที่ตอนบนในส่วนของทะเลอันดามันก็จะถูกล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศอินเดียและเมียนมา หรืออาจกล่าวโดยรวมได้ว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่ถูกปิดกั้นไว้ด้วยเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศเพื่อนบ้าน (Exclusive Economic Zone Locked State)

นอกจากนี้แล้วประเทศไทยยังมีประเด็นพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยทับซ้อนทางทะเลซึ่งรอการตกลง ในการแบ่งเขตอยู่อีก ๓ บริเวณ ได้แก่

๑. เขตพื้นที่อ้างสิทธิอธิปไตยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับเมียนมา

๒. เขตพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชา (แผนภาพที่ ๒ - ๓)

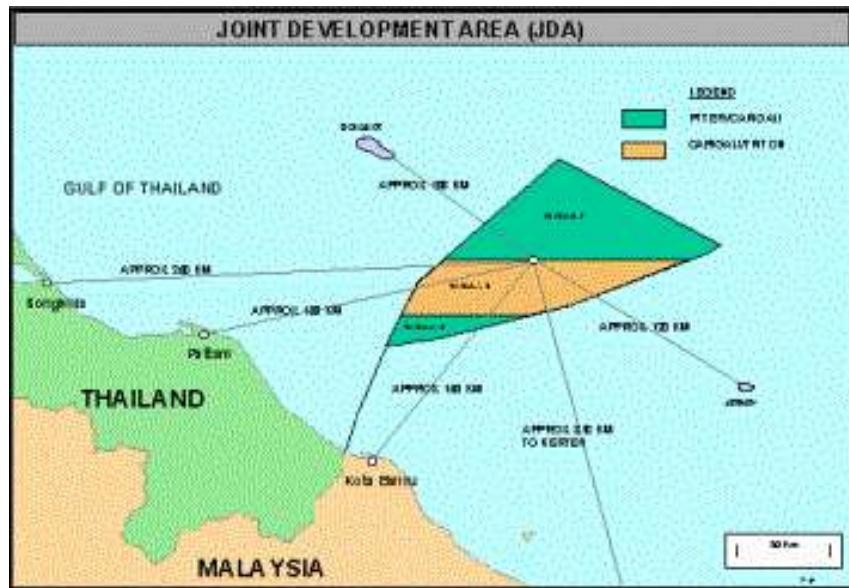
๓. เขตพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับมาเลเซียซึ่งปัจจุบันได้ตกลงร่วมกันใช้ประโยชน์ในลักษณะเขตพัฒนาร่วม (Joint Development Area: JDA) (แผนภาพที่ ๒ - ๔) โดยตกลงในการแบ่งผลประโยชน์ที่ได้จากการผลิตปิโตรเลียมระหว่างทั้งสองประเทศในสัดส่วน ๕๐ : ๕๐ เป็นระยะเวลา ๕๐ ปี โดยเริ่มในปี พ.ศ.๒๕๒๒ และจะสิ้นสุดลงในปี พ.ศ.๒๕๗๒

แผนภาพที่ ๒ - ๓ เขตพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยไทยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชา

ที่มา : เขตพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยไทยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชา, ออนไลน์, ๒๕๖๐

แผนภาพที่ ๒ - ๔ พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย

ที่มา : พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย, ออนไลน์, ๒๕๖๐

ความสำคัญของทะเลไทย

ทะเลถือเป็นปัจจัยกำลังอำนาจแห่งชาติที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของรัฐที่เป็นเจ้าของ การที่รัฐใดรัฐหนึ่งมีดินแดนอยู่ติดกับทะเล มีอำนาจอธิปไตยและสิทธิในการที่จะใช้และแสวง ประโยชน์จากทะเลอย่างชอบธรรม ถือเป็นข้อได้เปรียบของรัฐนั้นๆ เนื่องจากทะเลเป็นแหล่งรวมของ ทรัพยากรธรรมชาติทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต เป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์และแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญที่มนุษย์ใช้ในการเดินทางระหว่างภูมิภาคต่างๆ ของโลกมาตั้งแต่ในอดีต จนถึงปัจจุบัน เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้าในปริมาณมากๆ ที่เสียค่าใช้จ่ายน้อย เป็นเส้นทางใน การลำเลียงกำลังทหาร อาวุธยุทโธปกรณ์เพื่อการสงคราม ดังนั้น รัฐต่างๆ ที่มีอาณาเขตติดต่อกับ ทะเล จึงพร้อมที่จะปกป้องสมบัติอันล้ำค่านี้ไว้ทุกวิถีทาง

ทะเลไทยเป็นแหล่งรวมทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของประเทศ ไม่น้อยไปกว่า ทรัพยากรธรรมชาติบนพื้นแผ่นดิน เป็นแหล่งอาหารที่เคยอุดมสมบูรณ์มาในอดีต เป็นแหล่งพลังงาน ที่สร้างรายได้ให้ประเทศไทยมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๔ ซึ่งได้เริ่มมีการนำก๊าซธรรมชาติจากแหล่งเอราวัณ ผ่านท่อใต้ทะเลเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า จนกระทั่งถึงปัจจุบัน อีกทั้งเป็นเส้นทางคมนาคมที่ใช้ในการ ติดต่อและขนส่งสินค้าทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งปีหนึ่งๆ คิดเป็นปริมาณไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ ล้านตัน เป็นแหล่งสันตนาการและการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศให้มาพักผ่อน สร้างรายได้จำนวนมากมายมหาศาลให้แก่ประเทศไทยในแต่ละปี เป็นแหล่งความรู้และข้อมูลทางอุทกศาสตร์เพื่อการศึกษาวิจัยชีววิทยาทางทะเล เป็นแหล่งศึกษา โบราณคดีใต้ทะเลเพื่อเป็นข้อมูลในการสืบย้อนถึงประวัติศาสตร์และที่มาของอารยธรรมในอดีต รวมทั้งเป็นพื้นที่ทางยุทธศาสตร์ เพื่อวางกำลังและดำเนินกลยุทธ์ในการป้องกันประเทศทางทะเล

นับเป็นความโชคดีของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับทะเล เพราะทะเลนำมาซึ่งความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจของชาติ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้ปัจจุบันอาณาเขตทางทะเลของประเทศไทยหรือที่เรียกกันอย่างสากลว่า เขตเศรษฐกิจจำเพาะ พื้นที่ประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร คิดเป็น ๐.๖๒ เท่าของพื้นที่บนบกของประเทศ พื้นที่ทางทะเลดังกล่าวประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตยและสิทธิอธิปไตยที่ทำให้เกิดผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างมหาศาล เช่น เป็นแหล่งทรัพยากรทั้งมีชีวิตและไม่มีชีวิต แหล่งพลังงาน การขนส่งทางทะเล การท่องเที่ยว และกิจกรรมต่อเนื่องอันเกิดจากการใช้ประโยชน์จากทะเล นอกจากนี้ ยังใช้สิทธิในการแสวงหาผลประโยชน์ในเขตทะเลหลวง และพื้นที่ทางทะเลได้อีกด้วย จากการประเมินทางวิชาการเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ พบว่ามูลค่าของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่ามากกว่า ๒๔ ล้านล้านบาท และมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

การประเมินสถานะแวดล้อมทางทะเล ภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปี ข้างหน้า ^๓

สถานะแวดล้อมทางทะเล โดยเฉพาะพื้นที่ทางทะเลที่สำคัญ ไม่ว่าจะเส้นทางเดินเรือพาณิชย์ พื้นที่ที่มีการขนส่งสินค้าที่หนาแน่น มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์สูง มีทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ หรือพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนกันทางทะเลระหว่างประเทศ ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลหรือเกิดความขัดแย้งกันอยู่ในหลายพื้นที่ ประกอบกับการมีปัจจัยเกื้อกูลของรัฐชายฝั่ง เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาการเมืองและการแย่งชิงอำนาจภายในประเทศ ปัญหาเขตแดนที่ทับซ้อนกัน ปัญหาชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ ปัญหาการจัดสรรทรัพยากรและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นจนทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา นอกจากนี้ พื้นที่ทางทะเลที่สำคัญหลายแห่งยังคงเป็นพื้นที่ในการแย่งชิงอิทธิพลและแสวงหาผลประโยชน์ที่สำคัญของมหาอำนาจและประเทศต่าง ๆ รวมถึงผลกระทบที่ได้รับจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งมีแนวโน้มความรุนแรงที่เพิ่มมากขึ้น โดยแต่ละประเทศให้ความสำคัญและเตรียมการรับมือกับปัญหาดังกล่าว ปัจจุบันสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลที่สำคัญ ได้แก่ สถานการณ์โจรสลัดในช่องแคบมะละกา อ่าวเอเดน (ชายฝั่งโซมาเลีย) และอ่าวกินี (น่านน้ำของไนจีเรีย) ปัญหาพื้นที่อ้างสิทธิ์ทับซ้อนทางทะเลระหว่างประเทศ ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และการค้าอาวุธสงคราม เป็นต้น

^๓ กรมข่าวทหารเรือ. “ประมาณการข่าวกรองระยะกลาง ห้วงเวลา พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๕๖๗”.

๑. สถานการณ์ทางทะเลในภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก

ภูมิภาคเอเชีย - แปซิฟิก ยังคงเป็นภูมิภาคหลักที่มีความสำคัญต่อสังคมโลก เนื่องจากเป็นภูมิภาคที่เป็นที่ตั้งของประเทศต่าง ๆ จำนวนมากอยู่ตามแนวชายฝั่ง และประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ตามแนวชายฝั่งทะเล รวมทั้งเป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลหลักที่ใช้ขนส่งสินค้า และการขนถ่ายพลังงานของโลก โดยเฉพาะการขนส่งน้ำมันจากตะวันออกกลางไปสู่ภูมิภาคอื่น ๆ เนื่องจากพื้นที่ทางด้านตะวันตกเป็นเส้นทางที่ผ่านไปคลองสุเอซเชื่อมต่อกับทวีปยุโรปตอนกลาง และเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อระหว่างตะวันออกกลางและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะสามารถผ่านไปเอเชียตะวันออกโดยใช้ช่องแคบมะละกาหรือซุนด้า และที่สำคัญเป็นเส้นทางที่เชื่อมต่อกับประเทศต่าง ๆ ในทวีปอเมริกา นอกจากนี้ภูมิภาคนี้ยังเป็นแหล่งผลิตอาหารและฐานการผลิตทางอุตสาหกรรมที่สำคัญที่หล่อเลี้ยงประชาคมโลก ซึ่งใช้การขนส่งทางทะเลในการกระจายผลผลิตเป็นหลัก สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเล จึงมีผลกระทบต่อความมั่นคงของโลกและประเทศในภูมิภาค รวมถึงประเทศไทย ทั้งนี้จากการตรวจสอบสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเลในปัจจุบัน และแนวโน้มใน ๑๐ ปีข้างหน้าพบว่าในภูมิภาคนี้จะเผชิญปัญหาความมั่นคงทางทะเลที่เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการใช้ประโยชน์จากทะเลในหลาย ๆ ด้าน ดังนี้

๑.๑ พื้นที่ปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค ที่ปรากฏความขัดแย้งและมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลได้แก่

๑.๑.๑ พื้นที่มหาสมุทรแปซิฟิก บริเวณทะเลจีนตะวันออก มีปัญหากรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะเตียวหยู/เซนกากู ระหว่างญี่ปุ่นกับจีน ซึ่งปัญหาดังกล่าวทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ภายหลังจากการที่จีนได้ประกาศเขตพิสุจน์ฝ่ายป้องกันภัยทางอากาศ หรือ Air Defense Identification Zone (ADIZ) เหนือทะเลจีนตะวันออกครอบคลุมพื้นที่หมู่เกาะเตียวหยู ส่งผลให้เกิดความตึงเครียดระหว่างจีนกับญี่ปุ่นมากยิ่งขึ้นนอกจากนี้ ยังคงมีปัญหากรณีพิพาทเรื่องกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะคูริระหว่างรัสเซียกับญี่ปุ่น ซึ่งปัจจุบันทั้งสองฝ่ายก็ยังไม่สามารถตกลงกันได้ และปัญหาช่องแคบไต้หวันระหว่างจีนกับไต้หวัน ซึ่งก็อาจปะทุหรือนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งที่รุนแรงได้ตลอดเวลา รวมทั้ง ปัญหาความขัดแย้งในคาบสมุทรเกาหลียังคงมีความตึงเครียดระหว่างเกาหลีเหนือ - เกาหลีใต้อยู่ โดยเกาหลีเหนือยังคงพัฒนาและทดลองอาวุธนิวเคลียร์/ซีปนาวุธพิสัยไกลอย่างต่อเนื่อง

ส่วนพื้นที่ทะเลจีนใต้ มีปัญหาความขัดแย้งที่สำคัญ คือ การอ้างกรรมสิทธิ์บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีของ ๖ ชาติ ที่ประกอบด้วย จีน ไต้หวัน ฟิลิปปินส์ เวียดนาม มาเลเซีย และบรูไน ซึ่งที่ผ่านมา จีนได้พยายามขยายอำนาจเพื่อครอบครองเป็นของตนเองทั้งหมด แต่ก็ถูกประเทศต่าง ๆ คัดค้านและแสดงท่าทีที่แข็งกร้าวอย่างชัดเจน โดยเฉพาะเวียดนามและฟิลิปปินส์ รวมทั้ง การอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะพาราเซลระหว่างจีนกับเวียดนาม นอกจากนี้ยังมีปัญหาการอ้างกรรมสิทธิ์เหนือแนวปะการังสการ์โบโรห์ ระหว่างจีนกับฟิลิปปินส์ ทั้งนี้ ในห้วงที่ผ่านมา จีนได้เร่งพัฒนาพื้นที่และสร้างถาวรวัตถุบนพื้นที่ที่จีนอ้างสิทธิ์ รวมทั้งเพิ่มกำลังทางเรือเข้าไปในพื้นที่มากขึ้น

สำหรับในพื้นที่ช่องแคบมะละกา ซึ่งเป็นเส้นทางเดินเรือพาณิชย์ที่สำคัญและมีจุดอ่อนในเรื่องการรักษาความปลอดภัยจากการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือ ยังคงมีรายงานเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงในน่านน้ำของอินโดนีเซีย ปัจจุบันเป้าหมายหลักที่สำคัญคือ เรือน้ำมัน และได้มีการขยายพื้นที่ก่อเหตุไปยังด้านทิศตะวันออกของช่องแคบมะละกา

(พื้นที่ทะเลจีนใต้) แล้ว โดยกลุ่มโจรสลัดที่จะใช้พื้นที่ในทะเลหลวง ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งในการปล้นเรือเพื่อปฏิบัติการขนถ่ายน้ำมัน นอกจากนี้ ในพื้นที่ดังกล่าวยังมีการกระทำผิดที่เชื่อมโยงกับขบวนการค้าอาวุธ การค้ำมนุษย์ ยาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดการก่อการร้ายสากลทางทะเลต่อเป้าหมายสำคัญในบริเวณดังกล่าวอีกด้วย

๑.๑.๒ พื้นที่มหาสมุทรอินเดีย ปัญหาโจรสลัดโซมาเลียในส่วนพื้นที่อ่าวเอเดน ปัจจุบันมีสถิติการโจมตีลดลงอย่างมาก เนื่องมาจากการปฏิบัติการทางทหารที่เข้มงวด มาตรการเฝ้าระวังป้องกันของเรือสินค้า และการมีชุดรักษาความปลอดภัยติดอาวุธบนเรือสินค้าแต่มีสถิติการโจมตีเพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่อ่าวกินี (น่านน้ำของไนจีเรีย ทางฝั่งแอฟริกาตะวันตก) ทั้งนี้ยังคงมีรายงานเหตุการณ์การโจมตีและบุกปล้นยึดเรือพร้อมกับลูกเรือเป็นตัวประกันอยู่อย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเรือบรรทุกน้ำมันดิบและน้ำมันสำเร็จรูปมีขนาดใหญ่ไม่สามารถเข้าไปจอดที่ท่าเรือได้ จำเป็นต้องจอดทอดสมอนอกท่าเรือ ทำให้กลุ่มโจรสลัดสามารถปล้นยึดได้ง่าย อีกทั้งประเทศที่ตั้งอยู่รอบอ่าวกินีมีกำลังทางเรือที่ไม่เพียงพอในการป้องกัน และการไม่อนุญาตให้เรือรบต่างชาติเข้าไปในน่านน้ำของตน ส่งผลให้โจรสลัดอาศัยช่องว่างดังกล่าวในการปล้นยึดเรือ

๑.๒ ปัญหาความมั่นคงทางทะเลที่อาจเกิดขึ้นในภูมิภาค มีดังนี้

๑.๒.๑ ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ แนวโน้มสถานการณ์การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธในภูมิภาค มีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการปล้นเรื่อน้ำมันที่เป็นเป้าหมายหลักของโจรสลัด ซึ่งทาง ReCAAP (Regional Cooperation Agreement on Combating Piracy and Armed Robbery against Ships in Asia) ได้ให้ข้อสังเกตว่าพื้นที่เกิดเหตุการณ์ในระหว่างที่เรือเดินนั้น ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในช่องแคบมะละกา และเริ่มมีแนวโน้มจะขยายออกมาในพื้นที่ทะเลจีนใต้ (บริเวณทิศตะวันออกของช่องแคบมะละกา) มากขึ้นเรื่อย ๆ โดยจะพบได้ว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ทะเลจีนใต้ ล้วนเป็นการปล้นในลักษณะการขนถ่ายน้ำมัน (Siphoning) ทั้งสิ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มโจรสลัดที่จะใช้พื้นที่ในทะเลหลวง ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจอธิปไตยของรัฐชายฝั่งในการปล้นเรือเพื่อปฏิบัติการขนถ่ายน้ำมัน

๑.๒.๒ ปัญหาการค้าอาวุธสงคราม เป็นปัญหาที่เกิดจากความขัดแย้งภายในประเทศและระหว่างประเทศที่ยังคงมีอยู่ในภูมิภาคเช่น การต่อสู้และปราบปรามชนกลุ่มน้อยในเมียนมา ความขัดแย้งในแคว้นแคชเมียร์ระหว่างอินเดียและปากีสถาน ปัญหาความไม่สงบใน ๓ จังหวัดภาคใต้ของไทย ปัญหากลุ่มกบฏพยัคฆ์ทักษิณในศรีลังกา ก่อให้เกิดความต้องการและการเคลื่อนย้ายอาวุธสงครามทำให้การลักลอบค้าและลำเลียงอาวุธมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยอาวุธส่วนใหญ่เป็นการลักลอบนำเข้าจากประเทศที่เคยเป็นสมรภูมิรบในอดีต และประเทศที่มีการจัดเก็บอาวุธไม่รัดกุม นำไปสู่ประเทศที่ยังคงมีปัญหาค้าอาวุธระหว่างชนกลุ่มน้อย ปัญหาการก่อการร้ายโดยการลำเลียงอาวุธ นิยมใช้เส้นทางลำเลียงทั้งทางอากาศและทางทะเลจากประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไปยังประเทศอื่นในภูมิภาคเดียวกันหรือไปยังเอเชียใต้

๑.๒.๓ ปัญหาการก่อการร้ายสากลทางทะเล เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางทะเลของภูมิภาคมาก ซึ่งที่ผ่านมาได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ออกมาเตือนภัยด้านการก่อการร้ายสากลที่เพิ่มมากขึ้นว่า การปฏิบัติการของกลุ่มก่อการร้ายสากลมีความ

สนใจต่อเป้าหมายทางทะเล เช่น แทนชุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในทะเล ท่าเรือที่สำคัญ เป็นต้น สำหรับประเทศในภูมิภาคนี้ที่ต่อระวางเป็นอย่างมาก ได้แก่ สิงคโปร์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย

๑.๒.๔ ปัญหาการลักลอบลำเลียงยาเสพติดทางทะเล เป็นการเชื่อมโยง การลำเลียงยาเสพติดจากแหล่งผลิตบนบก โดยเฉพาะจากเมียนมา ซึ่งเป็นแหล่งผลิตใหญ่ ผ่านเข้ามา ในประเทศไทยทั้งทางบกและทางทะเล โดยทางทะเลส่วนใหญ่จะลักลอบลำเลียงเข้ามาทาง ทะเลอันดามัน นอกจากนี้ยังมีการลำเลียงไปยังแหล่งจำหน่ายอื่นๆ ในภูมิภาคอีกด้วย ทั้งนี้ ปัจจุบันปัญหา ยาเสพติดได้กลับมาเพิ่มความรุนแรงอีกครั้ง หลังจากที่ทางการไทยมีการปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามายากยิ่งขึ้น

๑.๒.๕ ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และ แรงงานเถื่อน เป็นปัญหาที่เชื่อมโยงจากปัญหาความยากจนและเศรษฐกิจของประเทศ ที่เกิดจาก ประเทศเพื่อนบ้านซึ่งมีชีวิตความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก อีกทั้งกฎหมายของไทยได้ปรับ ค่าแรงขั้นต่ำให้สูงขึ้นเป็นอย่างมาก ผู้ประกอบการต่าง ๆ จำเป็นต้องหาแรงงานที่สามารถจ่ายค่าแรง ได้ถูกกว่าค่าแรงตามที่กฎหมายกำหนด เพื่อลดต้นทุนการผลิต จึงเป็นเหตุให้เกิดปัญหาการลักลอบ เข้ามาของแรงงานชาวเมียนมา กัมพูชา ลาว และเวียดนาม เข้ามายังประเทศไทย และปัญหาที่ตามมา คือ ปัญหาการค้ามนุษย์ นอกจากนี้ ปัญหากลุ่มผู้อพยพชาวโรฮิงจาที่ต้องการเดินทางไปยังประเทศ ที่สามยังคงมีการตรวจพบและถูกจับกุมอยู่อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงลมมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งฝั่งทะเลอันดามันคลื่นลมสงบ

๒. สถานการณ์ทางทะเลของไทย

๒.๑ ปัญหาด้านการทำประมง จากการที่จำนวนประชากรโลกมีจำนวนเพิ่มขึ้น อย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคมีปริมาณมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งหนึ่งในสินค้า อุปโภคบริโภคที่สามารถทำรายได้สูงให้กับผู้ประกอบการไทย คือสินค้าประมง กอปรกับการที่ ประชาชนไทยที่อาศัยอยู่ตามแนวชายทะเลส่วนใหญ่มีฐานะยากจน นิยมประกอบอาชีพประมง และมี จำนวนมาก จึงทำให้ไทยประสบปัญหาไม่สามารถควบคุมดูแลการทำประมงได้อย่างทั่วถึง บ้างก็ทำ ประมงโดยไม่มีใบอนุญาต หรือไม่ได้จดทะเบียนเรือประมงอย่างถูกต้องบ้างก็ใช้เครื่องมือประมงที่ผิด กฎหมายหรือจับสัตว์น้ำเกินกำหนดจากที่ได้รับอนุญาต ในขณะที่บางครั้งก็ทำประมงในฤดูกาลและ พื้นที่ห้ามจับสัตว์น้ำหรือพื้นที่ที่ไม่ได้รับอนุญาต ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จะนำไปสู่ปัญหาที่กระทบต่อ ความมั่นคงด้านอาหารเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมของโลกในวงกว้างซึ่งปัญหาด้านการทำประมง ที่สำคัญ มีดังนี้

๒.๑.๑ การทำประมงผิดกฎหมาย ที่ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU Fishing) เนื่องจากประชากรไทยที่พัก อาศัยอยู่ตามพื้นที่ชายฝั่งทะเล ซึ่งมีจำนวนมากและส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงบางพื้นที่อยู่ ห่างไกลที่การสื่อสารยังเข้าไปไม่ถึง จึงทำให้ยังขาดความรู้ความเข้าใจว่าการทำประมงจำเป็นต้องมี มาตรการควบคุม และจำเป็นต้องติดตั้งระบบติดตามเรือประมงที่ผ่านมาจึงทำให้ไทยประสบปัญหา มี จำนวนเรือประมงมากเกินไป ปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำในเขตทะเลของไทยมีจำนวนลดลงอย่างรวดเร็ว และจากการขาดการควบคุมการทำประมงนี้ ยังเป็นโอกาสให้ผู้กระทำผิด ฉวยโอกาสในการหลีกเลี่ยงการ

ขึ้นทะเบียนประกอบการและขออนุญาตทำประมง เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงภาษีอากร และการใช้อุปกรณ์ที่ไม่ได้รับอนุญาตทำการประมง เพื่อเพิ่มปริมาณการจับสัตว์น้ำ การไม่รายงานตำบลที่ขณะทำการประมง ตลอดจนอาจส่งผลไปสู่ปัญหาอื่น ๆ ตามมาอีกจำนวนมาก เช่น ปัญหาการค้ามนุษย์และแรงงานผิดกฎหมายในเรือประมง ฯลฯ แต่ภายหลังจากที่สหภาพยุโรป ได้ออกประกาศ แจ้งเตือนไทยให้เข้มงวดต่อมาตรการในการป้องกันยับยั้งและขจัดทำการประมงผิดกฎหมายขาดการรายงานและไร้การควบคุมรัฐบาลจึงได้มีคำสั่งให้จัดตั้ง “ศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย” ขึ้น

๒.๑.๒ การใช้แรงงานผิดกฎหมายในเรือประมง เรือประมงไทยส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากนอกพื้นที่ เนื่องจากแรงงานไทยไม่นิยมทำงานในเรือประมง เพราะเห็นว่าเป็นแรงงานที่ตรากตรำจึงทำให้มีแรงงานต่างด้าวทั้งที่ถูกต้องและผิดกฎหมาย เข้ามาเป็นแรงงานจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานชาวเมียนมา ซึ่งมีความอดทน และขยันขันแข็ง ทำงานอยู่ในเรือประมงทั้งในอ่าวไทย และทะเลอันดามัน และมีแรงงานชาวกัมพูชาบางส่วนที่เป็นแรงงานผิดกฎหมาย ทำงานในเรือประมงด้านอ่าวไทยแต่ในระยะหลังแรงงานไทยและแรงงานต่างด้าวได้หันไปทำประมงกับเรือของประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น เนื่องจากมีค่าจ้างที่สูงกว่าในประเทศไทย และมีวันหยุดที่แน่นอนทำให้กิจการประมงในไทยขาดแคลนลูกเรือ สร้างปัญหาให้กับเจ้าของกิจการเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังไม่ดำเนินการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวให้ถูกต้อง โดยให้เหตุผลว่าเมื่อนำแรงงานต่างด้าวไปขึ้นทะเบียนถูกต้องแล้ว แรงงานต่างด้าวทำงานอยู่ไม่นานก็หนีไปหางานทำใหม่ทำให้ผู้ประกอบการขาดแคลนแรงงาน และเสียค่าใช้จ่าย จึงหันไปใช้แรงงานเถื่อน ซึ่งผิดกฎหมายแต่ประหยัดต้นทุนกว่าการใช้แรงงานที่ขึ้นทะเบียนถูกต้อง เพียงแค่ยอมจ่ายเงินให้กับ เจ้าหน้าที่ของรัฐบ้าง

๒.๑.๓ เรือประมงต่างชาติลักลอบทำประมงในน่านน้ำไทย ในห้วงที่ผ่านมามีเหตุการณ์เรือประมงต่างชาติที่รุกล้ำน่านน้ำไทยส่วนใหญ่คือ การเข้ามาทำการประมงผิดกฎหมายในน่านน้ำไทยของเรือประมงเวียดนาม ซึ่งก่อนหน้านี้อเรือประมงเวียดนามจะมีลักษณะเป็นเรือเบ็ดทำการประมงตกปลามังกร ซึ่งสามารถสังเกตได้ง่าย ต่อมามีการปรับเปลี่ยนคุณลักษณะและรูปร่างลักษณะของเรือให้มีลักษณะใกล้เคียงกับเรือประมงไทยมากขึ้น เพื่อหลบเลี่ยงจากการจับกุมจากเจ้าหน้าที่รวมถึงมีวิวัฒนาการมากขึ้น โดยพบว่าเรือประมงเวียดนามมีการใช้ตะแกรงเหล็กที่คราดหน้าดิน เพื่อลากปลิงและงูทะเล ซึ่งห่างจากฝั่งอ่าวไทยด้าน จว.นครศรีธรรมราช ประมาณ ๓๐ ไมล์ โดยจะปรากฏให้เห็นเป็นประจำทุกปี ซึ่งก่อปัญหาต่อชาวประมงไทย เพราะตะแกรงเหล็กที่คราดหน้าดินลากปลิงทะเลและงูทะเลได้ทำลายเครื่องมือการทำประมงของชาวประมงไทยที่จับสัตว์น้ำบริเวณดังกล่าวเสียหายจำนวนมาก ทั้งนี้ ความต้องการงู และปลิงทะเลของตลาดเวียดนามที่เพิ่มมากขึ้นเพื่อส่งขายไปยังประเทศจีน ทำให้ช่วงที่ผ่านมามีปรากฏเรือประมงสัญชาติเวียดนามหลายร้อยลำยอมเสี่ยงต่อการกระทำผิดในอ่าวไทยต่อเนื่อง

๒.๑.๔ เรือประมงไทยลักลอบทำประมงในน่านน้ำประเทศเพื่อนบ้าน จากการที่ทรัพยากรสัตว์น้ำในเขตทะเลของไทยลดน้อยลง ทำให้ชาวประมงต้องหันไปพึ่งพิงแหล่งประมงน่านน้ำของประเทศเพื่อนบ้านด้วยการเปิดสัมปทานให้เรือประมงไทยอย่างไรก็ตามเรือประมงไทยจำนวนไม่น้อยยังคงลักลอบเข้าไปทำประมงโดยผิดกฎหมาย ทั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากค่าสัมปทานที่ค่อนข้างแพง ตลอดจนความเห็นแก่ประโยชน์เฉพาะหน้าของชาวประมงเองจึงทำให้มีเรือประมง

ถูกเจ้าหน้าที่ของประเทศเพื่อนบ้านจับกุมอย่างต่อเนื่อง สำหรับสถานการณ์การลักลอบเข้าไปทำการประมงในเขตประเทศเพื่อนบ้านในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านเมียนมา ในปัจจุบันทางการเมียนมาได้ให้สัมปทานประมงแก่เรือประมงไทยแต่ห้ามทำการประมงในเขตน่านน้ำ อ. เกาะสอง จว.เกาะสอง อย่างเด็ดขาด อย่างไรก็ตาม ยังคงมีเรือประมงไทย ในพื้นที่ซึ่งเรียกกันว่า “กลุ่มหัวดอน” และ “กลุ่ม รปม.อวนลาก” คอยหาโอกาสลักลอบเข้าไปทำการประมงในเขตดังกล่าว โดยใช้การเฝ้าฟังความเคลื่อนไหวของเรือ ทร.เมียนมา จากทางวิทยุสื่อสาร และในบางครั้งมีการจ่ายผลประโยชน์ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม หากถูกตรวจพบอาจส่งผลให้ถูกจับกุม หรือถูกไล่ตามติดพันของเรือรบเมียนมาได้

ด้านกัมพูชา ยังคงปรากฏว่ามีเรือประมงไทยบางลำที่ลักลอบเข้าไปทำการประมงบริเวณแนวชายแดนเป็นบางครั้ง โดยอาศัยช่วงที่ไม่มีเรือของทางการกัมพูชาในบริเวณนั้น ทั้งนี้ ในปัจจุบันทางการกัมพูชาแต่งตั้งคณะบัญชาการรวมเอกภาพ จว.เกาะกง เป็นหน่วยควบคุมการให้สัมปทานเรือประมงที่จะเข้าไปทำการประมงในเขตกัมพูชา และเพิ่มความเข้มงวดในการจับกุมมากขึ้น อีกทั้งในปัจจุบันปริมาณทรัพยากรสัตว์น้ำของกัมพูชามีลดน้อยลง ทำให้ผู้ประกอบการประมงไม่คุ้มค่ากับการลงทุน จึงไม่ค่อยมีเรือประมงไทยลักลอบทำประมงในเขตดังกล่าว

ด้านมาเลเซีย ปัจจุบันมาเลเซียไม่มีการเปิดสัมปทานในการทำประมงให้แก่เรือประมงไทย อย่างไรก็ตามเรือประมงส่วนใหญ่ซึ่งเป็นเรือสองสัญชาติ (ไทย – มาเลเซีย) สามารถทำการประมงในน่านน้ำมาเลเซียได้ โดยจะจำหน่ายสัตว์น้ำที่จับมาได้ในประเทศมาเลเซียเป็นหลัก สำหรับเรือประมงที่ลักลอบเข้าไปทำการประมงในมาเลเซียส่วนมากเป็นประเภทเรือประมงพื้นบ้านประเภทอวนลอย ซึ่งไม่สามารถวางอวนได้ สาเหตุมาจากมีการทำการประมงประเภทโพงพางเป็นจำนวนมาก และปริมาณสัตว์น้ำที่ลดน้อยลงในฝั่งไทย โดยคาดว่าแนวโน้มในห้วงต่อไปจะยังคงปรากฏการลักลอบทำการประมงโดยเรือประมงพื้นบ้านประเภทอวนลอยอย่างต่อเนื่อง

ด้านเวียดนาม ในปัจจุบันเวียดนามไม่มีการเปิดสัมปทานการทำประมงให้แก่ไทย รวมถึงไม่ปรากฏการลักลอบเข้าไปทำการประมงของเรือไทยเหมือนที่เคยปรากฏก่อนหน้านี้ เนื่องจากจำนวนสัตว์น้ำในเขตเวียดนามที่ลดลงจากนโยบายการสนับสนุนกิจการประมงของเวียดนาม ทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการที่เรือประมงไทยจะทำการประมงในบริเวณดังกล่าวจึงมีแนวโน้มว่าเรือประมงไทยที่ลักลอบทำการประมงในเขตเวียดนามจะไม่ขยายตัว และหมดไปในอนาคต

ด้านอินโดนีเซีย น่านน้ำอินโดนีเซียเป็นแหล่งประมงนอกน่านน้ำแหล่งใหญ่ของเรือประมงไทย บริเวณที่ทำการประมงจะอยู่ทางด้านตอนเหนือของประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ได้ประกาศปิดสัมปทานการประมงตามนโยบายกวาดล้างเรือประมงต่างชาติที่ลักลอบเข้าไปทำการประมงของอินโดนีเซียด้วยมาตรการที่แข็งแกร่ง ทำให้ผู้ประกอบการกิจการประมงไทยไม่กล้าฝ่าฝืน ซึ่งภายหลังเหตุการณ์ดังกล่าว ได้มีการทำข้อตกลงระหว่าง ไทย – อินโดนีเซีย ในการจัดตั้งคณะทำงานด้านการประมงร่วมกัน ในการประสานความร่วมมือเพื่อแก้ไขปัญหาและวางแนวทางการร่วมมือในระยะยาวในการแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายในน่านน้ำต่างประเทศ โดยได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือด้านการประมงระหว่างไทยและอินโดนีเซีย ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว

๒.๒ ภัยพิบัติต่างๆ ได้มีเสริมสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในภูมิภาคและนอกภูมิภาคอาเซียน เพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและรักษาความมั่นคงในภูมิภาค โดยผ่านการปฏิบัติต่าง ๆ ดังนี้

๒.๒.๑ ภัยพิบัติที่เกิดจากธรรมชาติ จากภูมิศาสตร์ของประเทศไทยตั้งอยู่ในบริเวณแหล่งกำเนิดของพายุหมุนเขตร้อน และใกล้กับรอยต่อแผ่นเปลือกโลก ทำให้ประเทศไทยมีความเสี่ยงที่ต้องเผชิญภัยพิบัติจากคลื่นลม พายุฝน และแผ่นดินไหว โดยพายุจะเคลื่อนจากมหาสมุทรแปซิฟิกและทะเลจีนใต้เข้าสู่ประเทศไทย รวมถึงโดยพายุที่เคลื่อนเข้าสู่อ่าวไทยภาคใต้ฝั่งตะวันออก อาจมีกำลังแรงถึงระดับพายุโซนร้อนหรือไต้ฝุ่น ซึ่งส่งผลกระทบทำให้เกิดคลื่นซัดฝั่ง (Storm Surge) ตลอดจนเกิดฝนตกหนักถึงหนักมากจนเกิดเป็นอุทกภัยและแผ่นดินถล่ม รวมถึงมีการรายงานการเกิดแผ่นดินไหวใต้ท้องทะเลหลายครั้ง ทั้งในมหาสมุทรแปซิฟิกและอินเดีย ที่อาจส่งผลให้เกิดสึนามิทำลายพื้นที่ชายฝั่งด้านทะเลอันดามันได้

๒.๒.๒ ภัยพิบัติที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การที่ท้องทะเลไทยเป็นสถานที่ทำกิจกรรมต่าง ๆ เป็นอันมาก เช่น การเดินเรือ การทำประมง การขุดหาทรัพยากรธรรมชาติ และกิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล เป็นต้น ทำให้มีความเสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติหลายประการ อาทิ อุบัติเหตุจากการชนของเรือ เรือไฟไหม้หรืออัปปางในทะเล อุบัติเหตุบนแท่นขุดเจาะน้ำมัน รวมทั้งการเกิดคราบน้ำมันรั่วไหลในทะเล ดังที่เคยเกิดขึ้นเมื่อปี ๒๕๕๖ จากเหตุการณ์ท่อส่งน้ำมันระเบิดขณะส่งถ่าน้ำมันดิบในทะเล บริเวณเกาะเสม็ดทำให้มีน้ำมันดิบไหลลงสู่ทะเลเป็นจำนวนมาก ทำให้ทั้งทางภาครัฐและเอกชนออกมาช่วยกันขจัดคราบน้ำมันและมลพิษต่าง ๆ ในทะเลอย่างเร่งด่วน เพื่อที่จะทำให้สภาพแวดล้อมกลับมาดังเดิม ทำให้เกิดการสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก รวมถึงการประสบปัญหาเสื่อมโทรมจากการกระทำของมนุษย์ โดยปัจจุบันการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศน์ทางทะเลของไทย ได้แก่ การก่อสร้างที่รุกล้ำไปตามชายหาด การบุกรุกป่าชายเลน การทำประมงอย่างทำลายล้าง การลักลอบงมปะการัง การทิ้งขยะลงในทะเล และการที่โรงงานอุตสาหกรรมหรือเรือลึกลับปล่อยน้ำมันและของเสียลงทะเล นอกจากนี้กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทะเล เช่น การท่องเที่ยว การดำน้ำ เป็นต้น ล้วนสร้างความเสียหายต่อความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรสัตว์น้ำและความสวยงามของทะเล

๒.๓ สรุปแนวโน้มสถานการณ์ในอีก ๑๐ ปีข้างหน้า กรณีปัญหาด้านการทำประมงผิดกฎหมาย ที่ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม จะยังคงมีอยู่ เนื่องจากจำนวนเรือประมงในพื้นที่ต่าง ๆ มีปริมาณมาก ประชากรที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลยังได้รับการสื่อสารไม่ทั่วถึง และที่มีฐานะยากจนไม่สามารถจัดหาเครื่องรายงานตำบลที่เรือได้ สำหรับกรณีเรือประมงเวียดนามมีแนวโน้มว่าจะยังคงรุกล้ำเข้ามาทำการประมงในน่านน้ำไทย และจะพบมากในบริเวณอ่าวไทยตอนบนบริเวณพื้นที่ใกล้ฝั่ง โดยมีบางส่วนกระจายตัวอยู่บริเวณพื้นที่รอบเกาะโลซิน จว.ปัตตานี รวมถึงพื้นที่สำคัญทางทหารของประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงมีความเป็นไปได้ว่าเรือประมงเวียดนามเหล่านี้จะมีจุดประสงค์อื่นนอกจากการเข้ามาทำการประมง เช่น การลักลอบเข้ามาปฏิบัติการค้า โดยการสำรวจข้อมูลทางอุทกศาสตร์ เช่น พื้นที่ทางทะเล ความลึกน้ำ รวมทั้งวงรอบการลาดตระเวนของเรือฝ่ายความมั่นคง เป็นต้น นอกจากนี้การพัฒนาการประมงที่เพิ่มขึ้นของเวียดนาม ทำให้มีเรือประมง

ประเภทต่าง ๆ อาทิ ประเภทอวนลาก ประเภทคราดหอย ปลิง และงูทะเลเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ซึ่งในอนาคตน่าจะมีเรือเหล่านี้รุกล้ำเข้ามาทำการประมงในเขตประเทศไทยมากขึ้น

ในส่วนของการลักลอบทำประมงในน่านน้ำเพื่อนบ้านของ รพม.ไทย จะยังคงมีปรากฏอย่างต่อเนื่องต่อไป แต่แนวโน้มที่ลดลงจากปริมาณสัตว์น้ำที่ลดน้อยลง ประกอบกับการกวดขันอย่างจริงจังของประเทศเพื่อนบ้านรวมถึงการที่รัฐบาลได้ลงนามในข้อตกลงร่วมกันกับประเทศเพื่อนบ้านในการแก้ปัญหาดังกล่าว ยกเว้นด้านประเทศอินโดนีเซียที่ยังคงมีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรทางทะเล ซึ่งยังคงต้องติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ส่วนปัญหาการใช้แรงงานผิดกฎหมายในเรือประมงคาดว่าจะยังคงปรากฏอย่างต่อเนื่องต่อไป เนื่องจากเป็นอาชีพที่คนไทยไม่นิยม จึงยังคงต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าว อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากรัฐบาลได้มีการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง อาจส่งผลให้สถานการณ์คลี่คลายลง

สำหรับแนวโน้มของการเกิดภัยพิบัติที่เกิดจากพายุและคลื่นลมจะยังคงปรากฏต่อไป และมีความรุนแรงมากขึ้น อันมีสาเหตุหลักมาจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ รวมถึงการปรากฏเหตุแผ่นดินไหวในพื้นที่ต่าง ๆ ในภูมิภาค จนเกิดเป็นโศกนาฏกรรมอาจทำให้มีแนวโน้มที่ประเทศจะต้องให้ความช่วยเหลือในด้านมนุษยธรรม และการบรรเทาสาธารณภัยให้กับนานาประเทศเพิ่มมากขึ้น

บทบาทและหน้าที่ของหน่วยข่าวกรองทางทะเลในปัจจุบัน

ที่ผ่านมาภาครัฐได้มอบหมายให้ส่วนราชการต่างๆ เข้าไปรับผิดชอบในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหลายหน่วยงาน ได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ฯลฯ นอกจากนี้ ยังมีหน่วยงานซึ่งเป็นองค์กรอิสระสนับสนุนการดำเนินการอีกด้วย หน่วยงานเหล่านี้ได้รับมอบหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อปัญหาในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยมีการแบ่งขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยต่าง ๆ ตามกฎหมายและพระราชบัญญัติ ทั้งนี้ รัฐบาลได้จัดตั้งศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ในปี พ.ศ. ๒๕๔๑ มีหน้าที่ประสานงานการปฏิบัติของหน่วยต่างๆ หรือลดความซ้ำซ้อนและสร้างความเป็นเอกภาพแก่หน่วยต่างๆ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในทะเล โดยแบ่งเป็น

หน่วยปฏิบัติการหลัก เป็นหน่วยงานที่มีกำลังทางเรือในการปฏิบัติการ ได้แก่ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า และกรมประมง กรมทรัพยากรธรรมชาติและชายฝั่ง โดยแต่ละหน่วยงานมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

หน่วยปฏิบัติการร่วม ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมอุทยานแห่งชาติ กรมสรรพสามิต กรมการควบคุมมลพิษ กรมทรัพยากรธรณี กรมศิลปากร สำนักงานเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และส่วนราชการอื่นๆ ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเล มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย กฎระเบียบอื่นๆ และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องที่ได้กำหนดไว้แต่ละหน่วย หน่วยปฏิบัติการร่วมนี้ไม่มีกำลังทางเรือในการปฏิบัติ

แผนภาพที่ ๒ - ๕ หน่วยปฏิบัติการหลัก ศรชล.

ที่มา : โฟล์ข้อมูลแนะนำหน่วย ฝ่ายนโยบายและแผน ศรชล. ๒๕๕๙

๑. หน่วยข่าวกรองทางทะเลของไทยที่เป็นหน่วยปฏิบัติการหลักใน ศรชล.

๑.๑ กองทัพเรือ (ทร.) มีภารกิจในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทางทะเล คุ่มครองและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ และกิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในด้านการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดในทะเลหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง กองทัพเรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการกับภัยคุกคาม ทั้งที่มีใช้ภัยคุกคามทางทหารและที่เป็นภัยคุกคามทางทหาร กล่าวคือ กองทัพเรือต้องทำหน้าที่เป็นทั้งหน่วยยามฝั่ง (COAST GUARD) และทำหน้าที่ป้องกันประเทศไปพร้อมๆ กันด้วย ทั้งนี้ กองทัพเรือ ถือว่าเป็นหน่วยที่มีความพร้อมมากที่สุดในเรื่องของการข่าวกรองทางทะเล เพราะมีโครงสร้างและกำลังพลรองรับการปฏิบัติงานมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ โดยมีการแบ่งงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ งานข่าวกรองทางทะเลในภาพรวม มอบให้กรมข่าวทหารเรือเป็นผู้รับผิดชอบ และงานข่าวกรองทางทะเลในเขตพื้นที่ปฏิบัติการทั้งในอ่าวไทยและในทะเลอันดามัน มอบให้ทัพเรือภาคที่ ๑ รับผิดชอบ ทะเลอ่าวไทยตอนบน ทัพเรือภาคที่ ๒ รับผิดชอบ ทะเลอ่าวไทยตอนล่าง และทัพเรือภาคที่ ๓ เป็นผู้รับผิดชอบ ทะเลฝั่งอันดามัน

๑.๒ กองบังคับการตำรวจน้ำ (บก.ร.น.) มีหน้าที่ปฏิบัติการกิจของกรมตำรวจในทะเล ซึ่งเป็นเรื่องการรักษากฎหมายในทะเล รักษาสวัสดิภาพของประชาชนช่วยเหลือผู้ภัย ตลอดจนรักษาอธิปไตยและความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการรักษากฎหมายอาญา การสืบสวนหาข่าวทางทะเล และการปราบปรามจับกุมทางทะเล โดยอำนาจหน้าที่ของตำรวจน้ำเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำหน้าที่ในการสืบสวนควบคุมจับกุมในคดีซึ่งรัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ตำรวจน้ำมีอำนาจเฉพาะในทะเลอาณาเขต

เท่านั้น (ยกเว้นกับเรือไทย ซึ่งสามารถมีอำนาจได้ถึงเขตทะเลหลวง) กองบังคับการตำรวจน้ำถือว่าเป็นหน่วยที่มีข้อมูลข่าวกรองทางทะเลที่เชื่อมต่อกับข่าวกรองทางบกในเขตพื้นที่ตามจังหวัดชายทะเลต่าง ๆ ได้ดีที่สุดหน่วยหนึ่ง โดยมีการแบ่งหน่วยงานข่าวกรองทางทะเลทั้งในอ่าวไทยและในทะเลอันดามัน ออกเป็น ๖ กองบังคับการ ได้แก่ กองกำกับการ ๔ และ ๕ รับผิดชอบทะเลภาคตะวันออกแล้วอ่าวไทยตอนบน กองกำกับการ ๖ และ ๗ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยตอนล่าง กองกำกับการ ๘ และ ๙ เป็นผู้รับผิดชอบทะเลฝั่งอันดามัน

๑.๓ กรมศุลกากร (ศก.) เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงการคลัง มีอำนาจจัดเก็บภาษีและส่งเสริมการส่งออก ตลอดจนการป้องกันและปราบปรามการลักลอบหนีภาษีศุลกากรทางทะเล ทั้งนี้ กรมศุลกากร **ซึ่งเน้นในเรื่องสินค้าหลีกเลี่ยงภาษี** โดยมีการแบ่งงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ออกเป็น ๓ หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานศุลกากรภาคที่ ๑ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยและทะเลฝั่งอันดามันตอนบน สำนักงานศุลกากร ภาคที่ ๔ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยและทะเลฝั่งอันดามันตอนล่าง และส่วนสืบสวนปราบปรามที่ ๒ สำนักสืบสวนและปราบปราม รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยและทะเลฝั่งอันดามัน

๑.๔ กรมประมง (ปม.) มีหน้าที่ควบคุมการประมงให้เป็นไปตามมาตรฐานการอนุรักษ์สัตว์น้ำ โดยมีการกิจที่ค่อนข้างจะหลากหลาย ได้แก่ การศึกษา วิจัย ค้นคว้า ทดลอง อันเป็นงานด้านวิชาการการตรวจ การจับกุมทางด้านการบังคับใช้กฎหมาย การตรวจสอบคุณภาพสินค้าสัตว์น้ำที่จะส่งออกจำหน่ายไปยังต่างประเทศ การเจรจา การค้าต่างประเทศ รวมทั้งการไถ่ถอนเรือประมงที่ถูกจับในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีภารกิจในการส่งเสริมการประมง รวมทั้งการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ก็มีการผลักดันให้ออกไปทำประมงในน่านน้ำสากล และกำหนดเขตสิทธิประมงชายฝั่งสำหรับเรือขนาดเล็ก ทั้งนี้ **กรมประมงมีการทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเล** รวมกับงานด้านปราบปรามในส่วนของศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเขต **ไม่ได้มีการแยกการทำงานด้านการข่าวออกมาอย่างชัดเจน** โดยมีการแบ่งพื้นที่ ดังนี้ ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเขต ๑ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยตอนบน ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเขต ๒ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยตอนล่าง และศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงทะเลเขต ๓ รับผิดชอบทะเลฝั่งอันดามัน

๑.๕ กรมเจ้าท่า (จท.) มีหน้าที่ควบคุมตรวจการการณ้เดินเรือ และการขนส่งทางน้ำภายในประเทศและระหว่างประเทศ ป้องกันและปราบปรามการละเมิดการเดินเรือในน่านน้ำไทย การรักษาสีงแวดล้อมในทะเล และกฎหมายข้อบังคับที่กรมเจ้าท่าเป็นผู้รักษาการ โดยแบ่งงานเป็น ๒ ลักษณะคือ งานลักษณะการควบคุมปราบปราม และงานด้านการพัฒนา มีสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคและภูมิภาคสาขา ประจำอยู่ในแต่ละจังหวัดที่ติดอยู่กับริมฝั่งชายฝั่งทะเลและแม่น้ำ ทั้งนี้ **กรมเจ้าท่าไม่ได้มีการทำงานที่เกี่ยวข้องด้านการข่าวกรองทางทะเลโดยตรง** แต่มีในส่วนของงานประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านความมั่นคงและความปลอดภัยของเรือและท่าเรือ

๑.๖ กรมทรัพยากรธรรมชาติและชายฝั่ง (ทช.) มีหน้าที่จัดทำนโยบายและแผนเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล และชายฝั่ง แก้ไขเพิ่มเติมกฎ ระเบียบ มาตรการเกี่ยวกับการจัดการและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงกำกับ ดูแล ประเมินผล และติดตามตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎระเบียบ มาตรการ ทั้งนี้

กรมทรัพยากรธรรมชาติและชายฝั่งไม่ได้มีการทำงานที่เกี่ยวข้องด้านการข่าวกรองทางทะเลโดยตรง แต่มีการรวมงานด้านการข่าวไว้กับงานด้านปราบปรามในส่วนของสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทั้ง ๖ สำนัก โดยมีการแบ่งพื้นที่ ดังนี้ สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑ ๒ และ ๓ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยตอนบน สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๔ และ ๕ รับผิดชอบทะเลอ่าวไทยตอนล่าง และสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๖ และ ๗ รับผิดชอบทะเลฝั่งอันดามัน

๒. หน่วยข่าวกรองอื่น ๆ ของไทยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข่าวกรองทางทะเล

๒.๑ สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มีส่วนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับ ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติ โดยรับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยข่าวกรองต่าง ๆ ภายในประเทศนำมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ทั้งนี้ ในส่วนของงานข่าวกรองทางทะเลนั้น มีสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงกิจการชายแดนและประเทศรอบบ้าน และสำนักยุทธศาสตร์ความมั่นคงเกี่ยวกับภัยคุกคามข้ามชาติ เป็นหน่วยรวบรวมข้อมูลด้านความมั่นคงทางทะเล

๒.๒ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ รวมทั้ง เป็นศูนย์กลางประสานกิจการการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรองและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือนกับหน่วยข่าวกรองอื่นภายในประเทศ ทั้งนี้ ในส่วนของงานข่าวกรองทางทะเลนั้น มีสำนัก ๖ (ต่อต้านการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ) เป็นหน่วยประสานงานด้านความมั่นคงทางทะเล

๒.๓ กระทรวงการต่างประเทศ (กต.) มีส่วนที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการติดตามสถานการณ์ต่างประเทศที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ ได้แก่ กลุ่มงานความมั่นคงระหว่างประเทศ สำนักนโยบายและแผน ซึ่งหน่วยงานนี้เป็นหน่วยประสานงานด้านความมั่นคงทางทะเล

๒.๔ ศูนย์รักษาความปลอดภัย (ศรภ.) กองบัญชาการกองทัพไทย ทั้งนี้ ศูนย์รักษาความปลอดภัย ไม่ได้มีการทำงานที่เกี่ยวข้องด้านการข่าวกรองทางทะเลโดยตรง แต่มีในส่วนของงานประสานงานกับหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านอาชญากรรมข้ามชาติและการค้ามนุษย์ที่เกิดขึ้นในทะเล ได้แก่ กอง ๑๒ เป็นหน่วยประสานงานและรวบรวมข้อมูล

๒.๕ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล (ศตก.) กองบัญชาการกองทัพไทย ปฏิบัติงานเกี่ยวกับติดตามสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง โดยรับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยข่าวกรองต่าง ๆ ภายในประเทศนำมาวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ ทั้งนี้ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ไม่ได้มีการทำงานที่เกี่ยวข้องด้านการข่าวกรองทางทะเลโดยตรง แต่มีการประสานงานกันเมื่อมีสถานการณ์การก่อการร้ายในทะเล

ปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเล

จากรูปแบบของภัยคุกคามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ศรชล.ในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ซึ่งมีหน่วยงานหลัก คือ กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการยุติหรือจำกัดคุกคามดังกล่าว ซึ่งปัจจัยที่จะเกื้อกูลให้ภารกิจสำเร็จก็คือ การข่าว แต่ระบบงานข่าวที่เป็นอยู่จากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งที่ดำเนินการโดย ศรชล. และหน่วยงานด้านการข่าวอื่นที่เกี่ยวข้อง ดังกล่าว ยังไม่เข้าภาพหลักในเรื่องของการวิเคราะห์สถานการณ์ และประเมินภัยคุกคามทางทะเลในภาพรวมของประเทศ ที่ผ่านมาแต่ละหน่วยงานเพียงแต่ทำหน้าที่ในขอบเขตงานของตนเอง อาจจะมีการประชุมแลกเปลี่ยนข่าวกันบ้างในบางครั้ง แต่หากไม่สามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ในภาพใหญ่ได้ จึงส่งผลให้การวางแผนนโยบายการปฏิบัติในภาพรวม รวมทั้งการออกปฏิบัติการของหน่วยเรือในทะเล เป็นการออกลาดตระเวนตามปกติ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม มีการตรวจค้นบ้างเป็นครั้งคราว โดยไม่มีเป้าหมายชัดเจน ซึ่งไม่สามารถทำให้เกิดผลงานปรากฏอย่างเด่นชัดเป็นรูปธรรมได้ ซึ่งการที่หน่วยข่าวต่าง ๆ ไม่สามารถเชื่อมต่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลกันในภาพรวมของประเทศได้นั้น มีสาเหตุมาจากปัญหาและข้อจำกัดหลัก ๓ ประการ คือ

๑. **ปัญหาด้านการจัดโครงสร้าง** ระบบงานข่าวทะเลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเลนั้น ยังไม่ได้มีเจ้าภาพหลัก และขาดบูรณาการในการปฏิบัติการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในเชิงลึก เพื่อตอบสนองประเมินภัยคุกคามทางทะเลของประเทศในปัจจุบัน และอนาคต

๒. ปัญหาด้านกำลังพล ในหน่วยงานที่ทำงานด้านการข่าว มีดังนี้

๒.๑ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญงานข่าวในลักษณะผู้ชำนาญเฉพาะทางในบางหน่วยงานที่ไม่ได้มีหน่วยงานที่ทำงานด้านข่าวกรองทางทะเล ซึ่งจะทำให้วิเคราะห์ข่าวโดยตรง ทำให้ยังขาดการวิเคราะห์ในเชิงลึก ส่งผลให้ไม่สามารถแจ้งเตือนและกำหนดแนวโน้มของสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ข้อจำกัดการโยกย้ายกำลังพลที่ทำงานด้านข่าวในระบบราชการ กำลังพลบางส่วนที่ผ่านการปฏิบัติงานจนเกิดความชำนาญ แต่เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งก็ต้องโยกย้ายตำแหน่งเพื่อการเจริญเติบโตในการรับราชการต่อไป (บางคนไปเติบโตในสายงานอื่นที่ไม่ใช่ด้านข่าว) ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการข่าวขาดความต่อเนื่อง

๓. **ปัญหาด้านงบประมาณ** ด้วยข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณทำให้งานด้านการข่าวไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่จะได้ข้อมูลในเชิงลึกจะต้องพึ่งพาแหล่งข่าวบุคคลในพื้นที่เป็นอย่างมาก และการจัดตั้งแหล่งข่าวให้ครอบคลุมทั่วทุกพื้นที่นั้น ต้องใช้งบประมาณมากพอสมควร รวมทั้งต้องมีระบบสารสนเทศประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ และประมวลผล อีกทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ ในการปฏิบัติงานด้านการข่าวอีกด้วย

สรุป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีความหลากหลายของปัญหา และความต้องการขีดความสามารถในการจัดการที่แตกต่างกันตามลักษณะของปัญหา ตั้งแต่เรื่องของการขจัดคราบน้ำมันในทะเล เพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล ที่ใช้การกำลังทางเรือเข้าปฏิบัติการสกัดกั้นจับกุม การทำประมงผิดกฎหมาย การลักลอบค้าของผิดกฎหมายการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และแรงงานเถื่อน ที่อาจต้องใช้กำลังทางเรือปฏิบัติการในระดับต่ำ จนถึงการปราบปรามโจรสลัดและการต่อต้านการก่อการร้าย ที่อาจต้องใช้ปฏิบัติการทางเรือที่เข้มแข็งจนถึงขั้นสูงสุด นอกจากนี้พื้นที่ที่เกิดปัญหาอาจอยู่ภายในเขตอำนาจอธิปไตยของอีกประเทศหนึ่ง การจัดการกับปัญหาให้ครอบคลุมทุกด้านจึงต้องอาศัยขีดความสามารถทางการข่าวที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลทั้งในระดับนโยบายและผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้งานด้านการข่าวรองทางทะเลมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของระบบงานข่าวทางทะเลในภาพรวมของประเทศให้ได้ นั่นคือ ปัญหาด้านการจัดโครงสร้างของระบบงานข่าวทะเล ทำให้ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาการและขาดบูรณาการในการปฏิบัติ ปัญหาด้านกำลังพลทำให้งานข่าวขาดความต่อเนื่อง และปัญหาด้านงบประมาณทำให้ขาดแคลน เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ ในการปฏิบัติงานด้านการข่าว

บทที่ ๓

ทฤษฎี การจัดองค์กร หลักการข่าวกรอง และ การจัดหน่วยด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์

จากที่ได้กล่าวในบทที่ ๒ แล้วว่า ทะเลไทยมีความสำคัญเพียงใด และภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้าจะมีแนวโน้มเป็นอย่างไร รวมถึงบทบาทหน้าที่และปัญหาของหน่วยข่าวกรองทางทะเลในปัจจุบัน ทั้งนี้ การดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเลจะเป็นการดำเนินการเพื่อที่จะตอบสนองต่อการปฏิบัติงานในอนาคต มีขั้นตอนในการดำเนินการ มีการจัดองค์กร และมีระบบการจัดการที่ดีจึงทำให้ระบบงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ดังนั้นในบทนี้จะศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับทฤษฎี การจัดองค์กร โดยเฉพาะการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศที่มีขีดความสามารถสูง เช่น สิงคโปร์ เป็นต้น รวมถึงหลักการ หลักการข่าวกรองและทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเล เพื่อนำไปศึกษาและวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศ เพื่อนำไปสู่ผลการวิจัยในการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ

ทฤษฎีและแนวความคิดการจัดองค์กร

ความมุ่งหมายของการศึกษา ทฤษฎีและแนวความคิดการจัดองค์กรนั้น เพื่อให้ทราบถึงความหมายขององค์กร หลักการจัดองค์กร กระบวนการในการจัดองค์กร และโครงสร้าง ตลอดจนการแบ่งส่วนราชการ เพื่อเป็นส่วนประกอบในการวิเคราะห์และกำหนดแนวทางในการกำหนดหน่วยปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลแบบบูรณาการ

หลักการจัดองค์กร

หลักการจัดองค์กรนั้น มักจะประกอบด้วยลักษณะสำคัญดังนี้^๑

๑. นโยบายอันชัดเจน คือ ผู้ร่วมปฏิบัติงานต้องทราบว่ามียุทธศาสตร์อย่างไร และจุดประสงค์อะไร เพื่อจะได้ปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

^๑ ชุมพล วงศ์เวคิน, พลเรือตรี “บทบาทของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) กับความมั่นคงของชาติ”. (เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ปี ๒๕๕๒).

๒. มีศูนย์กลาง อำนาจการรับผิดชอบและอำนาจการโดยตรง เช่น การบริหารของกรมการปกครองก็จะมีอธิบดีเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารของกรม และอธิบดีก็รับผิดชอบต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยในฐานะที่ปลัดกระทรวงเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารของข้าราชการประจำกระทรวงมหาดไทย และจะต้องมีระบบการติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ มีการสื่อสาร ๒ ทาง คือ คำสั่งทางหนึ่ง และการรายงานผลอีกทางหนึ่ง มีกฎเกณฑ์ในการสั่งงาน

๓. ระบุหน้าที่การทำงานอย่างกระจ่างแจ้ง คือ การบริการราชการนั้น จะต้องมีการแบ่งแยกงานกันปฏิบัติให้เหมาะสม สอดคล้องกับนโยบายขององค์การ พร้อมทั้งระบุอำนาจหน้าที่ในแต่ละตำแหน่งให้ละเอียด ถูกต้องชัดเจน รวมทั้งให้มีการจัดแบ่งปันทรัพยากรในการบริหารให้เหมาะสมแก่ลักษณะของหน่วยงาน เพื่อให้ประสานสอดคล้องและดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

๔. จัดให้มีระบบการทำงานที่เหมาะสม การบริหารองค์การนั้นมีเทคนิคและวิธีอยู่มากมายหลายวิธีและหลายแบบ โดยที่องค์การเองก็มีรูปแบบต่างๆ กัน ดังนั้น การที่จะเลือกจัดวางระเบียบแบบแผนในการบริหารขององค์การให้เหมาะสมจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

๕. จัดให้องค์การสามารถสนองต่อภาวะการณ์อันผันแปรได้ เพราะองค์การนั้น คือ กลุ่มคนอันประกอบด้วยบุคคลหลายประเภท และต่างก็มีความต้องการแตกต่างกันออกไปในองค์การเอง และบุคคลเหล่านี้ก็ยังเป็นสมาชิกองค์กรอื่นๆ อีกด้วย ซึ่งสภาพแวดล้อมเหล่านี้ กัดดันให้องค์การต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงเพื่อความอยู่รอดขององค์การเสมอ

กระบวนการจัดองค์การ (Process of Organizing)^๒

ในการจัดองค์การนั้น จะประกอบด้วยกระบวนการสำคัญ ๓ ประการ ดังนี้

๑. พิจารณาแยกประเภทงาน จัดกลุ่มงาน และออกแบบงานสำหรับผู้ทำงานแต่ละคน

ผู้บริหารจะต้องพิจารณาและตรวจสอบแยกประเภทดูว่ากิจการของตนนั้น งานอะไรบ้างที่จะต้องทำเพื่อให้กิจการได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ขึ้นต่อมา คือการจัดกลุ่มงานหรือจำแนกประเภทของงานเหล่านั้นออกเป็นประเภท โดยมีหลักว่างานที่เหมือนกันควรจะรวมอยู่ด้วยกัน เพื่อให้เป็นไปตามหลักของการแบ่งกันทำ (Division of Work) โดยการจัดจำแนกออกตามหน้าที่งานแต่ละชนิดเป็นกลุ่มๆ ที่แตกต่างกัน จากนั้นจึงแบ่งงานของแต่ละกลุ่มเหล่านั้นออกเป็นออกเป็นส่วนๆ เรื่อยไปทั้งตามความถนัดและตามความสามารถ (ของผู้ที่จะปฏิบัติ) จนกระทั่งในที่สุดได้เป็นงานชิ้นต่างๆ ที่แต่ละส่วนแต่ละชิ้นเหมาะสมกับคุณสมบัติของผู้ที่จะทำในแต่ละระดับ

๒. ระบุขอบเขตของงานและมอบหมายงาน พร้อมทั้งกำหนดความรับผิดชอบและให้อำนาจหน้าที่

๒.๑ ระบุให้เห็นถึงขอบเขตของงานที่แบ่งให้สำหรับแต่ละคน ตามที่ได้ออกแบบมาแล้วในขั้นแรก เพื่อให้ทราบว่างานแต่ละชิ้นที่ได้แบ่งและออกแบบไว้นั้นจะเกี่ยวข้องกับเรื่องอะไร ชนิดไหน มีขอบเขต และปริมาณมากน้อยแค่ไหน สิ่งสำคัญในที่นี้ก็คือ การระบุชื่อเป็นตำแหน่ง พร้อมกับให้รายละเอียดเกี่ยวกับงานชิ้นนั้นๆ เอาไว้

^๒ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๕๓.

๒.๒ ดำเนินการมอบหมายงาน (Delegation) แต่ละชั้นที่ง่ายกว่าให้แก่ผู้ทำงานในระดับรองลงไปตามวิธีการมอบหมายงาน

๒.๓ การมอบหมายงานประกอบด้วย การกำหนดเป็นความรับผิดชอบ (Responsibility) เกี่ยวกับงานที่มอบหมายให้ทำ พร้อมกันนั้นก็มอบหมายอำนาจหน้าที่ (Authority) ให้ เพื่อที่จะใช้สำหรับการทำงานตามความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จสิ้นไป ผู้มีความรับผิดชอบมากกว่าย่อมจะมีอำนาจหน้าที่มากกว่าเสมอ และขณะเดียวกันก็แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการควบคุมโดยใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าว

๓. จัดวางความสัมพันธ์

เพื่อให้งานในส่วนต่างๆ ที่แบ่งกันนั้น สามารถทำงานร่วมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยไม่กระจัดกระจาย และให้อยู่รวมกันโดยไม่ขัดแย้ง และด้วยเหตุผลที่ว่ากระบวนการดำเนินงานของกลุ่มจะอยู่ในลักษณะที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา โอกาสที่จะให้ทุกฝ่ายรู้ถึงขอบเขตความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายมาก่อนทำงานนั้นย่อมจะเป็นไปได้ยาก การจัดวางความสัมพันธ์ของงานส่วนต่างๆ และระหว่างกลุ่มจนเป็นโครงสร้างที่สัมพันธ์กันของหลายๆ ส่วน จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประสานงานกันและการก่อให้เกิดมีระเบียบขึ้น การจัดวางความสัมพันธ์ จะทำให้ทราบได้ว่า ใครต้องรายงานต่อใคร ขณะเดียวกันจะช่วยให้งานของส่วนต่างๆ ดำเนินไปโดยปราศจากข้อขัดแย้ง กฎของการทำงานร่วมกันก็จะเกิดเป็นระเบียบขึ้นได้

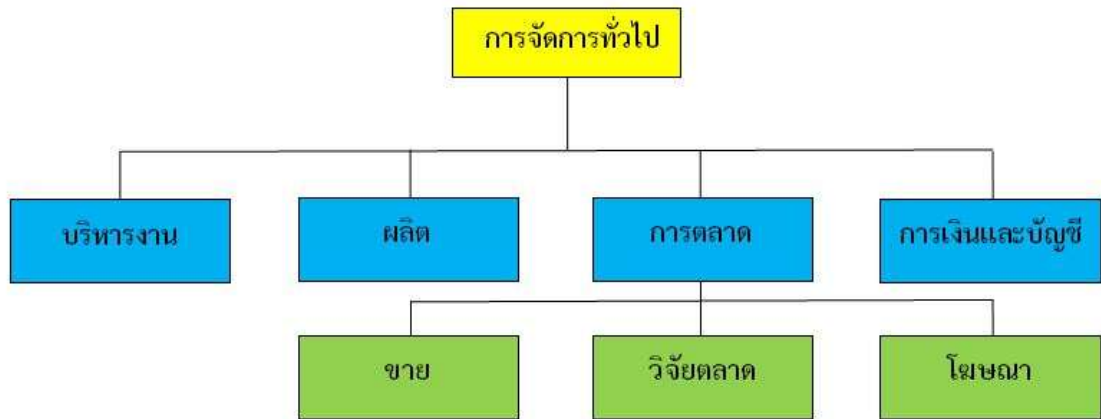
เมื่อได้มีการดำเนินการจัดองค์การจนเสร็จสิ้นตามกระบวนการดังกล่าวข้างต้น สิ่งที่จะได้และปรากฏเป็นหลักฐานสำหรับองค์การและผู้ปฏิบัติงานทุกคน ได้แก่

๓.๑ ผังแสดงการจัดองค์การที่เป็นทางการ (The Formal Organization Chart)

๓.๒ คำบรรยายลักษณะงาน (Job Description) ของงานแต่ละตำแหน่ง ซึ่งจะประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ตำแหน่งงานที่จะต้องทำ ความรับผิดชอบอำนาจหน้าที่และความสัมพันธ์ต่างๆ

ผังแสดงการจัดองค์การที่เป็นทางการจะเป็นเครื่องมือแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมต่างๆ ในองค์การได้ถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มๆ อย่างไร ซึ่ให้เห็นว่าใครขึ้นต่อใคร และยังช่วยให้เห็นถึงลักษณะการประสานงานติดต่อในทางดิ่งซึ่งจะเป็นเครื่องมือเชื่อมโยงตัวผู้บริหารสูงสุดไปยังระดับผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ ในองค์การ

แผนภาพที่ ๓ - ๑ การจัดองค์กรที่เป็นทางการ (The Formal Organization Chart)

ที่มา : พลเรือตรี ชุมพล วงศ์เวคิน, ปี ๒๕๕๒ หน้า ๕๕

โครงสร้างขององค์กร^๓

๑. แนวความคิดของ Bayard O. Wheeler ได้แบ่งการจัดโครงสร้างองค์กรพื้นฐานไว้ ๔ ประการ

๑.๑ โครงสร้างขององค์กรแบบงานหลัก (Line Organization)

เป็นโครงสร้างแบบเก่าที่สุด การจัดโครงสร้างแบบนี้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะไม่ปฏิบัติกรใดๆ ที่ไม่ได้รับมอบหมายอำนาจหน้าที่โดยตรงจากผู้บังคับบัญชา กล่าวคือ มีสายการบังคับบัญชาสูงสุดลงมายังผู้ใต้บังคับบัญชาระดับต่างๆ หรือผู้ดำรงตำแหน่งรองๆ ลงมา มีสายการบังคับบัญชาแบบสายตรง โครงสร้างแบบนี้มักถูกเรียกว่า โครงสร้างแบบทหาร เหมาะสำหรับนำมาใช้กับองค์กรขนาดเล็กและขนาดกลาง

๑.๒ โครงสร้างแบบหน่วยงานหลัก และหน่วยงานที่ปรึกษา (Line and Staff Organization)

มีโครงสร้างหลักคล้ายองค์กรแบบงานหลัก แต่ได้มีการใช้ประโยชน์จากตำแหน่งที่ปรึกษาฝ่ายบริหารงานหลักอาจปรึกษาหารือกับที่ปรึกษาที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ เพื่อที่จะได้นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้ในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับเทคนิค ซึ่งผู้บริหารงานหลักไม่มีความรู้ความชำนาญ โครงสร้างแบบนี้เหมาะสมกับองค์กรในปัจจุบันซึ่งมีความต้องการต่างๆ กัน หน่วยงานที่ปรึกษา (Staff) จะมีบทบาทอย่างมากในการทำให้การตัดสินใจในองค์กรเป็นไปอย่างรวดเร็ว และการติดต่อสื่อสารดีเลิศ

๑.๓ โครงสร้างขององค์กรแบบแบ่งแยกตามหน้าที่ (Functional Organization)

เป็นการนำแนวความคิดเกี่ยวกับการแบ่งแยกงานตามหน้าที่มาใช้โครงสร้างแบบนี้จะจัดแบ่งงานโดยถือประเภทของงานหรือหน้าที่ในการทำงานต่างๆ เป็นหลักในการแบ่งส่วน

^๓ เรื่องเดียวกัน. หน้า ๕๕.

องค์กร จะมีการใช้ประโยชน์เกี่ยวกับความชำนาญงานเฉพาะอย่างเต็มที่ เช่น การจัดให้ฝ่ายให้คำปรึกษาแนะนำทำหน้าที่ทั้งในด้านการวางแผน กำหนดนโยบาย ตรวจสอบ ให้คำปรึกษาแนะนำแก่หน่วยงานหลัก ทั้งยังมีอำนาจหน้าที่สั่งการแก่หน่วยงานที่ปรึกษาหลายๆ หน่วยในเวลาเดียวกัน

๑.๔ โครงสร้างขององค์กรแบบคณะกรรมการ (Committee Organization)

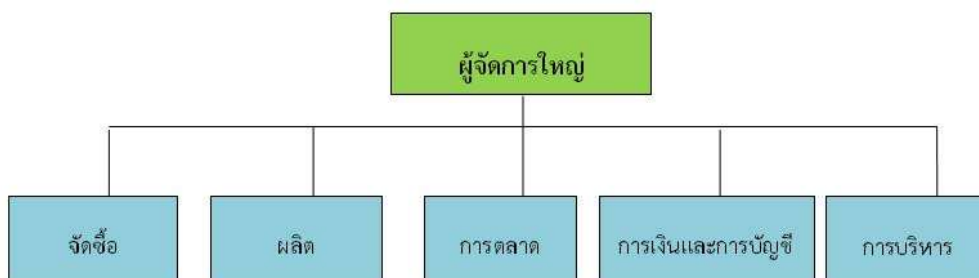
คณะกรรมการถูกแต่งตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการร่วมประสานงานระหว่างแผนกต่างๆ และในแต่ละแผนกด้วย ในระดับบริหารสูงสุด คณะกรรมการบริหาร (Executive Committee) มักตั้งขึ้นเพื่อให้ปรึกษาแนะนำ คำนวณวิจัย หรือแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องเป็นครั้งคราวเท่านั้น บางครั้งถูกตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ โดยอาศัยความเห็นชอบของกลุ่ม

๒. แนวความคิดของ รศ.ธงชัย สันติวงษ์ โครงสร้างขององค์กรอาจจัดขึ้นได้ ๓ แบบ (Pattern) ดังนี้

๒.๑ การจัดโครงสร้างแบ่งแยกตามหน้าที่ (Functional Structure)

โครงสร้างที่จัดขึ้นจะมีการจัดการแบ่งส่วนงาน โดยถือประเภทของงานหรือหน้าที่ในการทำงานต่างๆ เป็นหลัก ซึ่งแผนกต่างๆ จะต้องถูกแบ่งออกตามหน้าที่ในการงานต่างๆ ที่จำเป็นต้องทำดังตัวอย่างในแผนภาพที่ ๓-๒

แผนภาพที่ ๓ - ๒ โครงสร้างองค์กรแบบ Functional Structure

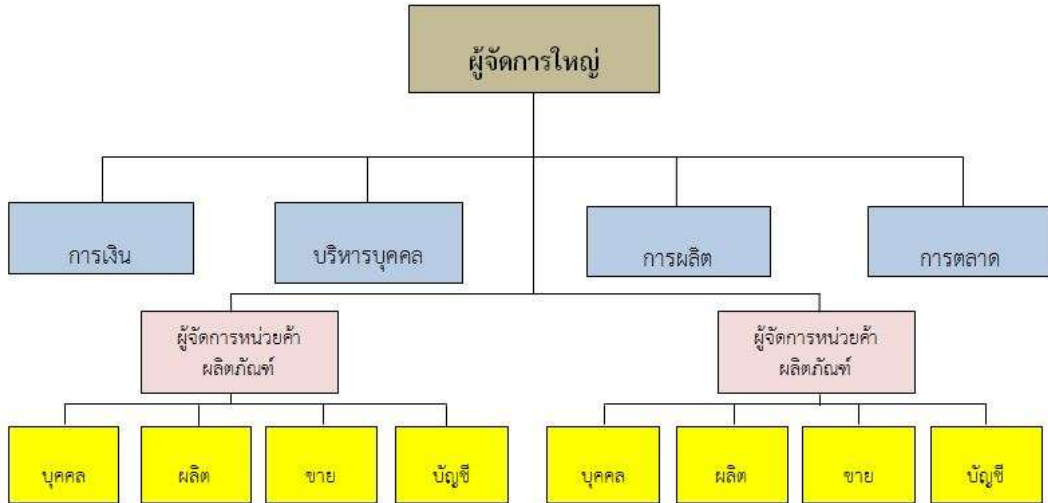
ที่มา : พลเรือตรี ชุมพล วงศ์เวคิน, ปี ๒๕๕๒ หน้า ๕๗

๒.๒ การจัดโครงสร้างองค์กรแบบแบ่งส่วนราชการนอกเป็นหน่วยต่างหาก (Divisional Structure)

โครงสร้างลักษณะนี้หน่วยต่างหากจะมีอิสระในการบริหารงานในหน่วยนั้นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานหรือสำนักงานกลางของกิจการ การจัดการแบบนี้จะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการฝึกหัดตัวผู้บริหารเพราะแต่ละส่วนจะเปรียบเสมือนหน่วยงานอิสระ ผู้บริหารของหน่วยจึงมีโอกาสดูผลงานอย่างกว้างขวางในทุกหน้าที่ในการจัดองค์กรแบบนี้ หน่วยย่อยแต่ละส่วนอาจแบ่งออกโดยยึดถือหลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน แต่นิยมกันมาก คือ

๒.๒.๑ การจัดแบ่งตามผลิตภัณฑ์ (Product Or Product Lines)

แผนภาพที่ ๓ - ๓ โครงสร้างองค์กรแบบ Product Or Product Lines

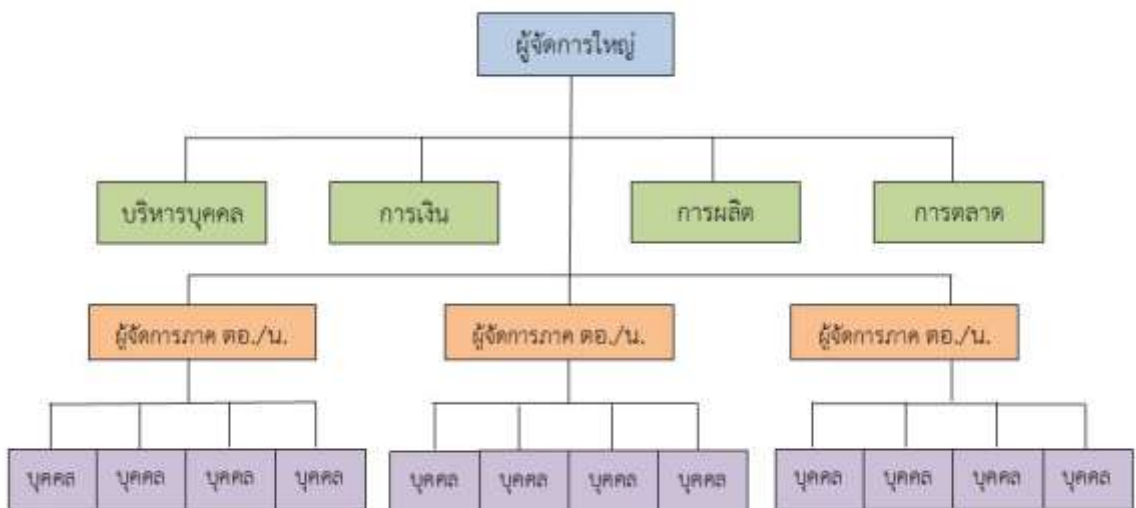

ที่มา : พลเรือตรี ชุมพล วงศ์เวคิน, ปี ๒๕๕๒ หน้า ๕๗

๒.๒.๒ การจัดแบ่งออกตามพื้นที่ (Territory)

โครงสร้างองค์กรแบบนี้มีข้อได้เปรียบที่ว่า การทำงานจะมีความคล่องตัว ยิ่งขึ้นเพราะมีการกระจายอำนาจไปให้แก่ส่วนต่างๆ ให้อิสระในการตัดสินใจในงานที่ได้รับมอบหมาย

แผนภาพที่ ๓ -๔ โครงสร้างองค์กรแบบ Territory

ที่มา : พลเรือตรี ชุมพล วงศ์เวคิน, ปี ๒๕๕๒ หน้า ๕๘

๒.๓ การจัดโครงสร้างแบบผสม (Matrix)

ในทางปฏิบัติลักษณะโครงสร้างมักเป็นโครงสร้างแบบผสม ซึ่งการจัดการกลุ่มกิจกรรมหรือการจัดแผนงานในระดับต่างๆ จะไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวที่จะให้หลักเกณฑ์อะไร หากแต่มีหลายหลักเกณฑ์ผสมกันไปตามแต่จะเห็นสมควร ทั้งนี้โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้รับการที่ได้แบ่งแผนกในระดับนั้นขององค์กรหลัก และลักษณะโครงสร้างที่เหมาะสมที่สุดคือโครงสร้างที่เหมาะสมสำหรับองค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

การเจริญเติบโตขององค์กรและการเปลี่ยนแปลงในลักษณะของการดำเนินงาน อาจมีความจำเป็นที่จะทำให้ลักษณะของโครงสร้างเปลี่ยนแปลงจากแบบหนึ่งไปเป็นแบบอื่นก็ได้ โดยปกติแล้วโครงสร้างแบบแบ่งแยกตามหน้าที่มักจะเหมาะสมกับองค์กรขนาดเล็ก แต่ถ้าหากมีการขยายตัวทางด้านการผลิตหรือการขาย ก็อาจทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงโครงสร้างให้เป็นแบบแบ่งส่วนงานออกเป็นหน่วยต่างหาก ซึ่งอาจยึดถือการแบ่งตามผลิตภัณฑ์ตามพื้นที่ หรือ ลักษณะแบบผสม เพื่อให้เหมาะสมกับการดำเนินงานในแต่ละกรณี ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องทำการสำรวจเป็นครั้งคราวว่าโครงสร้างขององค์กรควรจะต้องจัดขึ้นในรูปใด จึงจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ทฤษฎีการจัดการแบบราชการ (Bureaucratic Management)

การบริหารแบบราชการเป็นอีกทฤษฎีหนึ่ง ที่เน้นถึงความจำเป็นของการจัดการองค์การอย่างเป็นเหตุเป็นผล ไม่ปล่อยให้ไปตามอำเภอใจของผู้บริหารหรือเจ้าของกิจการ ทฤษฎีนี้มีพื้นฐานจากผลงานของ Weber นักสังคมวิทยาชาวเยอรมนี ได้เสนอแนวคิด “ระบบราชการเชิงอุดมคติ” (Ideal Bureaucracy) ขึ้น ซึ่งเป็นที่ยอมรับของวงการทั่วไป และนำไปกล่าวอ้างอิงอยู่เสมอโดยหลักการจัดการของ Weber มี ๗ ประการดังนี้

๑. หลักการมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติ (Rules, Regulation And Procedures) ระบบราชการเป็นแบบแผนที่ส่งเสริมให้มีการทำงานอย่างมีระบบ มีมาตรฐานในการทำงาน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และทำให้มีการประสานงานของงานต่างๆ ให้ดีขึ้น สมาชิกขององค์กรก็สามารถดำเนินงานได้ด้วยดี และมีความมั่นคงหากมีการเปลี่ยนแปลงตัวสมาชิกขององค์กร

๒. หลักความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นแบบทางการ (Impersonal Relationship) ระบบราชการถือว่าความสัมพันธ์ของตัวบุคคลในองค์การ ต้องไม่มีเรื่องส่วนตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง การปฏิบัติหน้าที่ในองค์การจะต้องมีลักษณะที่เป็นทางการ ไม่ยึดถือตัวบุคคล ไม่มีการให้ผลประโยชน์ที่ขึ้นอยู่กับสัมพันธ์ทางด้านมิตรภาพและความคุ้นเคย

๓. หลักการแบ่งงานกันทำตามความถนัด (Hierchical Structure) ระบบราชการก่อให้เกิดความยุติธรรม และตรงตามความถนัดหรือความสามารถของบุคคลนั้น ซึ่งจะทำให้บุคคลที่ปฏิบัติงานเกิดความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะด้าน (Specialization) และรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

๔. หลักการมีโครงสร้างสายบังคับบัญชา (Hierchical Structure) ระบบราชการมีการกำหนดโครงสร้างของอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่งต่างๆที่กำหนดขึ้น ตามความชำนาญเฉพาะด้าน และการแบ่งงานกันทำตามความถนัด

๕. หลักการความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ (Career Aspects) ระบบราชการส่งเสริมให้คนมีความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ เป็นไปตามลำดับขั้น การเลื่อนขั้น และตำแหน่งขึ้นอยู่กับความมีอาวุโส และการประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานเป็นสำคัญ การจะไล่ออกจากงานได้ก็ต่อเมื่อมีความผิดที่ชัดเจนเท่านั้น

๖. หลักการมีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ (Legal Authority) ระบบราชการมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละตำแหน่งไว้อย่างชัดเจน และเป็นอำนาจหน้าที่ที่ได้มาจากสถาบันซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบังคับบัญชา การออกคำสั่ง และการปฏิบัติตามคำสั่ง บุคคลใดก็ตามที่มีตำแหน่งหน้าที่ ย่อมมีอำนาจที่จะใช้ได้อย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม อำนาจดังกล่าวไม่ใช่อำนาจส่วนบุคคล แต่เป็นอำนาจของสถาบัน

๗. หลักคุณสมบัติทางวิชาชีพ (Professional Qualities) ระบบราชการส่งเสริมให้ยึดถือหน่วยงาน และการรับราชการเป็นคุณสมบัติทางด้านวิชาชีพ การเลือกบุคคลเข้าทำงาน การให้ความดีความชอบ การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง หรือความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ จะต้องพิจารณาจากความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์

หลักพื้นฐานในการบริหารองค์กร

องรี ฟาโยล ได้วางหลักการทั่วไปในการบริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางของผู้บริหารในการบริหารองค์การจำนวน ๑๔ ข้อ ดังนี้

๑. หลักการแบ่งงานกันทำ คือ การแบ่งแยกงานกันทำ โดยไม่คำนึงถึงว่าจะเป็นการบริหารหรือด้านเทคนิค ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักของการใช้ประโยชน์แรงงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด หรือใช้กำลังพลเท่าเดิมแต่ได้ผลผลิตสูงสุด

๒. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่เป็นสิ่งที่แยกจากกันมิได้ ผู้ที่มีอำนาจออกคำสั่งต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานการปฏิบัตินั้นด้วย หรือเมื่อผู้ใดได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานใดๆก็ตาม ผู้นั้นควรจะได้รับอำนาจหน้าที่เพียงพอที่จะปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงได้

๓. การมีผู้บังคับบัญชาแต่เพียงคนเดียว ในการกระทำงานใดๆ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ได้บังคับบัญชาควรได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาแต่เพียงคนเดียวเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดความสับสน ขจัดสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างแผนงานและระหว่างบุคคลในองค์การ การมีผู้บังคับบัญชา ๒ คน ในเวลาเดียวกัน เป็นการบ่อนทำลายอำนาจหน้าที่และระเบียบวินัย

๔. การมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ในหลักการข้อนี้ กิจกรรมของกลุ่มต้องดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน มีความสอดคล้องและเป็นไปตามแผนงานเพียงอันเดียว การที่จะดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการข้อนี้ได้ขึ้นอยู่กับการจัดโครงสร้างองค์การเป็นสำคัญ

๕. การจัดสายการบังคับบัญชา สายการบังคับบัญชาคือสายสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาระดับสูงมายังผู้ปฏิบัติงานระดับต่ำสุดช่วยให้เกิดระเบียบในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน สายการบังคับบัญชาคควรจะสั้นที่สุดเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๖. ความมีระเบียบวินัย การมีระเบียบวินัยในการทำงานนั้นเกิดจากการปฏิบัติตามข้อตกลงในการทำงาน เพื่อให้เกิดความเคารพเชื่อฟังและทำงานตามหน้าที่ด้วยความตั้งใจ ปัจจัยสำคัญในการรักษาระเบียบวินัยนั้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของผู้บังคับบัญชาในทุกระดับขององค์การ ข้อตกลงต่างๆต้องชัดเจนมีความยุติธรรมมากที่สุด การลงโทษต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง

๗. การถือประโยชน์ส่วนบุคคลเป็นรองจากประโยชน์ส่วนรวม เป้าหมายของกลุ่มใหญ่หรือองค์การย่อมมีความสำคัญกว่ากลุ่มย่อยหรือบุคคล การดำเนินการตามหลักการนี้จะทำให้องค์การและสังคมนั้นเจริญ

๘. การให้ประโยชน์ตอบแทน การให้หรือแจกจ่ายผลประโยชน์ต้องมีหลักการและมีความยุติธรรม สามารถตอบสนองความพอใจได้ทั้งนายจ้าง-ลูกจ้าง ผู้บังคับบัญชา-ผู้ใต้บังคับบัญชา

๙. การรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง การบริหารองค์การโยการรวมอำนาจไว้ส่วนกลางเพื่อให้สามารถควบคุมส่วนต่างๆ ขององค์การไว้ได้ การกระจายอำนาจก็มีความจำเป็น ทั้งนี้ต้องพิจารณาเป็นกรณีขึ้นอยู่กับภารกิจ บุคคล สถานการณ์ โดนคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดขององค์การ

๑๐. ความมีระเบียบเรียบร้อย สามารถกระทำได้โดยการกำหนดลักษณะงาน ขอบเขตของงานให้ถูกต้องชัดเจน จัดระเบียบในการปฏิบัติงานและการแบ่งงานกันทำของแผนก และของบุคคล ระบุให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของงานซึ่งปรากฏเป็นแผนภูมิการจัดองค์กร

๑๑. ความเสมอภาค เป็นบทบาทสำคัญของผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งต้องมีความเอื้ออารี ความเมตตา และความยุติธรรมเป็นหลักในการปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ความเสมอภาคจะเป็นแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความจงรักภักดีและอุทิศตนเพื่องาน หลักการในข้อนี้จะเห็นได้จากการจ่ายค่าตอบแทนและเลื่อนยศตำแหน่ง

๑๒. ความมั่นคงของการว่าจ้างทำงาน ในการทำงานทั้งผู้บริหารและพนักงานต้องการใช้เวลาช่วงหนึ่งในการเรียนรู้งานเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี ดังนั้นหากในช่วงเวลาดังกล่าวพนักงานถูกให้ออกจากงานกลางคันหรือภายหลังการอบรม เป็นผลให้เกิดความสิ้นเปลืองทั้งเงินและเวลา แสดงให้เห็นว่าเป็นการบริหารงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

๑๓. ความคิดริเริ่ม ผู้บังคับบัญชาควรสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงความคิดริเริ่ม รวมทั้งให้คำแนะนำและให้โอกาสในการนำความคิดของเขาเหล่านั้นมาปฏิบัติให้เกิดผลและเป็นประโยชน์การกระทำดังกล่าวจะทำให้องค์การมีความเข้มแข็งขึ้น

๑๔. ความสามัคคี ในการปฏิบัติงานเป็นกลุ่มความสัมพันธ์อันดีและความสามัคคีเป็นส่วนส่งเสริมให้ได้กลุ่มงานที่ดี เมื่อบรรยากาศการทำงานดีก็จะส่งผลดีในการปฏิบัติงาน นอกจากนี้แล้วความสามัคคียังมีส่วนช่วยในการบังคับบัญชาอีกด้วย ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในองค์การ

หลักการวิเคราะห์ด้วย SWOT^๔

ในปัจจุบันการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ทั้งด้านองค์กรการค้า ด้านการเมืองระหว่างประเทศ การทหาร การบริหารงานต่างๆ การวางแผนกลยุทธ์หรือ Strategic Planning ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ได้มีการนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายซึ่งหลักการนี้ทำให้แต่ละภาคส่วนมีการพัฒนาปรับตัวให้ทันกับสิ่งแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้ สิ่งที่สำคัญและจำเป็นสำหรับองค์กรคือ “การกำหนดกลยุทธ์” สำหรับใช้ในการทำงานเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน โดยกลยุทธ์ของแต่ละองค์กรจะถูกกำหนดตามธรรมชาติและลักษณะขององค์กรนั้น ๆ ทั้งนี้ องค์กรจะสามารถกำหนดกลยุทธ์ได้นั้นต้องรู้สถานการณ์หรือภาวะขององค์กรของตนเสียก่อน และนอกจากนั้นยังต้องมีกระบวนการกำหนดกลยุทธ์ที่เหมาะสมสำหรับตนเองด้วยซึ่งวิธีการและเทคนิคในการวิเคราะห์สภาวะขององค์กรและกระบวนการกำหนดกลยุทธ์มีหลายวิธีด้วยกัน และหนึ่งในวิธีการเหล่านี้คือ การวิเคราะห์ SWOT หรือ SWOT Analysis ซึ่งเป็นวิธีการที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในฐานะเครื่องมือในการประเมินหรือวิเคราะห์องค์กรเพื่อการวางแผนและการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร นอกจากนี้ส่วนราชการจะต้องปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ มาตรา ๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๖๖ แล้วจึงจะต้องคำนึงถึงความอยู่รอด (Survive) และความก้าวหน้า (Growth) ของส่วนราชการในอนาคตอีกด้วย การวางแผนกลยุทธ์จึงเป็นการวางแผนที่มีการกำหนดวิสัยทัศน์ มีการกำหนดเป้าหมายระยะยาวที่แน่ชัดมีการวิเคราะห์อนาคตเพื่อความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

SWOT Analysis หมายความว่าวิเคราะห์และประเมินว่าองค์กรมีจุดแข็ง (Strengths) จุดอ่อน (Weaknesses) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) อย่างไรเพื่อที่จะนำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรต่อไป SWOT มาจากตัวย่อภาษาอังกฤษ ๔ ตัวจากคำว่า Strengths Weaknesses Opportunities และ Threats โดยมีรายละเอียดอักษรย่อ ดังนี้

๑. Strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวก ซึ่งองค์กรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่หน่วยงานทำได้ดี

๒. Weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้วยความสามารถ ซึ่งหน่วยงาน ไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึงการดำเนินงานภายในองค์กรที่ทำไม่ได้

๓. Opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การทำงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือ หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการของหน่วยงาน

^๔ รศ.ดร.พสุ เดชะรินทร์. “การวางแผนกลยุทธ์ด้วยวิธี SWOT”. (คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), ๒๕๔๑.

๔. Threats คืออุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้เกิดบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

แผนภาพที่ ๓ - ๕ องค์ประกอบของ SWOT

<p>Strengths</p> <ul style="list-style-type: none"> • อะไรที่องค์กรทำได้ดี • ทักษะหรืออะไรที่องค์กรมีเหนือผู้อื่น หรือเป็นเอกลักษณ์พิเศษ • อะไรที่ผู้อื่นเห็นว่าองค์กรทำได้ดี 	<p>Weaknesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • อะไรที่องค์กรปรับปรุงได้ • อะไรที่องค์กรควรจะหลีกเลี่ยง • ทักษะหรืออะไรที่องค์กรมีน้อยกว่าผู้อื่น • อะไรที่ผู้อื่นเห็นว่าจุดอ่อนของเรา
<p>Opportunities</p> <ul style="list-style-type: none"> • โอกาสใดๆ อะไรที่เปิดโอกาสให้แก่องค์กร • องค์กรสามารถใช้ประโยชน์อะไรจากแนวโน้มที่ดี • องค์กรสามารถเปลี่ยนจุดแข็งเป็นโอกาสได้อย่างไร 	<p>Threats</p> <ul style="list-style-type: none"> • แนวโน้มอะไรที่เป็นอุปสรรคต่อองค์กร • สิ่งที่อยู่แข่งกำลังทำและส่งผลให้องค์กรเกิดความกังวล • จุดอ่อนขององค์กรก่อให้เกิดอุปสรรคอะไร

ที่มา : องค์ประกอบของ SWOT, ออนไลน์, ๒๕๖๐.

กรอบการวิเคราะห์ SWOT^๕ ในการวิเคราะห์ SWOT หรือ SWOT Analysis นั้น การกำหนดเรื่อง หัวข้อ หรือประเด็น (Area) เป็น สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึง เพราะว่าการกำหนดประเด็นทำให้การวิเคราะห์และประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค ได้ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดประเด็นหลัก (Key Area) มากกว่าใด โอกาสที่จะทำให้การวิเคราะห์ถูกต้องจะมากยิ่งขึ้นตามไปด้วยทั้งนี้ การกำหนดกรอบการวิเคราะห์ SWOT ใด ๆ ขึ้นอยู่กับลักษณะงานหรือลักษณะของหน่วยงานและธรรมชาติของหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งกรอบการวิเคราะห์ SWOT มีหลากหลายรูปแบบ แต่รูปแบบที่นิยมใช้กันคือ การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกองค์กร และการวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายในองค์กร ดังนี้

การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายนอกองค์กร เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยหรือสภาพแวดล้อม ต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอกองค์กร แต่เข้ามามีบทบาทหรือผลกระทบต่อหน่วยงาน จนเป็นผลให้การดำเนินงานของหน่วยงานจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมดังกล่าว สภาพแวดล้อมของหน่วยงานในที่นี้อาจหมายถึงสภาพแวดล้อมทางด้านเศรษฐกิจ สังคม

^๕ “กรอบการวิเคราะห์ SWOT”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://promrucsa-dba04.blogspot.com/2012/10/SWOT Analysis ด้าน Planning, ๒๕๖๐>.

การเมือง และกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ เช่น คู่แข่ง ซึ่งนับวันจะเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินงานของหน่วยงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังมีสภาพแวดล้อมภายนอกประเภทอื่นที่มันจะเข้ามามีผลกระทบต่อ การดำเนินงานของหน่วยงาน เช่น ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยี สารสนเทศ ความก้าวหน้าของวิทยาการที่ทำให้หน่วยงานที่ประสบความสำเร็จ ได้นำมาใช้หรือ ปฏิบัติ เป็นต้น

ทั้งนี้ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรตามปัจจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ ว่าประเด็นหลักที่ควรนำมาพิจารณาหรือวิเคราะห์ ประกอบด้วย

๑. Socio-culture Factors ประกอบด้วย ความต้องการของหน่วยงาน
 ๒. Technological Factors ประกอบด้วยนวัตกรรม ความมีอยู่ของเทคโนโลยี ฯลฯ
 ๓. Economic Factors ประกอบด้วย ภาวะทางด้านงบประมาณ
 ๔. Political and Legal Factors นโยบายของหน่วยงาน
 ๕. Physical Factors ประกอบด้วย สภาพทางภูมิศาสตร์ ดินฟ้าอากาศ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ
- การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายในองค์กร (Internal Environment Analysis) การวิเคราะห์ปัจจัยหรือสถานการณ์ภายในหน่วยงาน เป็นการประเมินศักยภาพของการ ดำเนินงาน ของหน่วยงานที่ผ่านมาในอดีต (Post Experiences) และในปัจจุบันว่าประสบ ผลสัมฤทธิ์มีปัญหาอุปสรรคหรือมีข้อมูลในการสำรวจหาโอกาส (Opportunity) ตรวจสอบภาวะ คุกคามหรือข้อจำกัด (Threats หรือ Constraint) หรือตรวจสอบสถานะการเสี่ยง (Risks) รวมทั้ง การตรวจสอบทางด้านศักยภาพของหน่วยงาน

หลักนิยมข่าวกรองทหารเรือ^๖

การข่าวกรอง คือ ความรู้หรือผลผลิตที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ ผ่าน กระบวนการประเมินค่า การวิเคราะห์ การสนธิ และการตีความเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือมากกว่า ของ ภัยคุกคาม/ชาติศัตรู พื้นที่ปฏิบัติการซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันและมีความสำคัญต่อการวางแผน และการปฏิบัติการทางทหาร ทั้งนี้ หลักการพื้นฐานในการดำเนินงานข่าวกรองนั้น มีหลักการพื้นฐาน ที่สำคัญ และมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็จะแตกต่างกันอยู่บ้างในรายละเอียดที่แต่ละหน่วยงานจะ มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้บังคับบัญชา ได้อย่างเหมาะสม บรรลุตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งหลักการพื้นฐานของการข่าวกรอง ทหารเรือที่ต้องการมีดังนี้

๑. หลักการข่าวกรอง (The Principle Of Intelligence) เป็นแนวทางการดำเนินงาน ข่าวกรองให้มีประสิทธิภาพ หากเจ้าหน้าที่ข่าวกรองมีความเข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้ได้แล้ว จะเอื้อประโยชน์แก่ผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างยิ่ง โดยหลักการข่าวกรองที่สำคัญได้แก่

^๖ กองทัพเรือ. “เอกสารอ้างอิง ทร.(อทร.๒๐๐๒) คู่มือนายทหารการข่าว”, ๒๕๕๖.

๑.๑ รู้ฝ่ายตรงข้าม (Know The Adversary) การทราบเจตนาารมณ์ของฝ่ายตรงข้ามจะทำให้สามารถทำนายหนทางปฏิบัติที่เป็นไปได้ของข้าศึก สิ่งที่จะช่วยให้เราทราบได้ก็คือทราบเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์เจตนาารมณ์ ขีดความสามารถ วิธีการปฏิบัติ จุดอ่อน และสิ่งที่มีความสำคัญของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เราจะทราบได้จากการศึกษาคุณลักษณะขนบธรรมเนียม ประเพณี สังคม ภาษา และวัฒนธรรม รวมทั้งประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา

๑.๒ สนองความต้องการของผู้บังคับบัญชา (The Commander's Need Are Paramount) ไม่มีกองเรือ หรือกองกำลังเฉพาะกิจใดที่จะเข้าทำการสู้รบโดยไม่รู้จักฝ่ายตรงข้าม และไม่มีผู้บังคับการเรือคนใดที่จะนำเรือเข้าเทียบท่าโดยไม่รู้เวลาน้ำขึ้นน้ำลง จึงถือว่าการข่าวกรองเป็นหัวใจสำคัญของการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชาและเป็นส่วนที่ทำให้ตัดสินใจได้ด้วยคามมั่นใจ ดังนั้น การข่าวกรองจึงต้องสนองความต้องการผู้บังคับบัญชาโดยตรง และต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ในช่วงการเตรียมแผนจนถึงขั้นการปฏิบัติ

๑.๓ ความเป็นเอกภาพ (Ensure Unity Of Intelligence Effort) ในการปฏิบัติการข่าวจะมีส่วนช่วยสนับสนุนวัตถุประสงค์ของผู้บังคับบัญชา การชี้แจงและการจัดระดับความสำคัญของข่าวสารจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญ และจะต้องเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ในการปฏิบัติการอาจจะต้องเผชิญกับความแตกต่างและข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน เช่น ภาษา วัฒนธรรม และข้อตกลงทวิภาคี หรือวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน ดังนั้นความเป็นเอกภาพจึงต้องตระหนักถึงความแตกต่างแห่งชาติด้วย แต่อย่างไรก็ตาม การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ศูนย์ข่าวกรองร่วม และการแลกเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ตลอดจนระบบจะเป็นสามารถช่วยในการแก้ปัญหาได้

๑.๔ สนับสนุนการวางแผนการรบได้ (Plan For Combat) ทรัพยากรด้านการข่าวที่มีอยู่จะต้องสามารถทำหน้าที่ได้อย่างต่อเนื่องในทุกสภาพแวดล้อม การวางแผนและการฝึกด้านการข่าวที่ต่อเนื่องจะช่วยให้สามารถสนับสนุนการวางแผนการปฏิบัติการทางเรือได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการข่าวจะต้องเชื่อถือได้ และสนับสนุนผู้บังคับบัญชาได้ทันเวลา ดังนั้นต้องเข้าใจคุณลักษณะของเครื่องมือหาข่าวที่มีอยู่ว่า เครื่องมือใดจะให้ข่าวกรองชนิดใด เจ้าหน้าที่ข่าวต้องมั่นใจว่าข้อมูลและการสื่อสารทั้งหมดพร้อมที่จะสนับสนุนการปฏิบัติการสู้รบทั้งบนบกและในทะเลได้

๑.๕ นำแหล่งข่าวที่มีอยู่ทั้งหมดมาใช้ (Use an all - Source Approach) การประเมินค่าข่าวกรองเปรียบเสมือนกับการเล่นเกมต่อภาพ ซึ่งจะต้องมีชิ้นส่วนครบ เพื่อให้ได้ภาพสมบูรณ์ ดังนั้น เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ต้องรวบรวมชิ้นส่วนให้ได้มากที่สุด หลักการนี้รู้จักกันในนามของ “การใช้แหล่งข่าวทั้งหมด”

๒. คุณสมบัติที่สำคัญของข่าวกรอง (Key Attributes) ข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพนั้นจำเป็นต้องประกอบด้วยคุณสมบัติหลายประการ ในบางกรณีคุณสมบัติเหล่านี้มีความขัดแย้งกันเอง เช่น ความละเอียดถี่ถ้วนและความทันต่อเหตุการณ์ต่างก็เป็นส่วนประกอบที่มีความสำคัญ of ข่าวกรอง แต่ความถี่ถ้วนก็เป็นอุปสรรคต่อความทันต่อเหตุการณ์ได้ ดังนั้น การข่าวกรองจะมีประสิทธิภาพสูงที่สุดก็ต่อเมื่อได้สร้างความสมดุลระหว่างคุณสมบัติต่างๆ ให้ดีที่สุด สำหรับคุณสมบัติที่สำคัญของการข่าวกรองมีดังนี้

๒.๑ ทันท่วงที (Timeliness) ข่าวกองจะต้องมีความทันต่อเหตุการณ์เพียงพอที่จะนำไปกำหนดนโยบายและการสั่งการให้สำเร็จภารกิจที่วางไว้ โดยเฉพาะในช่วงการประมาณสถานการณ์ และการเตือนภัย

๒.๒ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน (Objectivity) ข้อมูลต่างๆ จากเจ้าหน้าที่ฝ่ายข่าวจะต้องเป็นข้อเท็จจริงและการรายงานสถานการณ์ต่างๆ จะต้องปราศจากอคติ และการดัดแปลง หรือถูกบีบบังคับจากอิทธิพลต่างๆ เช่น การเมือง อีกทั้งจะต้องไม่นำความคิดเห็นส่วนบุคคลมาบีบบงาทในการรายงาน

๒.๓ ใช้ประโยชน์ได้ (Usability) ข่าวกองต้องง่ายต่อการเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้โดยง่าย ใช้ประโยชน์ได้ต้องทันต่อเหตุการณ์ มีความสอดคล้องกัน และต้องเป็นรูปแบบที่ถูกต้องเหมาะสม

๒.๔ สามารถเข้าถึง (Availability) ข่าวกองที่ผู้บังคับบัญชาต้องการจะต้องสามารถเข้าถึงได้ทุกหนทุกแห่ง ไม่ว่าต้องการที่ไหน เมื่อใด ปัจจัยสำคัญคือ ต้องมีการมองเห็นไกล และมีความสามารถในการทำนาย เข้าใจจุดมุ่งหมายของงาน และการได้รับการฝึกฝนงานด้านข่าวกรองมาอย่างดี เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการข่าวกรองที่ผุดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้ การกำหนดชั้นความลับของข่าวสูงเกินไป อาจเป็นอุปสรรคที่จำกัดต่อผู้ต้องการใช้ได้ บางครั้งต้องปรับลดชั้นความลับลง เพื่อให้ผู้ใช้ที่มีชั้นความลับต่ำกว่าสามารถใช้ได้

๒.๕ ความละเอียดถี่ถ้วน (Thoroughness) ในการวางแผนการรบและการปฏิบัติตามแผนจะต้องอาศัยข่าวสารที่มีความละเอียดถี่ถ้วน การกำหนด ทหส. ตามขั้นตอน และความเร่งด่วน จะทำให้รายละเอียดของข่าวสารมีความชัดเจนขึ้น แต่ภาพสถานการณ์ที่ได้จากการข่าวจะไม่สมบูรณ์เสมอไป ดังนั้นผู้บังคับบัญชาต้องตัดสินใจเอาเองว่า ระหว่างสิ่งที่รู้กับไม่รู้อันไหนมากกว่ากันอย่างไรแล้วจึงตัดสินใจเลือกหนทางการปฏิบัติที่จะลดความเสี่ยงมากที่สุด

๒.๖ ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy) ข่าวกองที่ดีจะต้องทราบถึงความตั้งใจ และขีดความสามารถของข้าศึกถูกต้องแม่นยำ เนื่องจากข่าวกรองที่เที่ยงตรงจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ช่วยลดความไม่แน่นอน และช่วยเพิ่มความมั่นใจของผู้บังคับบัญชาให้เข้าใจสถานการณ์ในสนามรบได้มากยิ่งขึ้น

๒.๗ ความสอดคล้องเชื่อมโยง (Relevance) ข่าวกองที่กระจายออกให้กับหน่วยต่างๆ จะต้องสอดคล้องเชื่อมโยงโดยตรงถึงหน่วยปฏิบัติ และระดับของการบังคับบัญชาที่ต้องการให้ได้รับทราบ

๓. ความมุ่งหมายหลักของข่าวกรอง มี ๒ ประการ คือ

๓.๑ จัดข่าวสารที่มีความไม่แน่นอนเกี่ยวกับภัยคุกคาม และสถานะแวดล้อมต่างๆ ด้วยการเสาะแสวงหาเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ แก่ผู้เกี่ยวข้องอย่างทันเวลา (บนพื้นฐานของหลักการหรือความรู้สาขาต่างๆ) ทั้งนี้ สามารถระบุเป็นภาพงานที่ชัดเจนได้ คือ การประเมินสถานะแวดล้อม การวิเคราะห์หนทางปฏิบัติที่ข้าศึกน่าจะกระทำ การชี้ให้เห็นถึงจุดด้อยของฝ่ายเรา และการสนับสนุนการวางแผนปฏิบัติการของฝ่ายเรา

๓.๒ ช่วยให้ข้อมูลเพื่อป้องกันกำลังของฝ่ายตนเอง ด้วยการต่อต้านข่าวกรอง ทั้งนี้ สามารถระบุเป็นภาพงานที่ชัดเจนได้ คือการกำหนดมาตรการต่อต้านการข่าวกรองเชิงรับและเชิงรุก

การปกปิด การชี้ให้เห็นถึงจุดด้อยของฝ่ายเรา การประเมินมาตรการรักษาความปลอดภัยเพื่อสนับสนุนในการวางแผนป้องกันกำลังของฝ่ายเรา

๔. ข่าวกองทหารเรือ (Naval Intelligence) หลักการพื้นฐานของข่าวกองทหารเรือ ได้แก่

๔.๑ ตอบสนองต่อความต้องการทางยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี

๔.๑.๑ ทางยุทธศาสตร์ ผู้บังคับบัญชาในระดับสูงของ ทร. สามารถใช้ประโยชน์จากข่าวกองเพื่อหาวิธีที่ดีที่สุดในการเตรียมกำลัง และการใช้กำลังทหาร เพื่อภารกิจในการป้องกัน และรักษาความมั่นคงของชาติ นอกจากนี้ ยังช่วยเจ้าหน้าที่พลเรือนชั้นผู้ใหญ่ในการกำหนดนโยบายของชาติที่จะนำไปปฏิบัติต่อชาติต่างๆ

๔.๑.๒ ทางยุทธการ ผู้บังคับบัญชาของ ทร. ในพื้นที่ยุทธบริเวณที่ได้รับมอบภารกิจจากหน่วยเหนือ สามารถนำข่าวกองไปใช้ในการวางแผน และการใช้กำลัง ตลอดจนช่วยในการติดตาม และตรวจสอบผลของการปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

๔.๑.๓ ทางยุทธวิธี ผู้บังคับบัญชาของหน่วยดำเนินกลยุทธ์ของ ทร. สามารถนำข่าวกองไปใช้ในการวางแผนใช้กำลัง เมื่อต้องเผชิญหน้ากับกองกำลังของข้าศึกในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๒ สนับสนุนการวางแผน การตัดสินใจ และการปฏิบัติการทางทหาร ทั้งนี้ ข่าวกอง ทร. จะต้องสามารถสนับสนุนและช่วยในการวางแผนและการตัดสินใจของผู้บังคับบัญชา ในทุกระดับของ ทร. เพื่อแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนี้สามารถให้การสนับสนุนการปฏิบัติการของ ทร. ให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามภารกิจของ ทร. ที่ได้รับมอบหมาย

๔.๓ ทันเวลา จะต้องมีความทันต่อเหตุการณ์ที่จะนำไปใช้ในการกำหนดนโยบายวางแผน หรือสนับสนุนในการปฏิบัติทางเรือให้บรรลุตามตามภารกิจของ ทร. และสามารถแจ้งเตือนก่อนที่ภัยคุกคามจะเกิดขึ้นได้

๔.๔ ถูกต้องแม่นยำ การข่าวกอง ทร. จำเป็นต้องมีการประสานสัมพันธ์กับหน่วยงานด้านการข่าวทั้งภายในและนอก ทร. เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและแสวงประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานข่าวกองทหารเรือมีประสิทธิภาพสนองต่อความต้องการผู้บังคับบัญชาในทุกระดับของ ทร.

๔.๕ มีการดำเนินการตามมาตรการป้องกัน คือการต่อต้านข่าวกองควบคู่กันเสมอ การปฏิบัติการข่าวกองของฝ่ายตรงข้ามเพื่อหวังผลในการขัดขวาง/ลิดรอน/ทำลาย หรือลดประสิทธิภาพในการปฏิบัติการทางเรือของฝ่ายเรา ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยต่างๆ ของ ทร. จะต้องดำเนินการตามมาตรการการต่อต้านข่าวกองควบคู่กับงานข่าวกองเสมอ เพื่อป้องกัน/ขัดขวางไม่ให้ฝ่ายตรงข้ามบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

๕. การแบ่งประเภทของข่าวกองทหารเรือ สามารถแบ่งออกตามปัจจัยเวลาได้ ๓ ประเภท คือ ข่าวกองมูลฐาน (Basic Intelligence) ข่าวกองปัจจุบัน(Current Intelligence) และข่าวกองประมาณการ (Estimative Intelligence) หรือประมาณการข่าวกอง (Intelligence Estimate) โดยมีรายละเอียดที่สำคัญของแต่ละส่วนดังนี้

๕.๑ ข่าวกรองมูลฐาน (Basic Intelligence) คือ ความรู้เกี่ยวกับอดีตหรือข้อมูลพื้นฐานที่มีลักษณะถาวรและมีความสำคัญ โดยข้อมูลที่รวบรวมได้มีลักษณะเป็นสารานุกรม (Encyclopedia) บรรจุความรู้ที่เป็นภูมิหลัง (Background) อย่างกว้างขวาง สามารถใช้เป็นเกณฑ์หลักสำหรับนำข่าวสารใหม่มาเปรียบเทียบ เพื่อวินิจฉัยตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และทำนายแนวโน้มของสถานการณ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ความรู้ข่าวกรองมูลฐานเป็นความรู้ที่แฝงอยู่ในองค์ประกอบของข่าวกรองยุทธศาสตร์ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะครอบคลุมความรู้เกี่ยวกับพื้นที่ปฏิบัติการ (ภูมิศาสตร์ทหาร) การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจิตวิทยา เช่น ในกรณีที่เป็นการศึกษาเลือกหาที่จะทำการยกพลขึ้นบก นายทหารข่าวกรองจะต้องรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับขนาดหาดนั้น โดยละเอียดเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ความรู้ทางภูมิศาสตร์เกี่ยวกับเนื้อดิน ลักษณะภูมิประเทศหลังหาดยกพลขึ้นบกและทางออกจากหาด ซึ่งได้แก่ ถนนและเส้นทางแบบอื่นๆ จากหาดไปยังทางหลวง ทางรถไฟ เส้นทางคมนาคมทางน้ำ ชุมชนหรือตัวเมือง อาคาร/วัตถุก่อสร้างที่สำคัญ ที่หมายเด่นชัดบนฝั่ง ลักษณะของพื้นที่ท้องทะเลที่ติดต่อกับหาด สิ่งกีดขวาง ลักษณะของทะเล ได้แก่ คลื่น กระแสน้ำ ระดับน้ำขึ้นน้ำลง และช่องทางเข้าสู่หาด

๕.๒ ข่าวกรองปัจจุบัน (Current Intelligence) เป็นความรู้ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ขณะใดขณะหนึ่ง มีการบันทึกอย่างต่อเนื่องที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งนามธรรมและรูปธรรม หรืออาจจะเป็นการเปลี่ยนแปลงของลักษณะภูมิศาสตร์ของโลกที่อาจเกิดขึ้นด้วย หรือการแก้ไขความรู้เดิมในอดีตให้ทันสมัยก็เรียกว่าข่าวกรองปัจจุบัน จุดสำคัญคือความเปลี่ยนแปลงเป็นไปได้ทันความเจริญเติบโตและความเสื่อมโทรม ตัวอย่างเช่น ผู้บังคับบัญชาของ ทร. มีความสนใจต่อปริมาณการผลิต/หรือสิ่งเข้าของเหล็กกล้าที่ใช้ในอุตสาหกรรมการต่อเรือรบในประเทศของชาติที่เป็นมิตร และศัตรูที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นหรือลดลง หรือความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของจำนวนกำลังพลที่บรรจุเข้ารับราชการทหารในกองทัพเรือของชาติศัตรู แม้ว่าจะมีการจำกัดขอบเขตการอธิบายข่าวกรองมูลฐานและข่าวกรองปัจจุบันให้แคบที่สุดแล้วก็ตาม แต่ก็มีสิ่งบอกเหตุว่ามีปริมาณและรายละเอียดและความแตกต่างอยู่อย่างมากมาย จึงเป็นที่ปรากฏว่าการผลิตความรู้ดังกล่าวจะถูกจำกัดทางด้านขนาด (Volume) ความเหมาะสมที่สุด คือ การมุ่งรวบรวมความรู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการตกลงใจของผู้นำรัฐบาลและผู้บังคับบัญชาฝ่ายทหารทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในเหตุการณ์ใดก็ตาม จะต้องจัดทำข้อมูลข่าวกรองมูลฐาน และข่าวกรองปัจจุบันให้อยู่ในรูปแบบที่มีพื้นฐานที่เหมาะสมในการประมาณการข่าวกรองได้อย่างถูกต้อง

๕.๓ ประมาณการข่าวกรอง (Intelligence Estimate) เป็นผลผลิตข่าวกรองที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ที่จะพัฒนาขึ้นในอนาคต (Developments) หรือสถานการณ์ที่ยังไม่รู้แต่เชื่อว่าอาจจะเป็นไปได้ (Possible) หรือน่าจะเป็นไปได้ (Probable) ทั้งในปัจจุบันหรืออนาคต ดังนั้น ประมาณการข่าวกรองทางทหารจึงพิจารณาเกี่ยวกับขีดความสามารถ และประสิทธิภาพกำลังทหาร ณ ตำบลที่ในห้วงเวลาที่กำหนด รวมถึงวัตถุประสงค์หรือหนทางปฏิบัติของกำลังทหารนั้นที่ต้องการเอาชนะ โดยมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ ๔ ประการ ได้แก่

๕.๓.๑ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นได้

๕.๓.๒ ความอ่อนแอหรือจุดอ่อนที่อาจแสวงหาประโยชน์ได้

๕.๓.๓ ขีดความสามารถหรือหนทางปฏิบัติที่น่าเป็นไปได้

๕.๓.๔ ประมาณการข่าวกรองต้องเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ของข้าศึกที่อาจจะเป็นไปได้ ณ เวลาที่อาจเป็นไปได้ และวิธีการหรือหนทางที่นำกำลังทหารไปใช้เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Exchange Theory)^๗

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนจะอธิบายถึงการแลกเปลี่ยน ผลประโยชน์ระหว่างกันซึ่งในที่นี้จะกล่าวถึงในเรื่องของการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงทางทะเล ดังนั้นเหตุผลหลักที่จะทำให้เครือข่ายต่างๆ เกิดขึ้นได้โดยสมัครใจ ก็คือแต่ละฝ่ายต้องมองเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับจากการเข้าร่วมเครือข่ายซึ่งจะนำไปสู่ความเต็มใจที่จะให้การประสานงานกันหรือเข้าร่วมเป็นภาคีเครือข่ายต่อกัน โดยในปัจจุบันนี้ยังเห็นได้ชัดเจนว่าเทคโนโลยีสังคมเครือข่ายออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาททั้งทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการนำเสนอข้อเท็จจริงใดๆ จนกลายเป็นกระแสสังคมไปแล้ว โดยลักษณะของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่แพร่หลายในปัจจุบันนี้คือ เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่เริ่มต้นจากการสมัครเข้าเป็นสมาชิกก่อน โดยการสมัครนั้นไม่ได้มีการคิดค่าสมาชิกหรือค่าเข้าใช้บริการ ผู้ใช้จะมีหน้ากระดาน (Wall / web board) ของตนเองเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูล หรือเรื่องราวประวัติของตนเอง หรือสิ่งที่ตนเองต้องการสื่อให้ผู้อื่นทราบ จากนั้นจะทำการส่งข้อความ Message ผ่านทาง Instant Message หรือ E-mail ทำการเชิญชวนบุคคลอื่นมาติดต่อเป็นกลุ่มเดียวกัน เมื่ออีกฝ่ายดูประวัติหรือสิ่งที่สื่อของผู้ส่งแล้ว หากเกิดความสนใจก็จะทำการตอบรับหรือติดต่อกลับ และสามารถขยายการเข้าร่วมออกไปยังบุคคลที่อยู่ภายในกลุ่มของบุคคลที่ตอบรับซึ่งมีอยู่ก่อนหน้านี้ได้ด้วย อันเป็นการขยายกลุ่มของตนเองออกไปเพิ่มเติมด้วย ทั้งยังสามารถกำหนดกิจกรรมที่จะทำร่วมกัน กำหนดวันเวลาสถานที่เพื่อสามารถนัดหมายพร้อมๆ กันได้ และในปัจจุบันนี้ สามารถสื่อสารโต้ตอบกันโดยตรงได้ทันทีหรือที่เรียกว่า “แชท” (IRC : Internet Relay Chat) หมายถึง ระบบการสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตอย่างหนึ่งที่สามารถให้คนหลายๆ คนสามารถพูดคุยด้วยกันได้ในปริมาณจำนวนมากในครั้งเดียวโดยจะพูดคุยเฉพาะบุคคลหรือเป็นกลุ่มพร้อมกันหลายๆ คนก็ได้ เช่นนี้ การนำเอาเครือข่ายสังคมออนไลน์มาผนวกเป็นการทำงานในรูปแบบเครือข่าย จึงเป็นการสร้างเครือข่ายที่ทรงพลังและมีอิทธิพลมาก เนื่องด้วยการเข้าถึงข้อมูล ทำให้เครือข่ายเป็นเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารการเรียนรู้ทั้งกลุ่มในเครือข่ายเอง หรือกลุ่มบุคคลภายนอกเครือข่าย ทั้งยังทำให้เครือข่ายสามารถเข้าพบปะปรึกษาและแลกเปลี่ยนพูดคุยกันได้ตลอดเวลา เพียงแต่มีการออนไลน์เท่านั้น ทั้งยังเป็นการสะดวกต่อการทำงานและลดค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมหรือค่าเดินทางลงเป็นอันมาก ทั้งยังสะดวกต่อการขยายเครือข่าย และการดำเนินการต่างๆ มีความต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม :ซึ่งจากหลักการดังกล่าว ศพท.ศปก.ทร. ก็ได้นำมาใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับ ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป. ด้วย ดังโครงการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสารสนเทศในกลุ่ม ทร. อาเซียน (ASEAN Info-sharing Portal : AIP) ที่มีการเปิดตัวไปเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๕ ณ ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป.

^๗ Exchange Theory and Rational Choice Theory ; George Casper Homans

กรอบแนวคิด 7-S ของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework)^๘

๑. กลยุทธ์ (Strategy) หมายถึง การวางแผนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม การพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อน ของกิจการ การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ตอบคำถามที่สำคัญ อาทิ องค์กรอยู่ที่ไหนในขณะนี้ องค์กรมีเป้าหมายอยู่ที่ไหน พันธกิจของเราคืออะไร พันธกิจของเราควรจะเป็นอะไร และใครเป็นผู้รับบริการของเรา การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบริหารเชิงกลยุทธ์จะช่วยให้หน่วยงาน กำหนดและพัฒนาข้อได้เปรียบทางการปฏิบัติงานและเป็นแนวทางที่บุคคลภายในหน่วยงานรู้ว่าจะใช้ความพยายามไปในทิศทางใดจึงจะประสบความสำเร็จ

๒. โครงสร้าง (Structure) เป็นโครงสร้างของหน่วยงานที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ขนาดการควบคุม การรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจของผู้บริหาร รวมถึงการแบ่งโครงสร้างงานตามหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม หรือหมายถึงโครงสร้างที่ได้ตั้งขึ้นตามกระบวนการ หรือหน้าที่ของงานโดยมีการรับบุคลากรให้เข้ามาทำงานร่วมกันในฝ่ายต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดองค์กรที่ดีจะมีส่วนช่วยให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน ลดความซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งในหน้าที่ ช่วยให้บุคลากรได้ทราบขอบเขตงาน ความรับผิดชอบ มีความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการบริหารจัดการได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๓. ระบบ (System) หมายถึงกระบวนการและลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานทุกอย่างที่เป็นระบบที่ต่อเนื่องสอดคล้องประสานกันทุกระดับในการปฏิบัติงานตามกลยุทธ์เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่กำหนดไว้ นอกจากการจัดโครงสร้างที่เหมาะสมและมีกลยุทธ์ที่ดีแล้ว การจัดระบบการทำงาน (Working System) ก็มีความสำคัญยิ่ง อาทิ ระบบธุรการ (Supply System) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology System) ระบบการติดตาม/ประเมินผล (Monitoring/Evaluation System) ฯลฯ

๔. บุคลากร (Staff) หมายถึง การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ การพัฒนาบุคคลกรอย่างต่อเนื่อง ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร องค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ ส่วนหนึ่งจะขึ้นอยู่กับจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) การวางแผนทรัพยากรมนุษย์ เป็นกระบวนการวิเคราะห์ความต้องการทรัพยากรมนุษย์ในอนาคต โดยการตัดสินใจเกี่ยวกับบุคลากรนั้นควรมีการวิเคราะห์ที่อยู่บนพื้นฐานของกลยุทธ์องค์กรที่เป็นสิ่งกำหนดทิศทางที่องค์กรจะดำเนินไปให้ถึง ซึ่งจะเป็นผลให้กระบวนการกำหนดคุณลักษณะ และการคัดเลือกและจัดวางบุคลากรได้อย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น

^๘ McKinsey 7-S Framework ; with James Manktelow & Amy Carlson

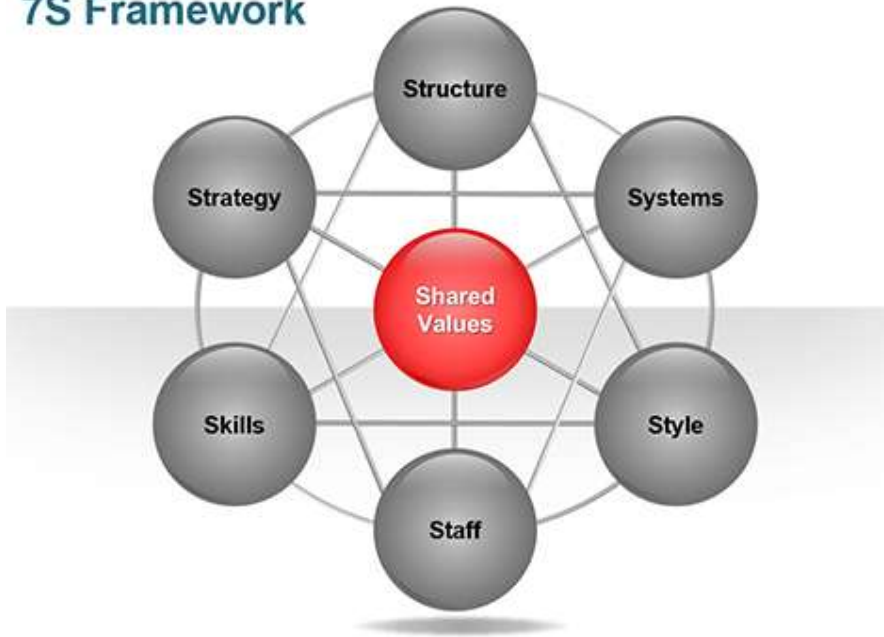
๕. ทักษะ ความรู้ ความสามารถ (Skill) หมายถึง ความโดดเด่น ความเชี่ยวชาญ ทักษะในการปฏิบัติงานของทรัพยากรบุคคลในองค์กร ทักษะด้านงานอาชีพ (Occupational Skills) เป็นทักษะที่จะทำให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ ตามหน้าที่ และลักษณะงานที่รับผิดชอบเช่น ด้านการเงิน ด้านบุคคล ซึ่งคงต้องอยู่บนพื้นฐานการศึกษาหรือได้รับการอบรมเพิ่มเติม

๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) หมายถึง การจัดการที่มีรูปแบบวิธีที่เหมาะสมกับลักษณะองค์กร เช่น การสั่งการ การควบคุม การจูงใจ ซึ่งสะท้อนถึงวัฒนธรรมองค์กร ทั้งนี้แบบแผนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้บริหารเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร โดยพบว่า ความเป็นผู้นำของผู้บริหารองค์กรจะมีบทบาทที่สำคัญต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวขององค์กร ผู้นำที่ประสบความสำเร็จจะต้องวางโครงสร้างวัฒนธรรมองค์กรด้วยการเชื่อมโยงระหว่างความเป็นเลิศและพฤติกรรมทางจรรยาบรรณให้เกิดขึ้น

๗. ค่านิยมร่วม (Shared values) หมายถึง ค่านิยมร่วมกันระหว่างคนในองค์กร ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยค่านิยมและบรรทัดฐานที่ยึดถือร่วมกันโดยสมาชิกขององค์กรที่ได้กลายเป็นรากฐานของระบบการบริหาร และวิธีการปฏิบัติของบุคลากรและผู้บริหารภายในองค์กร หรืออาจเรียกว่าวัฒนธรรมองค์กร รากฐานของวัฒนธรรมองค์กรก็คือ ความเชื่อ ค่านิยมที่สร้างรากฐานทางปรัชญาเพื่อทิศทางขององค์กร โดยทั่วไปแล้วความเชื่อจะสะท้อนให้เห็นถึงบุคลิกภาพและเป้าหมายของผู้ก่อตั้งหรือผู้บริหารระดับสูง ต่อมาความเชื่อเหล่านั้นจะกำหนดบรรทัดฐาน เป็นพฤติกรรมประจำวันขึ้นมาภายในองค์กร เมื่อค่านิยมและความเชื่อได้ถูกยอมรับทั่วทั้งองค์กรและบุคลากรกระทำตามค่านิยมเหล่านั้นแล้วองค์กรก็จะมีวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

แผนภาพที่ ๓ - ๖ กรอบแนวคิด 7-S ของแมคคินซี

7S Framework

ที่มา : กรอบแนวคิด 7-S ของแมคคินซี, ออนไลน์, ๒๕๖๐

แบบจำลอง 7-s นี้เป็นกรอบการพิจารณาและการวางแผนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาหน่วยงาน องค์กรโดยการประสานองค์ประกอบทั้ง ๗ ตัวให้สอดคล้องประสานกัน ตัวแปรแต่ละตัวมีความสำคัญต่อการพัฒนาหน่วยงาน เริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์องค์กรเกี่ยวข้องกับการพิจารณาโครงสร้าง องค์กร เป้าหมายขององค์กร ระบบการดำเนินงาน ทักษะที่ใช้ในการทำงาน บุคลากร เพื่อพร้อมที่จะพัฒนาหน่วยงานให้ดำรงอยู่อย่างมั่นคงและสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานในที่สุด

ทฤษฎี OODA LOOP ของนาวาอากาศเอก John Boyd^๔

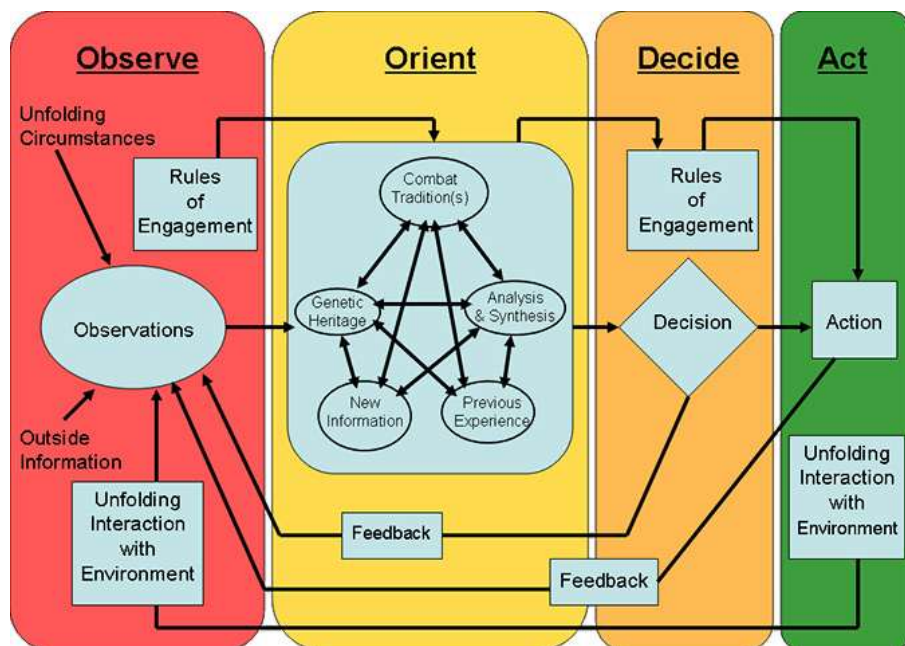
นาวาอากาศเอก John Boyd เป็นนักยุทธศาสตร์อีกท่านหนึ่งที่คิดค้นการทำสงครามการควบคุม (Control Warfare) โดยหลักการสำคัญในทฤษฎีของ Boyd คือ การปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เร็วกว่าการปฏิบัติการของข้าศึก เพื่อที่จะทำลายความตั้งใจในการสั่งการของข้าศึก โดยการสร้างสถานการณ์ทางยุทธศาสตร์หรือยุทธการที่เป็นอันตรายและในลักษณะการจู่โจม (Surprise)

^๔ The Dynamic OODA Loop: Amalgamating Boyd's OODA Loop and the Cybernetic Approach to Command and Control by Berndt Brehmer, Swedish National Defence College

ต่อข้าศึก ตลอดจนได้นำปรัชญาเรื่องการข่าว ของ Sun Tzu ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “รู้เขา รู้เรา รบร้อยครั้ง ชนะร้อยครั้ง” มาเป็นแนวคิดที่จะพัฒนาความอ่อนตัวและความคล่องตัวของฝ่ายเราในยามสงคราม

ทฤษฎีที่เป็นที่รู้จักกันดีของ Boyd คือ วงรอบการตัดสินใจที่เรียกว่า OODA Loop ทฤษฎีนี้ประกอบด้วย การปฏิบัติในสี่ส่วนหลักดังนี้ ส่วนสังเกตการณ์ (Observation) ส่วนการรับรู้ (Orientation) ส่วนการตัดสินใจ (Decision) และส่วนการปฏิบัติ (Action) Boyd ยืนยันว่าถ้าเราต้องการมีชัยชนะ เราต้องปฏิบัติซ้ำในสี่ส่วนดังกล่าวให้มีความรวดเร็วและแม่นยำมากกว่าข้าศึก

แผนภาพที่ ๓ - ๗ กรอบแนวคิด OODA LOOP ของ John Boyd

ที่มา : กรอบแนวคิด OODA LOOP ของ John Boyd, ออนไลน์, ๒๕๖๐.

นอกจากนั้น เขายังเพิ่มเติมว่า การรับรู้ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง คือปัจจัยสำคัญที่เป็นสาเหตุของการตัดสินใจ และการปฏิบัติที่ผิดพลาด ซึ่งจะส่งผลให้นำไปสู่ความพ่ายแพ้ในที่สุด วงรอบของ Boyd นอกจากเป็นสิ่งที่ช่วยแสดงให้เห็นถึงขบวนการรับรู้ในทางที่จะสร้างสรรค์ (Creation) เพื่อให้ได้มาซึ่งการตัดสินใจที่ถูกต้องแล้ว ยังแสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจที่ผิดหรือไม่ทันการณ์เกิดจากสถานะที่ขบวนการรับรู้ถูกทำลาย (Destruction) ทั้งนี้องค์ประกอบของการตัดสินใจยังขึ้นกับ พันธุกรรม (Genetics) วัฒนธรรม (Culture) และ ประสบการณ์ (Experience) ของผู้รับรู้และตัดสินใจด้วย

ในปัจจุบัน ทฤษฎี OODA Loop ของ Col. John Boyd ถือได้ว่าเป็นแบบจำลอง ของระบบบัญชาการ และควบคุมที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด มีการนำไปประยุกต์ใช้ในหลายประเทศ จากแนวความคิดของ Boyd ชี้ให้เห็นว่า การตัดสินใจนั้นเกิดขึ้นซ้ำๆ เป็นวงรอบของ การสังเกต (Observe) การทำความเข้าใจ (Orient) การตัดสินใจ (Decision) และ การปฏิบัติ (Act) โดยองค์กร ต้องทำวงรอบนี้ให้รวดเร็ว สังเกต และสนองตอบต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้เร็ว และสามารถเข้า

ไปสร้างปัญหาและสร้างความได้เปรียบ ภายในวงรอบการตัดสินใจของข้าศึก ดังนั้นการรบหรือการดำเนินธุรกิจใดๆจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างระบบบัญชาการและความคุม ซึ่งก่อให้เกิดการสงครามบัญชาการ และควบคุม (Command and Control : C²W) ที่มุ่งจะทำลายวงรอบในการตัดสินใจของข้าศึกและป้องกันของตนเอง ให้ดำรงขีดความสามารถอย่างเต็มที่

๑. การสังเกต (Observation:O) ทฤษฎีในการตัดสินใจของ Boyd ได้แสดงให้เห็นว่าการตัดสินใจทุกครั้งจะอยู่บนพื้นฐานของการสังเกต หรือการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ โดยต้องสัมพันธ์กับการคัดกรองปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นตามมา การสังเกตจะเป็นข้อมูลดิบ ที่นำไปสู่การตัดสินใจและการปฏิบัติต่างๆ โดยผลที่ได้จากการสังเกตจะถูกนำไปตีความ ในขั้นตอนการทำความเข้าใจต่อไป ข้อมูลดิบเหล่านี้อาจมาจากผลการปฏิบัติในครั้งก่อน การปฏิสัมพันธ์ ระหว่างระบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลการปฏิบัติกับสิ่งแวดล้อม ผลกระทบจากเหตุการณ์ต่างๆ และข้อมูลภายนอกอื่นๆ

๒. การทำความเข้าใจ (Orientation:O) ในขั้นตอนนี้ ข้อมูลดิบที่ได้จากการสังเกต จะถูกกลั่นกรองอีกครั้งหนึ่ง โดยมีปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานภายในขั้นตอนการทำความเข้าใจ ได้แก่ ความเชื่อที่ตกทอดกันมา ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประสบการณ์ ข้อมูลที่ทันสมัย และวิธีการในการวิเคราะห์ ขั้นตอนนี้จัดได้ว่าเป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่สุดใน OODA loop เพราะเป็นส่วนที่กำหนดแนวทางในการดำเนินการในอีก ๓ องค์ประกอบที่เหลืออยู่ เมื่อมีความเข้าใจในสถานการณ์ และข้อมูลต่างๆ แล้ว ระบบจะมีความพร้อมในการตัดสินใจในขั้นต่อไป

๓. การตัดสินใจ (Decision:D) OODA loop เป็นการพัฒนาจากการตัดสินใจของนักบิน ชัปไล่ ซึ่งกระบวนการนี้จะทำโดยผู้ตัดสินใจคนเดียวในแต่ละเรื่อง ดังนั้นหากนำไปใช้ในองค์กรใหญ่ หรือมีหลายหน่วยงานเข้าร่วมในการวงรอบนี้ สิ่งที่สำคัญคือการมีแนวคิดและความเชื่อ (Doctrine) อันเดียวกัน และสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ วัฒนธรรมของแต่ละหน่วยงานร่วมกันได้ เพื่อการตัดสินใจที่สอดคล้องและรวดเร็วของส่วนรวม และเนื่องจาก OODA loop เน้นในเรื่องของความเร็ว การตัดสินใจส่วนใหญ่จะเป็นการตั้งสมมุติฐาน (Hypothesis) และการทดลองนำไปปฏิบัติ เพื่อให้สนองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

๔. การปฏิบัติ (Act : A) เมื่อแผนดำเนินการถูกส่งไปให้หน่วยปฏิบัติในสนามรบ จะมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นตามมา หากการตัดสินใจนั้นถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม ในขณะที่นั้น รวมทั้งผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติตามแผนงานได้ถูกต้องครบถ้วน ภารกิจก็จะสำเร็จ ซึ่งหมายถึงการชนะสงคราม ในทางตรงกันข้ามแผนที่ผิดพลาดไม่สามารถทำให้ชนะสงครามได้ แม้ว่าจะปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้องครบถ้วนแล้วก็ตาม

ทฤษฎี Network Centric Warfare

Network Centric Warfare (NCW)^{๑๐} เป็นการพัฒนาเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้ระบบเป็นลักษณะ "Network" เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรบให้ระบบมองเห็นเป็นภาพเดียวกันและใกล้เคียงกับภาพเหตุการณ์จริง (Near Real Time) เพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจจับการสื่อสาร การควบคุม และการสั่งการ รวมทั้งการโจมตีต่อเป้าหมายสามารถทำได้จากส่วนบัญชาการหรือจากหน่วยใดๆ ก็ได้ที่เชื่อมต่อถึงกัน โดยสามารถกระทำได้รวดเร็วและแม่นยำ เป็นแนวคิดใหม่ของการปฏิบัติการทางทหารในยุคข้อมูลข่าวสารที่เป็นการชิงความได้เปรียบทางด้านข้อมูลข่าวสาร โดยมูลฐานของการใช้ข้อมูลคือ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับกำลัง ถูกที่ ถูกเวลา และถูกแบบพร้อม โดยระบบที่เกิดขึ้นจะเป็นโครงข่าย เชื่อมต่อข้อมูลถึงกัน ซึ่งความมุ่งหมาย (Objective) ของ NCW ประกอบด้วย ๔ ประการหลัก ได้แก่ ปฏิบัติการพร้อมกันทำให้เข้าใจเจตนาของผู้บังคับบัญชาได้ดีขึ้น เข้าใจสถานการณ์ของการสั่งการได้ทุกระดับ และเพิ่มความสามารถในการปฏิบัติการพร้อมกัน ซึ่งความมุ่งหมายดังกล่าวอาศัยเทคโนโลยีในด้านต่างๆ มาสนับสนุน ซึ่งเทคโนโลยีที่สำคัญได้แก่การพัฒนาของระบบโครงข่ายระบบดาวเทียม ระบบสื่อสารสมัยใหม่ ยานไร้คนขับ คอมพิวเตอร์ โปรเซสเซอร์ชิพ การพัฒนาโปรแกรม รวมทั้งการพัฒนาด้านนาโนเทคโนโลยี ทั้งนี้แนวความคิดในการพัฒนาเทคโนโลยี ให้ได้เป็น NCW เป็นการพัฒนาเทคโนโลยี ๓ ด้าน ประกอบกัน ได้แก่ เทคโนโลยีอุปกรณ์ตรวจจับ (Sensor Technology) เพื่อให้อุปกรณ์ตรวจจับสามารถให้ข้อมูลใกล้เคียงกับเวลาจริง (Near Real-Time) พัฒนาอุปกรณ์ให้มีขนาดเล็กลง ราคาถูกลง การทำงานเป็นลักษณะโครงข่ายทั้งในการตรวจจับ กำหนดตำบลที่พิสูจน์ทราบ รวมทั้งการติดตามเป้า เพื่อให้ได้รับทราบสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology) การรับข้อมูลและประมวลผลอย่างมีประสิทธิภาพจากอุปกรณ์ตรวจจับที่กระจายในพื้นที่ต่างๆ ในลักษณะโครงข่ายข้อมูลไปยังผู้ปฏิบัติที่อยู่ในพื้นที่ต่างๆ ในโลก โดยให้ข้อมูลใกล้เคียงกับเวลาจริง และเทคโนโลยีทางด้านอาวุธ (Weapon Technology) เพิ่มประสิทธิภาพของระบบอาวุธแต่ให้มีราคาถูกลง

๑. ทฤษฎีการทำงานของ Network Centric Warfare การทำสงครามโดยใช้เครือข่าย เป็นศูนย์กลาง^{๑๑} (NCW) เป็นวิวัฒนาการในการรบรูปแบบใหม่ (Revolutions In Military Affairs: RMA) เพื่อรองรับยุค Information Age ซึ่งทฤษฎีการทำงานของ NCW ประกอบด้วย

๑.๑ กองกำลังเชื่อมโยงเครือข่ายที่แข็งแกร่ง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสาร

^{๑๐} วิญญู ไชยกิจ. เรือเอก. "Network Centric Warfare (NCW)", นาวิกศาสตร์. ปีที่ ๘๙ เล่มที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๔๙.

^{๑๑} Network Centric Warfare: An Overview of Emerging Theory by John J. Garstka, Joint Staff Directorate for C4 Systems The Implementation of Network Centric Warfare by Office of Force Transformation, Office of the Secretary of Defense Joint Pub 3-13.1 Joint Doctrine for Command and Control Warfare

๑.๒ การใช้ข้อมูลร่วมกัน เพื่อเพิ่มคุณภาพของข้อมูล การแบ่งปัน และการระแวดระวัง สถานการณ์ (Situation Awareness: SA)

๑.๓ การมีการระแวดระวังสถานการณ์ร่วมกัน จะทำให้เกิดการร่วมมือ (Collaboration) การประสานสอดคล้อง(Self-synchronization) การดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง (sustainability) และความเร็วในการสั่งการ (Speed of Command)

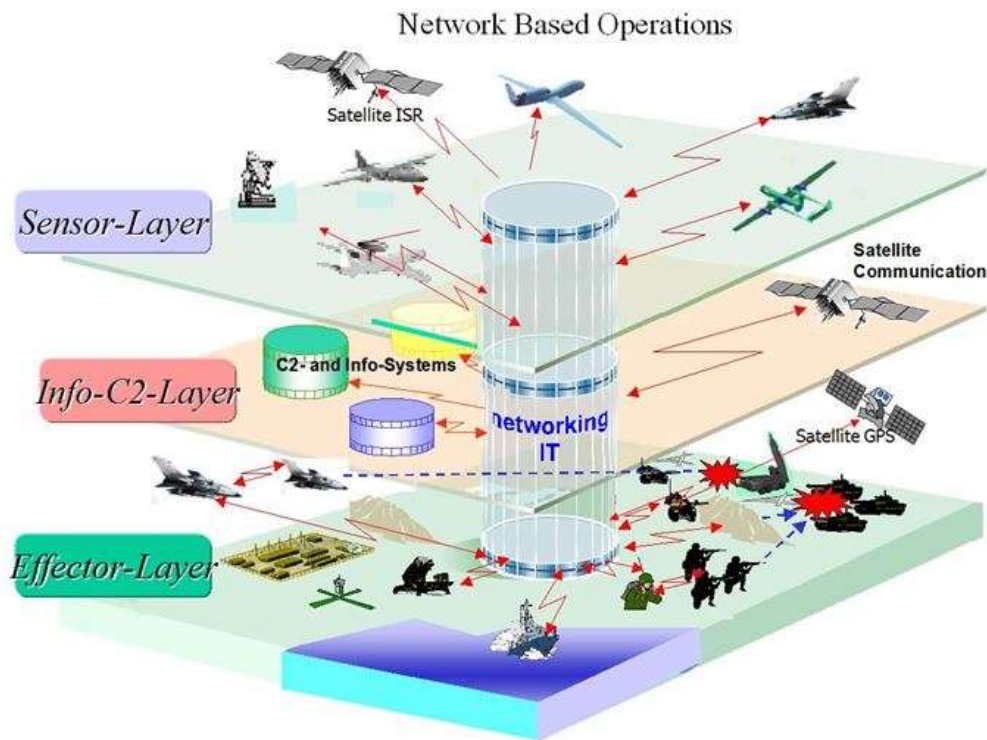
๒. องค์ประกอบของ Network Centric Warfare จากที่กล่าวมาข้างต้นในหลักการ ความมุ่งหมาย และการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่างๆ มาแล้วนั้น สรุปได้ว่า NCW ประกอบด้วย องค์ประกอบ ๓ ระดับ ซึ่งประกอบด้วย

๒.๑ องค์ประกอบทางด้านวัตถุ (Physical Domain) หรืออาจกล่าวได้ว่า องค์ประกอบนี้เป็น Hardware ของระบบ เป็นสิ่งที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของกำลังเป็นองค์ประกอบที่ต้องทำลาย ป้องกัน ซึ่งอยู่ทั้งบนบกในทะเลและอากาศเป็นฐานของการปฏิบัติการในด้านต่างๆ องค์ประกอบในส่วนนี้ถือได้ว่าง่ายต่อการถูกทำลาย ดังนั้นมาตรการต่างๆ ของการเสริมอำนาจ กองทัพจึงให้ความสำคัญกับองค์ประกอบนี้เป็นอันดับแรกซึ่งองค์ประกอบนี้หมายรวมถึงระบบอาวุธด้วย โดยลักษณะของ domain นี้คือทุกส่วนที่แข็งแกร่ง โครงข่ายปลอดภัย และมีการเชื่อมต่อทุกส่วนเข้าด้วยกัน

๒.๒ องค์ประกอบทางด้านข้อมูลข่าวสาร (Information Domain) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับข้อมูล การประมวลผลต่างๆซึ่งจะมีบทบาทในการควบคุมบังคับบัญชา การถ่ายทอดคำสั่ง รวมทั้งการกระจายข้อมูลไปยัง ส่วนต่างๆ โดยลักษณะของ domain นี้คือกำลังมีขีดความสามารถในการใช้ข้อมูลถูกต้องกระจายข้อมูลซึ่งกันและกันและการรักษาความปลอดภัยข้อมูลที่ช่วยในการวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง และข้อมูลที่เป็นประโยชน์จะนำมาซึ่งความได้เปรียบทางด้านข้อมูล

๒.๓ องค์ประกอบทางด้านความรู้ (Cognitive Domain) เป็นความเข้าใจ กระบวนการในการตัดสินใจ ซึ่ง domain นี้จะนำมาซึ่งชัยชนะหรือเป็นฝ่ายแพ้ได้หากมีความเข้าใจในเรื่องของกระบวนการคิดต่างๆ เป็นต้นว่า ภาวะผู้นำ การฝึก รวมไปถึงความเข้าใจในสถานการณ์ หลักนิยม และยุทธวิธีในการปฏิบัติต่างๆ ซึ่งหากเป็นไปตามหลักการของ NCW แล้ว สายการบังคับบัญชาจะสั่งหน่วยควบคุมมองเห็นภาพเดียวกับหน่วยปฏิบัติในพื้นที่ จากข้อมูลหลายด้านประกอบกันโดยลักษณะของ domain นี้คือ กำลังหรือผู้มีอำนาจตัดสินใจมีขีดความสามารถและประสบการณ์ในการตัดสินใจด้วยข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว ทั้งนี้อาศัยอุปกรณ์ที่ทันสมัยการแสดงผลที่ใกล้เคียงกับเวลาจริง

แผนภาพที่ ๓ - ๘ Network Centric Operation (NCO)

ที่มา : Network Centric Operation (NCO), ออนไลน์, ๒๕๕๙

กรอบแนวความคิด Maritime Domain Awareness

Maritime Domain Awareness (MDA)^{๑๒} เป็นแนวคิดของความพยายามในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในทะเลที่ริเริ่มโดยประเทศสหรัฐอเมริกา โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ตลอดจนแนวคิดในการใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลาง เพื่อการติดตามสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในทะเล เส้นทางเดินเรือ น่านน้ำต่าง ๆ และที่เกี่ยวข้องกับ บุคคล ยานพาหนะ สิ่งก่อสร้างสินค้า และอื่น ๆ อันจะนำมาซึ่งความตระหนักรู้ในสถานการณ์ผิดปกติต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย รวมถึงเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมทางทะเล MDA คือระบบที่จะทำให้เกิดความมั่นคงปลอดภัยทางทะเลให้แก่ประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งความตระหนักรู้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในทะเล และขีดความสามารถในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางทะเลนั้น คือการพัฒนาขีดความสามารถในการรวบรวม หลอมรวม วิเคราะห์ แสดงผล และแจกจ่ายข้อมูล และข่าวสารให้แก่หน่วยงานรับผิดชอบต่าง ๆ ซึ่ง ระบบ MDA ที่มีประสิทธิภาพประกอบไปด้วย ผลผลิตจากขีดความสามารถด้านการข่าว และขีดความสามารถในการแสดงภาพสถานการณ์ (Effective MDA =

^{๑๒} ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ. "Maritime Domain Awareness (MDA)", นาวิกศาสตร์.ปีที่ ๙๕ ฉบับที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

GMI + GMSA) นิยามและความหมายของ MDA Maritime Domain คือทุกสิ่ง ทุกอย่าง ที่เกี่ยวเนื่องกับภาคทะเล มหาสมุทรเส้นทางเดินเรือ ทั้งในมิติของพื้นที่ เขตแดนกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน บุคคลสินค้า เรือ และการขนส่งต่าง ๆ

Maritime Domain Awareness คือ การตระหนักรู้และรับทราบ ตลอดจนเข้าใจ ในทุกสถานการณ์ และปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Maritime Domain ในมิติของความมั่นคงความปลอดภัย เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม

Global Maritime Intelligence (GMI) คือ เป็นผลผลิตของขีดความสามารถด้านการข่าว ด้านนโยบาย และด้านความสัมพันธ์ในการปฏิบัติการร่วมในการนำข้อมูลข่าวสาร และการข่าวมาบูรณาการร่วมกัน เพื่อการพิสูจน์ทราบ ติดตาม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทะเล รวมทั้งภัยคุกคามที่มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ และแจกจ่ายให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการต่าง ๆ ทั้งการรักษากฎหมาย และอื่น ๆ

Global Maritime Situation Awareness (GMSA) คือ การสร้างความตระหนักรู้ถึงสถานการณ์ทางทะเลด้วยการบูรณาการข้อมูล และการจัดการเป้าหมายที่ได้รับจากทุก ๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางทะเลโดยความพยายามของทุกประเทศที่จะพัฒนาความรู้เกี่ยวกับทะเล GMSA เป็นผลมาจากติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในทะเล จนกระทั่งสามารถพิสูจน์ทราบ และป้องกันภัยคุกคามที่อาจเกิดขึ้น

การพัฒนาระบบ Maritime Domain Awareness

Maritime Domain Awareness เป็นผลลัพธ์ของการบูรณาการขีดความสามารถด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสมโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจได้เข้าใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ด้านทะเล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง ทันเวลา และตอบสนองต่อสถานการณ์ใด ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม การที่จะได้มาซึ่งขีดความสามารถในการติดตามสถานการณ์ในทะเลอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการบริหารจัดการขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ กล่าวคือ ขีดความสามารถในการตรวจจับ และติดตามกิจกรรมเป้าหมายต่าง ๆ ในทะเล ทั้งในส่วนของ คน สินค้า เรือ และการขนส่งต่าง ๆ ตลอดจนผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาขีดความสามารถด้านการตระหนักรู้ และการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ การติดตามเป้าหมายในทะเล ไม้มีความจำเป็นต้องติดตามได้ทุกกิจกรรมที่เกิดขึ้นในทะเล แต่หากเป็นการติดตามเป้าหมายที่มีความสำคัญ และมีแนวโน้มจะเป็นสิ่งผิดปกติ หรือเป็นภัยคุกคาม โดยสามารถจัดกลุ่มการดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่ง การตระหนักรู้สถานการณ์ในทะเลได้เป็น ๔ กลุ่มกล่าวคือ

๑. Monitoring & Collection

เป็นกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ เช่น ข้อมูลอาจได้มาจากการตรวจการณ์ด้วยระบบเรดาร์ในการปฏิบัติการต่าง ๆ หรืออาจได้ระบบข่าวกรองแหล่งข้อมูลเปิดเผยทั่วไป ฐานข้อมูล และรายงานจากหน่วยงานความร่วมมือทางทะเลต่าง ๆ เป็นต้น ซึ่งการรวบรวมข้อมูลข่าวสารเหล่านี้เกี่ยวข้องกับทั้งกลุ่มงานด้านการข่าวกรอง และหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งแน่นอนว่าการร่วมมือดังกล่าวมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องบริหารจัดการการข่าวกรองร่วมกัน

๒. Fusion & Analysis

การหลอมรวมข้อมูล (Data Fusion) และการวิเคราะห์กระบวนการในการรวมข้อมูลข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อแสดงข้อมูลและภาพเหตุการณ์ ที่ถูกต้องให้แก่หน่วยงานทางทะเลต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจต่าง ๆ หมายรวมถึงการประมาณ/คาดการณ์ เหตุการณ์ล่วงหน้าวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ และประเมินภัยคุกคามและช่องโหว่ ตามลำดับซึ่งแน่นอนการจะได้มาซึ่งระบบที่สามารถดำเนินการต่าง ๆ ข้างต้นได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานทางทะเลทั้งหมดต้องมีข้อตกลงกันในการใช้มาตรฐานเดียวกันในส่วนงานต่าง ๆ อาทิ รูปแบบข้อมูล (Data Model) มาตรฐานการแลกเปลี่ยนข้อมูล และระบบงานคอมพิวเตอร์เพื่อการวิเคราะห์กิจกรรมที่สนใจ และความผิดปกติต่าง ๆ

๓. Dissemination

คือกระบวนการในการแจกจ่ายข้อมูลไปสู่หน่วยงานทางทะเลที่เกี่ยวข้องในมิติต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสถานะและหน้าที่ของหน่วยงาน (Getting the right information to the right users) ซึ่งสำหรับ Maritime Domain Awareness แล้วคือการที่หน่วยงานทางทะเลต่าง ๆ แบ่งปัน/แลกเปลี่ยนข้อมูลกันโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ก้าวหน้าเพื่อให้หน่วยต่าง ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างทันท่วงที

๔. Archiving & Maintaining

ระบบการจัดเก็บ และการดูแลรักษาข้อมูลแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องของปฏิบัติการต่าง ๆ เพื่อสามารถนำมาวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการต่าง ๆ ได้ การเก็บรักษาข้อมูลยังเป็นการป้องกันการสูญหายของข้อมูล และเพิ่มขีดความสามารถลดเวลาในการสถาปนาระบบข้อมูลเมื่อเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ หรือเหตุฉุกเฉินต่าง ๆ อีกด้วย

ตามที่กล่าวมาข้างต้น ระบบ Maritime Domain Awareness (MDA) เป็นระบบการบริหารจัดการข้อมูลทางทะเลที่นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแบบศูนย์กลางมาประยุกต์ใช้ เพื่อที่จะทำให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลมีประสิทธิภาพทั้งในด้านความปลอดภัย การสอดคล้องกันในการปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลในระดับต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างภาพสถานการณ์เดียวกัน (Common Operation Picture: COP) โดยการใช้เทคนิคการให้บริการข้อมูลแบบ SOA (Services Oriented Architecture) ซึ่งทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญของหน่วยงานต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตเป็นหลัก

เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าในปัจจุบัน สนับสนุนการพัฒนา Maritime Domain Awareness ในหลายส่วนที่สำคัญคือการพัฒนาระบบตรวจจับ และติดตามเป้าหมายในทะเล อาทิ เรือ และสินค้าต่าง ๆ ในทะเล ก่อให้เกิดขีดความสามารถในการติดตามการเคลื่อนที่ของ เรือ บุคคล และสินค้า กิจกรรมต่าง ๆ ในทะเล รวมถึงเทคโนโลยีการบริหารจัดการข้อมูล และการวิเคราะห์เป้าหมาย เพื่อก่อให้เกิดขีดความสามารถในการสร้างภาพการปฏิบัติการร่วม (Common Operation Picture: COP) การรวมฐานข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ และการรักษาความปลอดภัยข้อมูล รวมทั้งการแจกจ่ายข้อมูลแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ระบบแจ้งข้อมูลเรืออัตโนมัติ หรือ AIS (Automatic Identification System) เป็นระบบที่มีคุณลักษณะคล้ายกับระบบพิสูจน์ฝ่าย หรือ Identification Friend and Foe (IFF) ของอากาศยาน ได้รับการพัฒนาขึ้น และใช้งานในปัจจุบันซึ่งเรือสินค้าขนาดใหญ่ในปัจจุบันได้ติดตั้งบนเรือเพื่อป้องกันอุบัติเหตุจากการโดนกัน และเพื่อการบริหารจัดการการจราจรในเขตท่าเรือ

ระบบการติดตามเป้าหมายเรือในทะเลนอกจากใช้ระบบ AIS แล้ว ยังมีการพัฒนาระบบเครือข่ายการสื่อสารในการบริหารการจราจรทางทะเลที่สามารถนำระบบ AIS เข้ามาใช้ในการตรวจจับและจำแนกเรือที่อยู่ในบริเวณน่านน้ำใกล้ชายฝั่งนอกจากนั้นแล้วยังมีระบบตรวจจับและเฝ้าระวังอื่น ๆ ที่สามารถผนวกเข้ามาใช้ เช่น ระบบเรดาร์เหนือขอบฟ้าสำหรับการตรวจจับและเฝ้าระวังระยะไกลระบบอากาศยานไร้คนบินเพดานบินสูง ระบบอากาศยานเบากว่าอากาศ ระบบตรวจจับและเฝ้าระวังประเภททุ่นลอย และยังมีระบบตรวจจับที่อาศัยหลักการทำงานของคลื่นเสียงที่มีศักยภาพในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการตรวจจับในทะเลเปิดและเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับระบบตรวจจับที่มีอยู่ใน MDA นั้นได้มีการนำระบบตรวจสอบตู้สินค้าหรือผู้โดยสารทางเรือจากทางท่าเรือต้นทาง เช่น เครื่อง X-Ray ดังที่มีใช้ในหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองของสหรัฐอเมริกาหนึ่งในเทคโนโลยีที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันได้แก่ ระบบ Smart Boxes ซึ่งประกอบไปด้วยอุปกรณ์ตรวจจับที่สามารถตรวจและค้นพบวัตถุและสารเคมีต้องห้ามที่ได้ถูกกำหนดให้มีการห้ามนำเข้าเทคโนโลยีที่จะเข้ามาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาระบบแสดงภาพการปฏิบัติการร่วม (COP) คือการหล่อหลอมข้อมูลและข่าวกรองที่มาจากแหล่งข่าวต่าง ๆ การแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ฐานข้อมูลร่วมกันจะเป็นแรงขับเคลื่อนหลักในการช่วยให้เกิดการมองเห็นภาพรวมทางทะเลในมิติที่กว้างขึ้น อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการลำดับขั้นของข้อมูลและข่าวสารภายในระบบแสดงภาพการปฏิบัติการร่วมยังคงมีปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ เนื่องจากข้อมูลข่าวสารที่เข้ามาในระบบมีจำนวนมากและมาจากหลายแหล่ง ซึ่งมีข้อแตกต่างกันในเรื่องของระดับชั้นความลับ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและการจำแนกแยกประเภทของข้อมูลเพื่อให้ตรงต่อภารกิจ ซึ่งที่ผ่านมาได้มีความพยายามในการแก้ปัญหาในระยะยาว เช่น การร่วมมือในการพัฒนาระบบเครือข่ายการสื่อสารภายใต้โครงการ Law Enforcement Information Exchange (LiNX) อันเป็นความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคง เช่น Naval Criminal Investigative Service และ FBI โดยเครือข่ายจะปฏิบัติการภายใต้กรอบของระบบควบคุมและบังคับบัญชา และระบบสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ เช่น ระบบสกัดข้อมูลจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่และนำข้อมูลนั้นมาเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ เพื่อนำไปช่วยสนับสนุนการตัดสินใจของเจ้าหน้าที่ โดยจะแสดงผลผ่านระบบแสดงภาพการปฏิบัติการร่วมการฝึกของหน่วย Naval Criminal Investigative Service ซึ่งหากระบบดังกล่าวแล้วเสร็จ จะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้การปฏิบัติการเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็ว โดยที่ข้อมูลที่ผ่านการสังเคราะห์ถูกถ่ายทอดผ่านเข้าสู่ระบบภาพการปฏิบัติการร่วมให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงจากศูนย์บังคับบัญชาหน่วยยามฝั่งจนถึงศูนย์ควบคุมกองเรือและหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเลอื่น ๆ ประสิทธิภาพของ MDA สามารถถูกพัฒนาให้เพิ่มขึ้นได้ด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวกรองระหว่างหน่วยงานด้านความมั่นคงของรัฐ และการให้ภาคเอกชนที่มีขีดความสามารถในการสนับสนุนการทำงานของรัฐเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง การให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมจะช่วยให้เกิดการไหลเวียนใน

การรับส่งข้อมูลและข่าวกรองเป็นไปอย่างคล่องตัวและมีความยืดหยุ่น ผนวกกับความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทางการสื่อสารจะช่วยให้การตระหนักรู้สถานการณ์ทางทะเลเกิดประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ

หลักการศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร (Information Fusion Principle)^{๑๓}

ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารจะต้องมุ่งเน้นกระบวนการรวบรวม ประมวล ประเมินค่า วิเคราะห์และกระจายข่าวสารที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้วไปยังหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยต่างๆ ในทุกระดับทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงหน่วยงานภายในและภายนอกประเทศ เพื่อลดความเสี่ยงและทำให้การตัดสินใจมีการอ้างอิงจากข้อมูลข่าวสาร ภารกิจหลักอันหนึ่งของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร คือ การเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งผู้ใช้งานจะต้องสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถนำข้อมูลจากฐานข้อมูลมาวิเคราะห์ และกระจายข้อมูลข่าวสารได้ตามต้องการในทันที แม้ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารมักถูกใช้ในมาตรการป้องกันและควบคุมสถานการณ์เป็นหลัก แต่กระบวนการดังกล่าวยังคงมีความสำคัญยิ่งในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้น เพราะสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการตอบสนองต่อเหตุการณ์นั้นๆ ได้ รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐ สื่อมวลชน และประชาชนในประเทศด้วย กระบวนการของศูนย์ข้อมูลข่าวสารสามารถรองรับการเข้ามาใช้งานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยขีดความสามารถในการรับส่งข้อมูลผ่านการสังเคราะห์แล้ว แม้หลักการของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องแตกต่างกันไปทั้งด้านหน้าที่ รับผิดชอบและขีดความสามารถในการปฏิบัติการ แต่วัตถุประสงค์ที่มีความจำเป็นอันหนึ่งของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารคือการได้รับข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

จากหลักการศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารพบว่าศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารจะต้องมุ่งเน้นกระบวนการรวบรวม ประมวล ประเมินค่าและวิเคราะห์ รวมถึงการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวแล้วไปยังหน่วยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างหน่วยต่างๆ ในทุกระดับทั้งหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน รวมถึงหน่วยงานภายในประเทศ และต่างประเทศเพื่อลดความเสี่ยง ทำให้การตัดสินใจและการตอบสนองต่อเหตุการณ์มีการอ้างอิงจากข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารยังเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งผู้ใช้งานจะต้องสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน และสามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์และกระจายข้อมูลข่าวสารได้ตามต้องการในทันที ทั้งนี้ ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารจะใช้ซอฟต์แวร์บูรณาการแหล่งข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งหมดเข้าด้วยกัน

^{๑๓}นาวาตรี บุญเลิศ ศรีหะจันท์, “การบูรณาการระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและติดตามสถานการณ์ทางทะเล ทร.”,(เอกสารวิจัย, รร.สธ.ทร. รุ่นที่๗๐), หน้า ๓๗-๓๘.

การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศในภูมิภาค

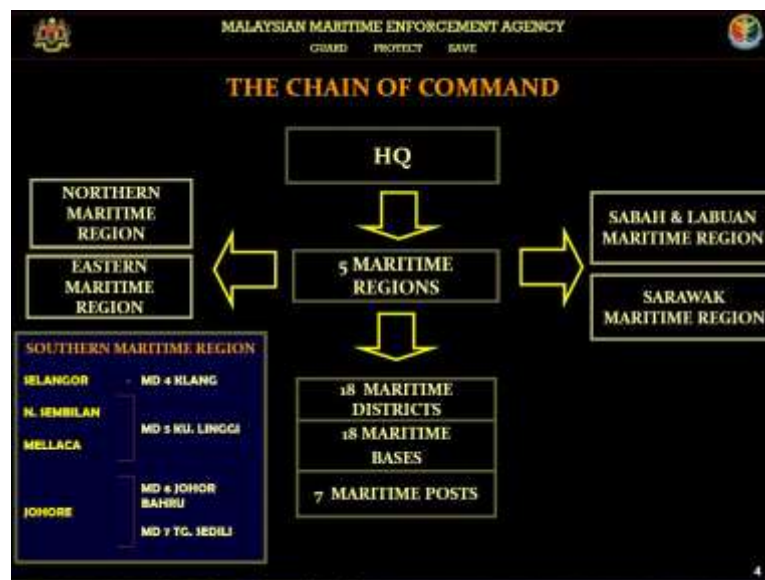
ในภูมิภาคอาเซียนมีหลายประเทศที่ให้ความสำคัญกับงานด้านการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล อย่างที่เห็นได้ชัดเจน ได้แก่ มาเลเซีย อินโดนีเซีย และสิงคโปร์ โดยมาเลเซียมีหน่วยงาน Malaysian Maritime Enforcement Agency (MMEA) อินโดนีเซียมีหน่วยงาน BAKAMLA รวมถึงสิงคโปร์มีหน่วยงาน Maritime Security Task Force (MSTF) ที่รับผิดชอบงานด้านการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล

แผนภาพที่ ๓ - ๙ หน่วยงาน MMEA (๑)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน MMEA ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๐ หน่วยงาน MMEA (๒)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน MMEA ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๑ หน่วยงาน MMEA (๓)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน MMEA ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๒ หน่วยงาน BAKAMLA (๑)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน BAKAMLA ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๓ หน่วยงาน BAKAMLA (๒)

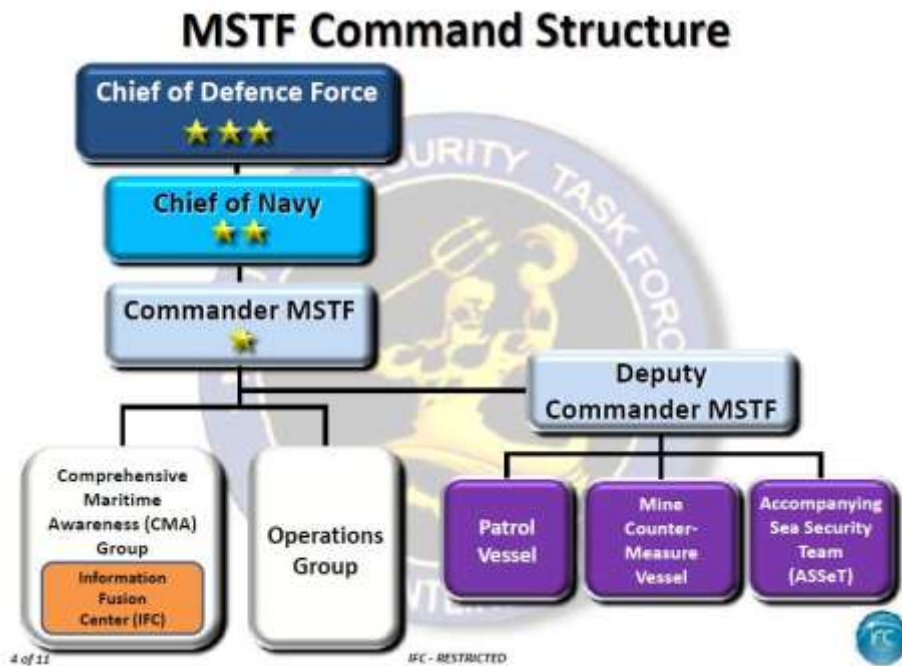
ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน BAKAMLA ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๔ หน่วยงาน BAKAMLA (๓)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน BAKAMLA ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๕ หน่วยงาน MSTF (๑)

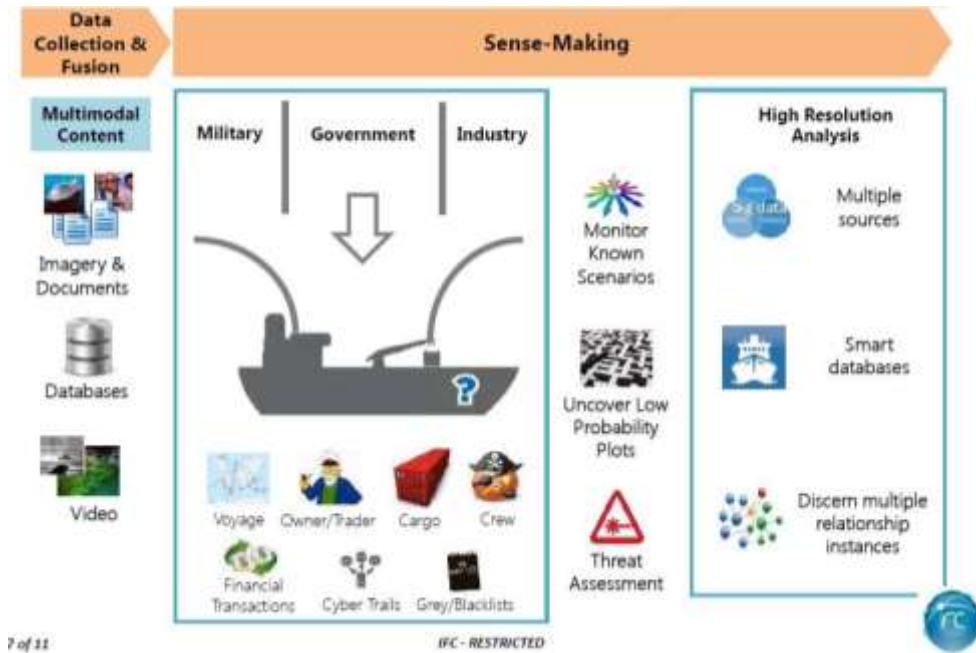
ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน MSTF ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๖ หน่วยงาน MSTF (๒)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน MSTF ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

แผนภาพที่ ๓ - ๑๗ หน่วยงาน MSTF (๓)

ที่มา : บทบรรยายแนะนำ หน่วยงาน MSTF ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ ทร.

อย่างไรก็ตามแม้ว่า จะมีหลายประเทศในภูมิภาคที่มีหน่วยงานด้านการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล แต่หน่วยงานที่มีศูนย์ข่าวกรองทางทะเลที่มีความพร้อมมากที่สุด และมีมาตรฐานที่สูงกว่าประเทศไทย รวมถึงได้รับการยอมรับจากนานาชาติ ได้แก่ ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์ เนื่องจากมีโครงสร้างที่ชัดเจน และมีเครื่องมือที่ทันสมัย รวมทั้งระบบงานที่ดี ดังนั้นการที่ประเทศไทยเอง จะดำเนินการพัฒนางานด้านการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาตินั้น น่าที่จะศึกษาการดำเนินการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์เป็นต้นแบบในการพัฒนา

การจัดหน่วยและการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์

ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป. (Information Fusion Centre: IFC) เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของ CMA จัดตั้งขึ้นเมื่อ ๒๗ เม.ย.๕๒ มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล ประสานงานด้านข่าวสารทางทะเล ทั้งในฐานะข้อมูลในสื่อเปิดทั่วไป ระบบข้อมูลระบบติดตามเรือสินค้า (Open and Analyzed Shipping System: OASIS) รวมทั้งการแจ้งเตือน การประสานการปฏิบัติและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลระดับนานาชาติ เช่น The UK Maritime Trade Operations (UKMTO) ReCAAP กองกำลังของนานาชาติและประเทศต่างๆ ที่ปฏิบัติการปราบปรามโจรสลัดในอ่าวเอเดนและชายฝั่งตะวันออกของโซมาเลีย รวมทั้ง ศูนย์ปฏิบัติการของประเทศต่างๆ ที่มีความร่วมมือระหว่างกัน โดยมีนายทหารติดต่อนานาชาติ (International Liaison Officer: ILO) ซึ่งจะทำหน้าที่เป็นนายทหารเวร (Duty Watch Officer:DO) สลับหมุนเวียนกัน และกำลังพลของ ทร.สป. จะดำเนินการในส่วนที่เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล (Duty Supervisor: DS)

และผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล (Duty Assistant: DA) เป็นผู้ดำเนินการกิจกรรมทั้งปวงของ Information Fusion Centre ; IFC

อีกทั้งศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป. ยังมุ่งเน้นในข้อปฏิบัติซึ่งถือเป็นจรรยาบรรณของหน่วยงาน (Code of Conduct) ๓ ข้อ ที่มีตัวย่อว่า “P2R” ประกอบด้วย

๑. มีความเป็นมืออาชีพ (Professional)
๒. มีความรับผิดชอบ (Responsible)
๓. มีความเคารพซึ่งกันและกัน (Respect)

แผนภาพที่ ๓ - ๑๘ ภายในห้อง wachtfloor ศูนย์ IFC นายทหารติดต่อนานาชาติ ทำหน้าที่เป็นนายทหารเวร และกำลังพลของ ทร.สป. เป็นเจ้าหน้าที่ควบคุมดูแล

ที่มา : ภายในห้อง wachtfloor ศูนย์ IFC, ออนไลน์, ๒๕๖๐

แนวทางการจัดโครงสร้างการดำเนินการของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป.^{๑๔}

ประกอบด้วย ๔ ส่วนหลัก ดังต่อไปนี้

๑. IFC Watchfloor ทำหน้าที่ในการดูแลระบบของศูนย์ทั้งหมดในการรับส่งแลกเปลี่ยนข้อมูลจากสมาชิก และหน่วยงานทั้งหมดที่ศูนย์ฯเป็นพันธมิตรโดยในส่วนนี้ กำลังพลของ ทร.สป.จะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด

๒. Awareness, Info-Sharing and Sense-making Cluster : ASM ทำหน้าที่วิเคราะห์ภัยคุกคามในพื้นที่ที่ศูนย์ฯให้ความสนใจ (Area of Interest : AOI) ซึ่งภัยคุกคามที่ทาง

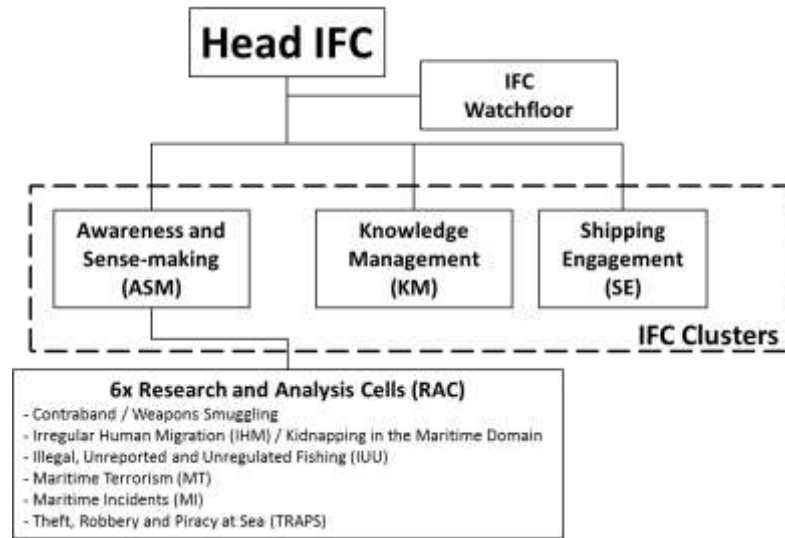
^{๑๔} INFORMATION FUSION CENTRE; Guidance for International Liaison Officers , 2558.

ศูนย์ฯ ให้ความสนใจประกอบด้วย การลักลอบขนสินค้าต้องห้าม การลักลอบขนอาวุธโดยผิดกฎหมาย การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย รวมถึงการลักพาตัวในทะเล การทำประมงผิดกฎหมาย การก่อการร้ายทางทะเล เหตุการณ์ในทะเลต่างๆ เช่น เรือโดนกัน เรือจม เป็นต้น และการกระทำอันเป็นโจรสลัด และการปล้นเรืออีกทั้งกลุ่มงานนี้ยังทำหน้าที่ปรับปรุงข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในพื้นที่สนใจให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งจัดทำเอกสารวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งจัดหาเอกสารและหนังสือต่างๆเพื่อเป็นเอกสารอ้างอิงในการปฏิบัติงาน ในส่วนของภาคงานวิจัย และการวิเคราะห์ จะมีการจัดทำฐานข้อมูลในเวลาเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจถึงแนวโน้มของสถานการณ์ด้านความมั่นคงทางทะเล เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์สถานการณ์ต่อไป รวมถึงในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว ยังได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจริงขณะเกิดเหตุ เพื่อทำการเผยแพร่ เป็น Listen Learn ต่อไปอีกด้วย

๓. Knowledge Management Cluster : KMC ทำหน้าที่เก็บรวบรวมและกระจายข้อมูลที่เป็นความรู้ภายในศูนย์ฯ ซึ่งในส่วนนี้จะมีการประชุมหารือ เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและกระบวนการในการดำเนินการของศูนย์ฯ ให้ดียิ่งขึ้น

๔. Shipping Engagement : SE ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างศูนย์ฯ และผู้ประกอบการเดินเรือ ซึ่งหมายรวมถึง เรือ ลูกเรือ และบริษัทเรือทั้งหมด อีกทั้งในส่วนนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานเพื่อเป็นเครือข่ายในการแจ้งข้อมูลต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ และความมั่นคงทางทะเล ให้กับกลุ่มธุรกิจเดินเรือ โดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ NGO สมาคม และหน่วยงานด้านการศึกษาวิจัยต่างๆ โดยในการเข้าถึงประชาคมธุรกิจเดินเรือ นั้น ทางศูนย์ฯ ได้ดำเนินการในรูปแบบการจัดการประชุมที่เรียกว่า Shared Awareness Meeting : SAM เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจเดินเรือสินค้า อีกทั้งได้จัดกลุ่มงานที่เรียกว่า Tiger Team Visits : TTVs ไปพบปะกับบริษัทเดินเรือ ลูกเรือต่างๆ เพื่อสอบถามถึงปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการเดินเรือ ซึ่งหมายรวมถึงภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจเดินเรือและความมั่นคงทางทะเล อีกทั้งยังเสริมสร้างความไว้วางใจจากภาคธุรกิจเดินเรือ และผู้ประกอบการทั้งหมดในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์ต่อปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคต่อไป

แผนภาพที่ ๓ - ๑๙ แผนผังการจัดโครงสร้างการจัดของ IFC

ที่มา : IFC Standard Operating Procedure, dated 5 Aug 16

IFC มีที่ตั้งอยู่ในอาคาร Changi C2 Center ภายในฐานทัพเรือชางฮี^{๑๕} โดยภายในอาคาร Changi C2 Center ประกอบด้วย ศูนย์ปฏิบัติการและการฝึกนานาชาติ (Multinational Operations & Exercises Centre: MOEC) ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป. (IFC) และศูนย์ความมั่นคงทางทะเล สป. (Singapore Maritime Security Center: SMSC) ซึ่งจะรวมศูนย์ประสานการปฏิบัติหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเล สป. (Inter-Agency Co-ordination Center) บก.กรมการขนส่งทางน้ำและท่าเรือ สป. (MPA) และกองบัญชาการกองกำลังด้านความมั่นคงทางทะเล สป. (MSTF HQ) โดยมีแผนผังอาคาร ตามรูปที่ ๑๙ ๒๐ และ ๒๑

แผนภาพที่ ๓ - ๒๐ อาคาร Changi C2 Centre ฐานทัพเรือชางฮี

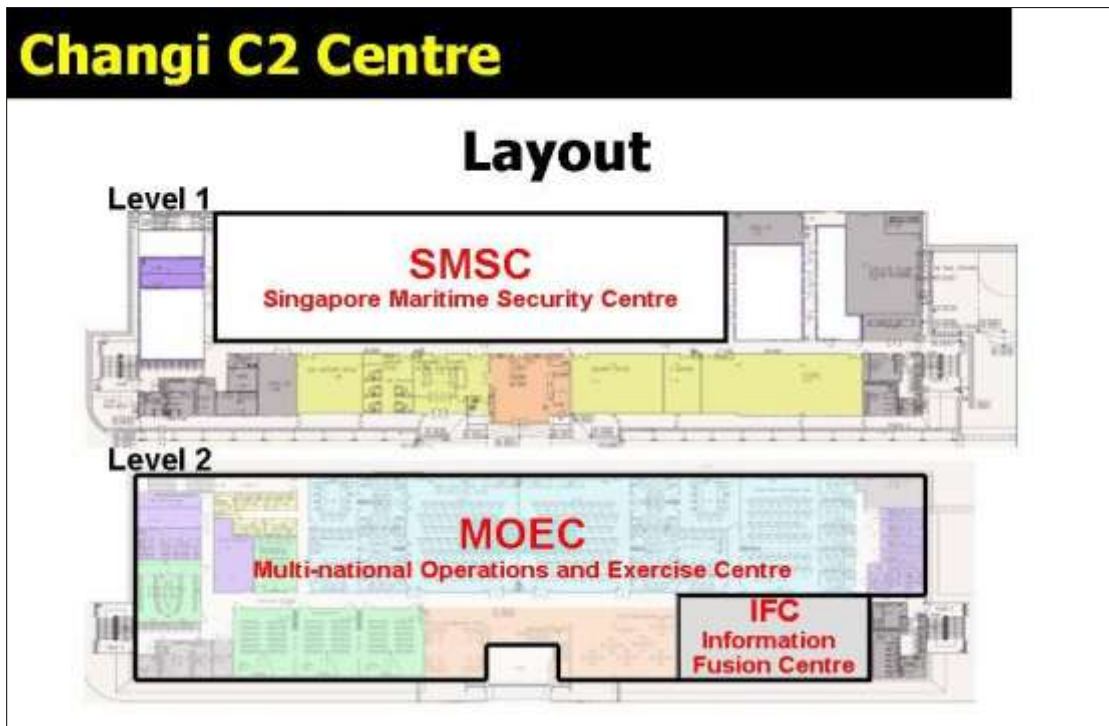

ที่มา : คู่มือแนะนำ ศูนย์ IFC สำหรับนายทหารติดต่อนานาชาติ

^{๑๕}“ภายในฐานทัพเรือชางฮี”.(ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก :

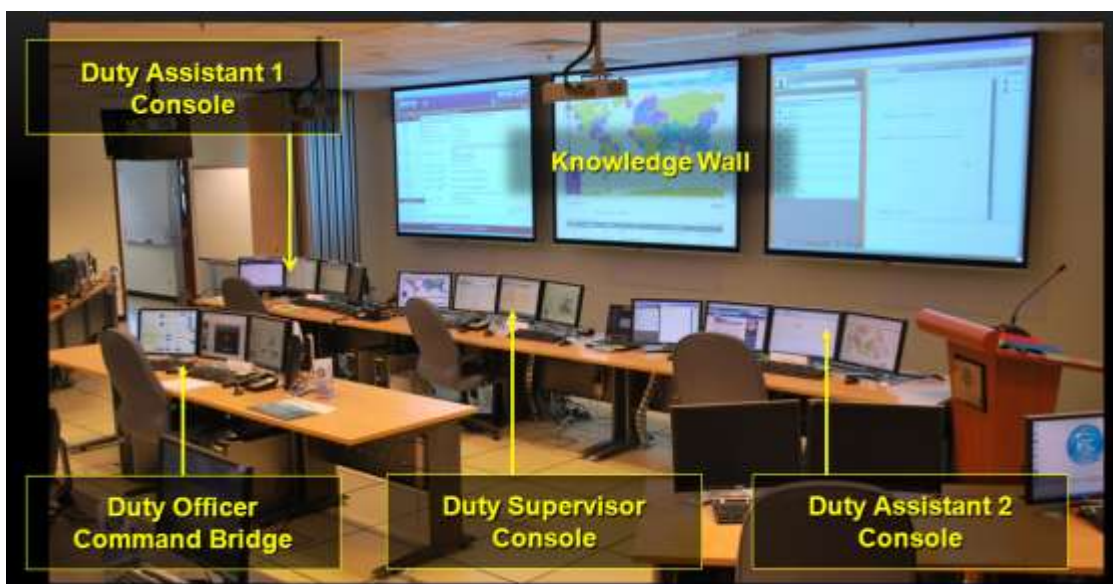
https://www.infofusioncentre.gov.sg/ifc/index.php/main/about_us/, ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ ๓ - ๒๑ แผนภาพ layout ภายในอาคาร Changi C2 Centre

ที่มา : คู่มือแนะนำ ศูนย์ IFC สำหรับนายทหารติดต่อนานาชาติ

แผนภาพที่ ๓ - ๒๒ ภาพห้องปฏิบัติงาน WATCHFLOOR ภายในศูนย์ IFC

ที่มา : IFC Standard Operating Procedure, dated 5 Aug 16

IFC จะมีการบูรณาการข้อมูลข่าวสารความมั่นคงทางทะเลของเครือข่ายต่างๆ เข้าด้วยกัน เช่น เครือข่ายตามกรอบความร่วมมือ Western Pacific Naval Symposium (WPNS) เครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกรอบความร่วมมือการ ลว. ในช่องแคบมะละกา (MSP-IS) นอกจากนี้ ยังมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างใกล้ชิดกับเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคเพื่อต่อต้านการกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธในเอเชีย (ReCAAP) ด้วย ทั้งนี้ IFC จะติดตามสถานการณ์ วิเคราะห์ โดยจะทำการรวบรวมข้อมูลจากระบบรายงานตำบลที่เรือสินค้าอัตโนมัติ (AIS) และระบบจำแนกและติดตามเรือในระยะไกล (LRIT) เข้ากับข้อมูลจากฐานข้อมูลและข้อมูลความมั่นคงทางทะเลจากรัฐภาคี หน่วยงานภาครัฐและเอกชน หลังจากนั้นจะกระจายข้อมูลข่าวสารไปให้กับรัฐภาคีทราบเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

แนวความคิดในการปฏิบัติงานของ IFC การปฏิบัติงานประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลักดังนี้

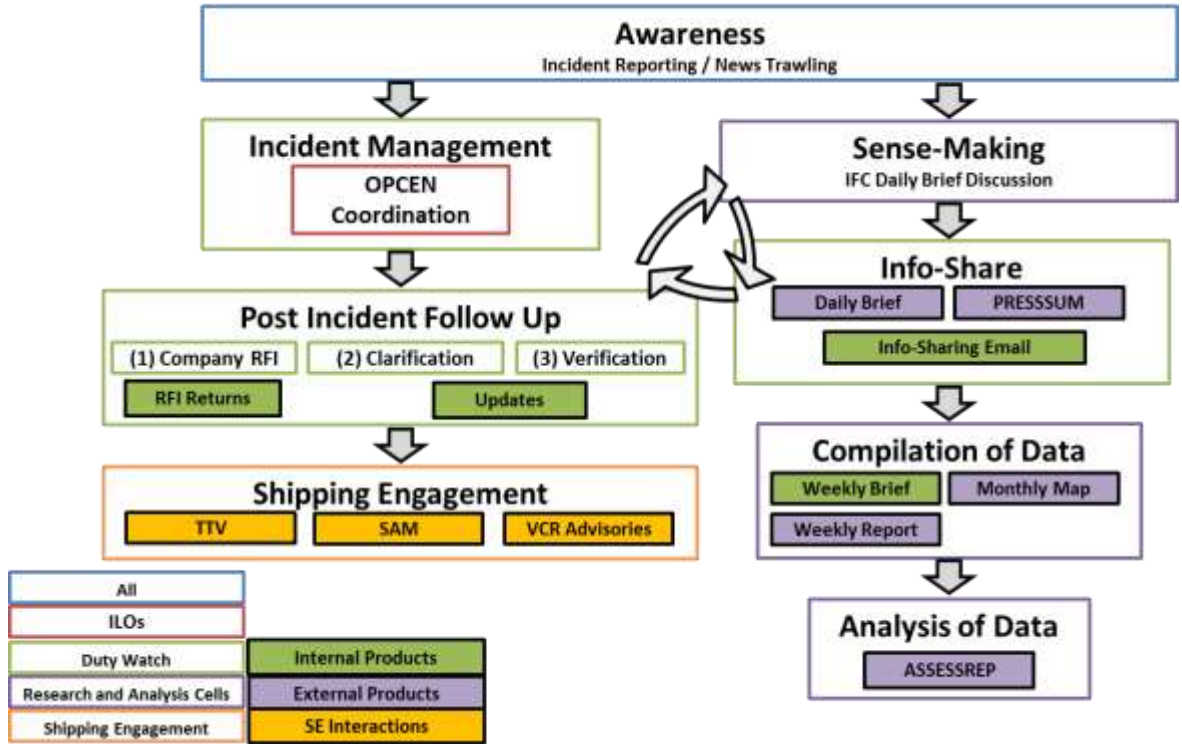
๑. ความร่วมมือของกำลังพลภายในหน่วย

จนถึงปัจจุบันในส่วนของนายทหารติดต่อนานาชาติ ที่มาปฏิบัติงาน ประจำที่ IFC ที่ผ่านมามีจนถึงปัจจุบันมีจำนวนทั้งสิ้น ๓๕ คน จาก ๒๓ ประเทศ ๓๕ ประเทศ แต่แต่ละประเทศจะมีวาระในการปฏิบัติงานต่างกัน ขึ้นอยู่กับประเทศนั้น ๆ โดย ILO แต่ละประเทศนี้ก็จะได้ว่าเป็น POC ของประเทศนั้นๆ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ก็จะมีการประสานไปยัง ศปก.ทร. ของแต่ละประเทศ ปัจจุบัน มีนายทหารติดต่อนานาชาติ จาก ๙ ประเทศ จำนวน ๑๒ นาย ปฏิบัติงานประจำที่ IFC

๒. การขยายความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ

การขยายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดย IFC มีความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆรวม ๖๕ หน่วยงาน จาก ๓๕ ประเทศ เช่น NATO, UKMTO และศูนย์ปฏิบัติการของ ทร.ประเทศต่างๆ เป็นต้น ซึ่งในส่วนของประเทศไทย มี ทร.เป็นหน่วยงานที่ประสานความร่วมมือ ในส่วนของข้อตกลงร่วมระหว่างบริษัทเรือปัจจุบันมีเรือกว่า ๑๕๐๐ ลำ จาก ๓๖ ประเทศ ที่ร่วมในการกระจายข้อมูลข่าวสารมายัง IFC ในกรณีพบเห็นเหตุการณ์ที่ผิดปกติ ในระหว่างที่มีการเดินเรือในทะเล IFC ยังมีการส่ง SMS เพื่อแจ้งเตือนไปยังกลุ่มบริษัทเรือต่างๆ ด้วยเช่นกัน เช่นในช่วงเวลาไหนเป็นช่วงที่จะเสี่ยงต่อการถูกปล้นเรือพื้นที่ไหนเสี่ยง หรือเกิดเหตุการณ์บริเวณใด ทั้งนี้เพื่อให้เรือทุกลำเป็นหูเป็นตาให้แก่กันและกันและกันในทะเล มีการจัดประชุม/สัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล หรือ Share Awareness Meeting :SAM โดยจะเชิญผู้แทนหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนใน สป. เข้าร่วมฟังการบรรยาย และถกแถลงแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน นอกจากนี้ ยังมีการจัดผู้แทนหน่วยไปเข้าพบผู้บริหารของหน่วยราชการและบริษัทเอกชน หรือที่เรียกว่า Tiger Team Visit เพื่อทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์หน่วยงาน รับทราบปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง และข้อคิดเห็นตลอดจน ความต้องการข้อมูลด้านความมั่นคงทางทะเลของบริษัทต่างๆ รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลจากหน่วยงานและบริษัทเหล่านั้น และยังจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อให้ทุกภาคส่วนมีความเข้าใจ และรู้เท่าทันรวมถึงแนวโน้มของสถานการณ์ต่างๆ อีกด้วย

แผนภาพที่ ๓ - ๒๓ ภาพแสดง IFC WORKFLOW หรือแผนผังกระบวนการทำงานของศูนย์ IFC

ที่มา : IFC Standard Operating Procedure, dated 5 Aug 16

๓. การใช้เทคโนโลยี ช่วยในการปฏิบัติงาน

การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงทางทะเลกับ IFC จะขึ้นอยู่กับกรอบความร่วมมือที่มีอยู่ ทั้งนี้ ระบบฐานข้อมูลระบบติดตามเรือสินค้า (Open and Analyzed Shipping System: OASIS) และระบบ SENSE-MAKING, ANALYSIS & RESEARCH TOOL : SMART ที่เป็นเครื่องมือในการกรองข้อมูลที่อยู่ในความสนใจโดยการตั้งค่าที่ต้องการโดยจะนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผล และสร้างเป็นภาพจำลองสถานการณ์ทางทะเล หรือ Recognized Maritime Picture (RMP) โดยมี IFC Watchfloor ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการเข้าถึงฐานข้อมูลต่างๆ อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงข้อมูลภายใต้กรอบความร่วมมือของการลาดตระเวน เช่น เครือข่ายกรอบความร่วมมือระดับนานาชาติ หรือ Regional Maritime Information Exchange : ReMiX เครือข่ายในกรอบของความร่วมมือระหว่าง ทร. อาเซียน หรือ Asians Information portal: AIP เครือข่ายกรอบการลาดตระเวนร่วมในช่องแคบมะละกา Malacca Striate Portal : MSP ในช่องแคบมะละกา โดยผ่านทาง IFC Portal หรือ Website ของ IFC

แผนภาพที่ ๓ - ๒๔ ภาพแสดง IFC Portal หรือ Website เครือข่ายในกรอบของความร่วมมือของ IFC

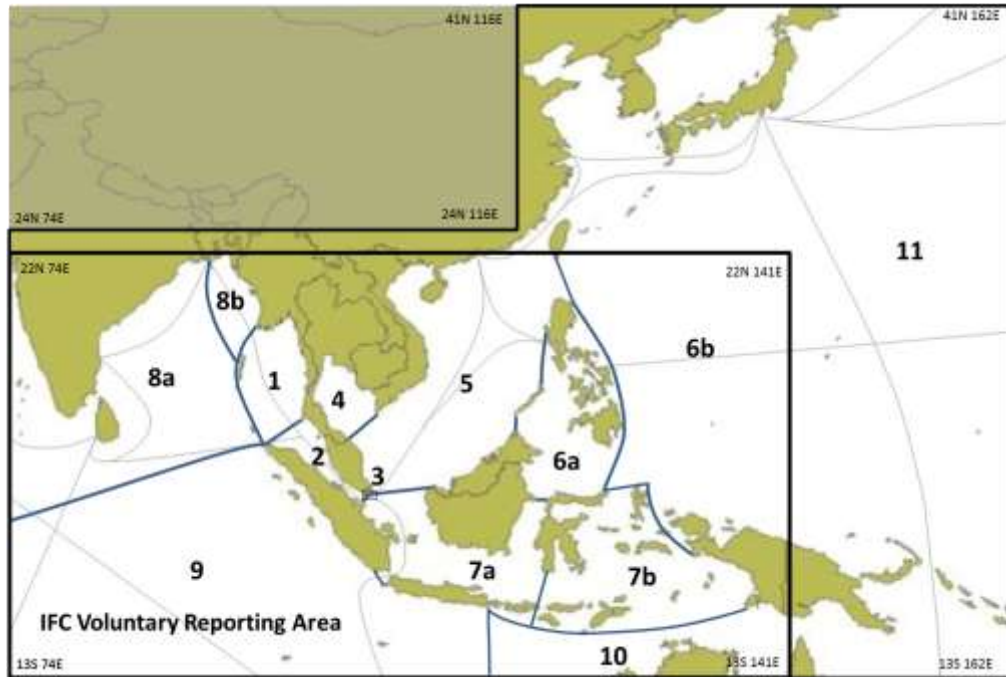
ที่มา : คู่มือแนะนำ ศูนย์ IFC สำหรับนายทหารติดต่อนานาชาติ

พื้นที่ในความสนใจในการปฏิบัติของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป.

พื้นที่รับผิดชอบ (Area of Interest) ที่ผ่านมา IFC ได้กำหนดพื้นที่ให้ความสนใจโดยเริ่มจากชายฝั่งด้านตะวันตกของประเทศอินเดียจนถึงปาปัวนิวกินี และจากทางตอนเหนือของประเทศออสเตรเลียจนถึงญี่ปุ่น โดยแบ่งเป็นพื้นที่ย่อยได้อีก ๑๑ พื้นที่ ประกอบด้วย

๑. Sector 1. Andaman Sea
๒. Sector 2. Malacca Strait (MS)
๓. Sector 3. Singapore Strait (SS)
๔. Sector 4. Gulf of Thailand (GoT)
๕. Sector 5. South China Sea (SCS)
๖. Sector 6a. Sulu and Celebes Sea
๗. Sector 6b. Philippines Basin and Western Pacific
๘. Sector 7a. Indonesia – Western Portion
๙. Sector 7b. Indonesia – Eastern Portion
๑๐. Sector 8a. Western Bay of Bengal
๑๑. Sector 8b. North-Eastern Bay of Bengal
๑๒. Sector 9. Mid-Eastern Indian Ocean
๑๓. Sector 10. Timor and Arafura Seas

แผนภาพที่ ๓ - ๒๕ แสดงพื้นที่สนใจของศูนย์ IFC

ที่มา : IFC Standard Operating Procedure, dated 5 Aug 16

ประเภทของภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางทะเลที่ IFC ให้ความสนใจ

๑. Drug Smuggling/Trafficking/Contraband การค้ายาเสพติดและการลักลอบขนสินค้าต้องห้ามการลักลอบขนยาเสพติดทางทะเล

๒. Human/Refugee Smuggling/Asylum seeker การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายประเด็นเรื่องผู้ลักลอบเข้าเมืองทางทะเลอันดามัน ปัญหาการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ นอกจากนี้ ยังมีขบวนการอาชญากรรมข้ามชาติ และการกระทำผิดกฎหมายอื่นๆ ที่ดำเนินการทางทะเล เช่น การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและการค้ามนุษย์ ตลอดจนการลักลอบค้าของหนีภาษี ฯลฯ ซึ่งเป็นปัจจัยบ่อนทำลายความมั่นคงตลอดจนเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาค

๓. Illegal Fishing^{๑๖} การประมงผิดกฎหมาย ปัญหาการลักลอบทำการประมงผิดกฎหมาย สืบเนื่องมาจากมนุษย์มีการแย่งกันใช้ทรัพยากรต่างๆ ซึ่งรวมถึงสัตว์น้ำที่เป็นอาหารมีการจับกันมากขึ้นทำให้มีการลักลอบไปในพื้นที่ต้องห้ามของแต่ละประเทศ ประมงไทยที่ผ่านมาก็ได้มีการโดนจับกุมหลายครั้งในน่านน้ำต่างประเทศ เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย รวมถึงประเทศไทยเองก็เป็นแหล่งที่มีการลอบเข้ามาทำการประมงเช่นกัน ซึ่งปัญหาเหล่านี้มักจะมีกรณีผิดกฎหมายอื่นเพิ่มเติมมาด้วย เช่น ยาเสพติด น้ำมันเถื่อนซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบตามมาหลายเรื่องเช่นกัน

^{๑๖}Assessment of Impacts of Illegal, Unreported and Unregulated (IUU) Fishing in the Asia-Pacific

๔. Maritime Incidents เหตุการณ์ต่างๆทางทะเล ช่องแคบมะละกา เป็นช่องทางหลักเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรแปซิฟิกกับมหาสมุทรอินเดียและสำคัญที่สุด เป็นจุดอ่อนด้านความมั่นคงที่สำคัญที่สุดอีกจุดหนึ่ง เนื่องจากเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าทางทะเลที่สำคัญของโลก โดยมีปริมาณสินค้าขนส่งผ่านช่องแคบดังกล่าวถึง ๑ ใน ๓ ของมูลค่าการค้าโลก แต่มีจุดอ่อนด้านการรักษาความปลอดภัยที่กระทำไต่ยาก เนื่องจากมีเรือแล่นผ่านจำนวนมาก ความหนาแน่นของการสัญจรสูง

๕. Natural Events ภัยธรรมชาติ ปัญหาภัยคุกคามอันเกิดจากธรรมชาติที่ส่งผลกระทบต่อโลกและมนุษย์ ได้แก่ ภัยจากปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เช่น สึนามิ เอลนีโญ ปรากฏการณ์เรือนกระจกซึ่งทำให้โลกร้อนขึ้น และสภาพอากาศของโลกแปรปรวน โดยประเทศที่ร้อนจะร้อนมากขึ้นนานขึ้น และประเทศที่หนาวจะมีอุณหภูมิต่ำลง เป็นต้น นับว่าเป็นปัญหาที่ไทยควรให้ความสำคัญในฐานะประเทศที่ทำการประมงทะเล เนื่องจากปัญหาดังกล่าวอาจส่งผลให้เกิดความขาดแคลนทรัพยากรปลา จนแย่งชิงพื้นที่ทำการประมงในทะเลได้

๖. Piracy/Sea Robbery^{๑๗} โจรสลัดและการปล้นเรือในบริเวณช่องแคบมะละกา โดยเฉพาะบริเวณช่องแคบสิงคโปร์จะเป็นพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการถูกโจรสลัดโจมตีมาก เนื่องจากเป็นบริเวณที่เชื่อมต่อกับทะเลทั้งสองด้านและเป็นเส้นทางคมนาคมขนส่งสินค้าที่สำคัญของโลก รวมทั้งมีเรือเดินทางผ่านเข้า-ออกหนาแน่นอยู่ตลอดเวลา ไม่สามารถใช้ความเร็วสูงจึงมีโอกาสถูกโจรสลัดโจมตี ขณะเดียวกันยังเป็นแหล่งทรัพยากรประมงที่สำคัญ ดังนั้นจึงมีเรือประมงเข้าไปทำการประมงในช่องแคบและบริเวณใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก ทำให้มีเหตุการณ์โจรสลัดปล้นเรือบรรทุกสินค้าและเรือประมงอยู่เสมอ ๆ และด้วยลักษณะชายฝั่งของช่องแคบทั้งสองด้านเป็นชายฝั่งเว้าแหว่งและมีเกาะเป็นจำนวนมาก จึงเอื้ออำนวยต่อการหลบซ่อนตัวที่ยากต่อเจ้าหน้าที่เข้าไปควบคุมดูแล นอกจากนี้ในน่านน้ำอินโดนีเซียยังเป็นพื้นที่เสี่ยงปัญหาโจรสลัด มากที่สุดและยังมีแนวโน้มว่าจะเป็นพื้นที่เสี่ยงต่อไป

๗. Proliferation of Illegal Weapons การค้าอาวุธสงคราม ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีการลักลอบนำมาจากประเทศที่เคยเป็นสมรภูมิมามาก่อน และจากประเทศที่มีการจัดเก็บอาวุธที่ไม่รัดกุมไปสู่ประเทศที่ยังคงมีปัญหาขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อย การแบ่งแยกดินแดน กลุ่มก่อการร้าย โดยนิยมใช้เส้นทางขนส่งทางน้ำของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นทั้งต้นทางและเส้นทางผ่านการลักลอบขนส่งอาวุธไปประเทศอื่นในภูมิภาค และไปยังเอเชียใต้ การลักลอบการค้าอาวุธสงครามในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นตามเหตุความขัดแย้งในเอเชียใต้และ บางประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ยังไม่สงบ รวมทั้งกลุ่มก่อการร้ายที่เข้ามาเคลื่อนไหวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น

^{๑๗} “Piracy/Sea Robbery”. (Online). Available : <http://www.recaap.org/>, 2017.

๘. Maritime Terrorism^{๑๘} การก่อการร้าย ซึ่งเป็นเรื่องที่ ทร.สป. ให้ความสำคัญมากที่สุดการก่อการร้ายจะเป็นเรื่องสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ ความมั่นคงของภูมิภาค นับแต่เกิดเหตุการณ์ ๑๑ กันยายน ๒๕๔๔ และเหตุการณ์ก่อการร้าย ณ เกาะบาห์ลี เมื่อ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ อย่างไรก็ตามที่ผ่านมามีการก่อการร้ายที่โจมตีต่อเป้าหมายทางทะเลนั้นจัดได้ว่าน้อยมาก มีประมาณร้อยละ ๒ ของการก่อการร้ายทั้งหมด สำหรับประเทศในภูมิภาคนี้ที่ต้องระวังเป็นอย่างมากคือ สิงคโปร์ ไต้หวัน ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และไทย อย่างไรก็ตาม กลุ่มก่อการร้ายยังมีความสนใจเป้าหมายในทะเลด้วย โดยเฉพาะกลุ่มอัล-กออิดะห์ อาจมีเป้าหมายก่อวินาศกรรม การค้าทางทะเล สำหรับพื้นที่ที่เป็น จุดล่อแหลมต่อการก่อการร้ายทางทะเล ได้แก่ ท่าเรือขนาดใหญ่ตามเมืองท่าต่างๆ ที่สำคัญของโลก รวมถึงเส้นทาง SLOC ในช่องแคบมะละกา อีกทั้งปัจจุบันมีแนวโน้มที่กลุ่มก่อการร้ายสากลจะใช้ทะเลของภูมิภาคนี้ในการลักลอบลำเลียงอาวุธที่มีอำนาจทำลายล้างสูง (WMD) อีกด้วย สหรัฐฯ ได้ริเริ่มจัดตั้งกรอบความร่วมมือ Proliferation Security Initiative (PSI)^{๑๙} เมื่อ พ.ศ.๔๖ เพื่อเป็นความร่วมมือ ในการยับยั้งติดตามและกำจัดช่องทางการขนส่งอาวุธ WMD ทั้งทางทะเล ทางบกและทางอากาศ แต่เน้นที่การปิดล้อมทางทะเลเป็นหลักเพราะทะเลมีส่วนร้อยละ ๗๐ ของเส้นทางการขนส่งของโลก จุดมุ่งหมายสำคัญของ PSI อยู่ที่การขยายความร่วมมือไม่เพียงแต่จำกัดในกรอบประเทศ แต่ความร่วมมืออาจมาจากชุมชนทางการทูต ชุมชนด้านความมั่นคงหรือภาคเอกชน ในการปรับปรุงระบบต่อต้านการแพร่ขยายของ WMD ร่วมกัน การยับยั้งการขนส่ง WMD ทางน่านน้ำ ทางบกและอากาศ กรอบ PSI ได้เริ่มขึ้นโดย ๑๑ ประเทศ ได้แก่ ออสเตรเลีย สหราชอาณาจักร ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี ญี่ปุ่น เนเธอร์แลนด์ โปแลนด์ โปรตุเกส สเปน และสหรัฐฯ มีประเทศอื่นๆ เข้าร่วม ได้แก่ สิงคโปร์ นิวซีแลนด์ ตุรกี กรีซ รัสเซียและไทย

การจัดอัตรากำลังพลของ IFC^{๒๐}

อัตรากำลังพลของ IFC ประกอบด้วย กำลังพลของ ทร.สป. รวม ๑๓ นาย ได้แก่ หัวหน้าศูนย์ IFC ชั้นยศนาวาโท ๑ นาย หัวหน้าแผนกต่างๆ ชั้นยศนาวาตรี ๓ นาย นายทหารประจำแผนก ๓ นาย นายทหารประทวน อัตรापันจ่า ๖ นาย แต่เนื่องจากกำลังพลของ ทร.สป. มีจำนวนจำกัด จึงไม่สามารถบรรจุได้เต็มอัตรာ โดยปัจจุบัน (มี.ค.๖๐) มีกำลังพลรวม ๑๐ นาย (นายทหารสัญญาบัตร ๔ นาย นายทหารประทวน ๓ นาย และพลทหาร ๓ นาย) และมีกำลังพลนายทหารติดต่อนานาชาติ (ILO) จาก ๑๗ ประเทศ รวม ๑๗ นาย ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฝรั่งเศส (ทำหน้าที่เป็น ILO ให้กับกลุ่มประเทศในสหภาพยุโรปด้วย) สหรัฐฯ จีน ญี่ปุ่น สหราชอาณาจักร เปรู ฟิลิปปินส์ อินเดีย อินโดนีเซีย บรูไน เมียนมา เวียดนาม มาเลเซีย และไทย ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัจจุบันนายทหารติดต่อนานาชาติ (ILO) เป็นกำลังพลหลักของ IFC

^{๑๘} “Maritime Terrorism”. (Online). Available : <http://muse.jhu.edu/Piracy,MaritimeTerrorismandSecuringtheMalaccaStraits/>, 2017.

^{๑๙} “Proliferation Security initiative (PSI)”. (Online). Available : <http://www.state.gov/t/isn/c10390.htm>, 2017.

^{๒๐} กรมยุทธการทหารเรือ กองทัพเรือ. “การจัดอัตรากำลังพลของ IFC”

สัมภาษณ์นาวาโท รัชช รัชชบำรุง เรื่องการปฏิบัติงานที่ศูนย์ IFC^{๒๑}

ด้วยกองทัพเรือ ได้มีการส่งกำลังพลไปปฏิบัติหน้าที่นายทหารติดต่อนานาชาติ (ILO) ประจำศูนย์ IFC นั้น นาวาโท รัชช รัชชบำรุง ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง หัวหน้าแผนกรวบรวมข่าว กองข่าว สำนักการข่าว กรมข่าวทหารเรือ ได้มีโอกาสได้ไปปฏิบัติราชการในตำแหน่ง นายทหารติดต่อประจำ ศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร. สิงคโปร์ ซึ่งตั้งอยู่ในฐานทัพเรือชางงี ประเทศสิงคโปร์ เมื่อ ๑ ต.ค.๒๕๕๗ - ๓๐ ก.ย.๒๕๕๘ รวมระยะเวลา ๑ ปี ซึ่งถือเป็นโอกาสสำคัญที่ได้ประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับ นายทหารติดต่อนานาชาติที่มาปฏิบัติหน้าที่ภายในศูนย์ IFC ซึ่งมีนายทหารจากต่างชาติร่วมปฏิบัติงานทั้งสิ้น ๒๐ นาย

แผนภาพที่ ๓ - ๒๖ นาวาโท รัชช รัชชบำรุง นายทหารติดต่อประจำศูนย์ IFC ระหว่าง ๑ ต.ค.๕๗ - ๓๐ ก.ย.๕๘

หัวข้อสัมภาษณ์

ผู้สัมภาษณ์ : เหตุใดประเทศสิงคโปร์ จึงได้จัดตั้งศูนย์ IFC ขึ้นมา ?

นาวาโท รัชช : โดยอย่างที่เราทราบดีว่า ประเทศสิงคโปร์นั้น เป็นประเทศที่เล็กที่สุดในอาเซียน แต่ก็ยังเป็นประเทศพัฒนาแล้วประเทศเดียวในอาเซียนเช่นเดียวกัน รายได้หลักของประเทศก็คือ การเป็นเมืองท่าหลัก เป็นศูนย์กลางในการขนส่งสินค้าทางทะเล เมื่อวิเคราะห์ถึงจุดนี้ก็จะเห็นว่า สิงคโปร์ได้เล็งเห็นถึงสิ่งที่เกิดขึ้นและแนวโน้มของภัยคุกคามที่ไม่ใช่ภัยคุกคามด้านการทหาร (Traditional Threat) หรือที่เรียกว่าภัยคุกคามรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Threat) เช่น การกระทำอันเป็นโจรสลัด การปล้นเรือในทะเล การลักลอบเข้าเมืองอย่างผิดกฎหมาย การลักลอบขนยาเสพติด และภัยคุกคามอื่นๆ ที่กำลังจะเกิดขึ้นซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเล และต่อจุดแข็งของประเทศ ซึ่งนั่นก็คือ ระบบเศรษฐกิจที่มั่นคงจากการที่เป็น HUB ในการขนส่งสินค้าทางทะเล และจากการที่สิงคโปร์เป็นประเทศเล็ก มีพลเมืองน้อย กำลังทางทหารน้อยที่สุดในอาเซียน

^{๒๑}นาวาโท รัชช รัชชบำรุง หัวหน้าแผนกกระจายข่าว กรมข่าวทหารเรือ กองทัพเรือ.
สัมภาษณ์เรื่องการปฏิบัติงานที่ศูนย์ IFC. ๑๗ มี.ค.๖๐.

ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมจะเห็นได้ว่า สิงคโปร์ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น และปัญหาดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องได้เพียงประเทศสิงคโปร์เพียงประเทศเดียวเท่านั้น ฉะนั้น สิงคโปร์จึงได้ยกประเด็นดังกล่าวว่าสิ่งที่เกิดขึ้น หรือ ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นนั้น ไม่ได้เป็นภัยคุกคามของเฉพาะประเทศสิงคโปร์เท่านั้น แต่เป็นภัยคุกคามร่วมกันของประเทศในภูมิภาค (Mutual Threat) รวมทั้งประเทศอื่น ๆ ที่ไม่ได้อยู่ในภูมิภาคนี้ แต่มีการดำเนินธุรกิจในพื้นที่ช่องแคบมะละกาและช่องแคบสิงคโปร์ด้วยเช่นกัน จึงได้ใช้ประเด็นนี้เป็นการร้องขอความร่วมมือจากทุกประเทศที่มีส่วนในผลประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว (Stakeholders) ให้ร่วมมือกันแก้ไขปัญหาจากภัยคุกคามที่เกิดขึ้น ซึ่งก็คือการจัดตั้งศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสารขึ้น โดยให้กองทัพเรือสิงคโปร์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานของศูนย์ฯ และจะเห็นว่า สิงคโปร์ได้ใช้จุดแข็งของประเทศตนเอง คือการมีระบบการเงินที่ดี และระบบเศรษฐกิจที่ศักยภาพ ที่สามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนิน ค่าอาหาร ค่าที่พัก อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ซอฟแวร์ต่างๆ ของระบบบูรณาการข่าวสาร ให้แก่นายทหารจากประเทศต่างๆ ที่มาร่วมปฏิบัติงานกับศูนย์ฯ

ผู้สัมภาษณ์ : อะไรคือสิ่งสำคัญที่ทำให้ศูนย์ IFC ประสบความสำเร็จ ?

นาวาโท รัชช : จากที่ได้กล่าวไปแล้วเบื้องต้นถึงความเป็นมาและความฉลาดของประเทศสิงคโปร์ ในความคิดริเริ่มก่อตั้งศูนย์ฯ โดยเพียงแค่ตนเองใช้เงินในการจัดหาอุปกรณ์ ติดตั้งระบบต่างๆ ในการดำเนินการ และใช้การนำเสนอความคิดให้กับประเทศอื่น ๆ ให้เห็นว่าเป็นภัยคุกคามร่วมกันของทุกชาติ จะเห็นได้ว่าเพียงแค่ความคิดเริ่มต้นก็สามารถเห็นได้ถึงความสำเร็จของเป้าหมายที่อยู่ไม่ไกล เพียงแค่ดำเนินการให้เป็นระบบเท่านั้น ซึ่งในส่วนนี้ ผมขอตอบถึงสิ่งสำคัญที่ทำให้ศูนย์ฯ ประสบความสำเร็จ โดยเน้นหลักการบริหารด้วย 4M ได้แก่ ททรัพยากรบุคคล (Man) งบประมาณ (Money) เครื่องมือ (Materials) และการจัดการ (Management) ดังนี้

๑. ททรัพยากรบุคคล (Man) ผู้บริหารมีประสบการณ์มีความรอบรู้ มีความเชี่ยวชาญในการบริหารจัดการ ความซื่อสัตย์และมีความรู้ความสามารถ รวมทั้งมีความเข้าใจในปัญหาของภัยคุกคามที่เกิดขึ้น ซึ่งหัวหน้าศูนย์ฯ นั้น จะต้องเป็นผู้ที่กองทัพสิงคโปร์ไว้วางใจที่จะสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยจะคัดเลือกจากประวัติการศึกษาที่จบการศึกษาระดับปริญญาโท ประวัติการทำงาน ประสบการณ์ รวมทั้งอัธยาศัย เนื่องจากเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานในศูนย์ฯ เพราะมีต้องทำงานร่วมกับนายทหารจากหลายประเทศซึ่งมีความคิดและวัฒนธรรมองค์กรที่ต่างกัน รวมทั้ง เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ มีความรู้ความสามารถที่ดีในหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีการให้ไปร่วมประชุม สัมมนาต่างๆ ซึ่งเป็นการพัฒนาทักษะ วิสัยทัศน์ และความรู้ให้เจ้าหน้าที่ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

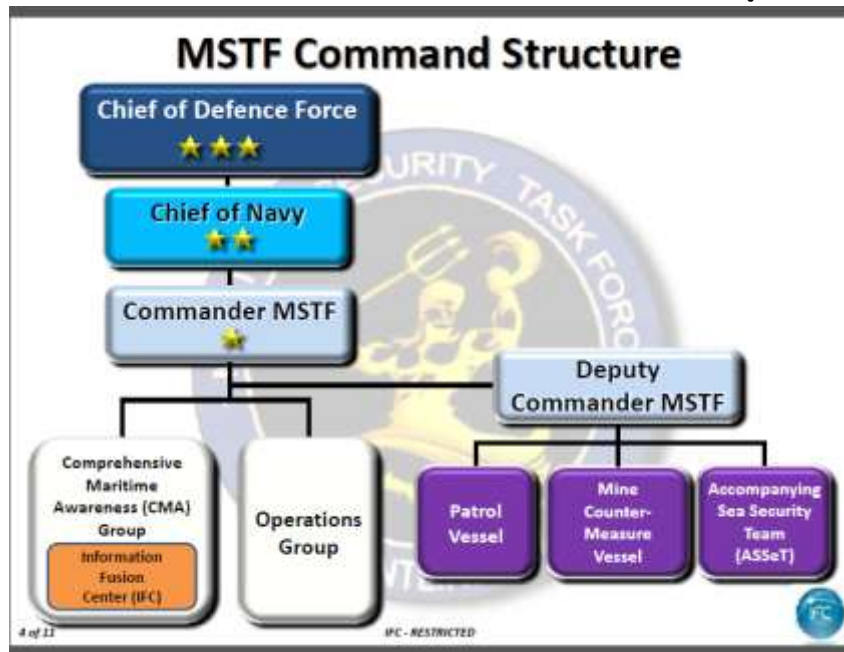
๒. งบประมาณ (Money) มีงบประมาณในการดำเนินงานสูง เนื่องจากรัฐบาลให้ความสำคัญ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการปฏิบัติงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำเนินการปรับปรุงในเรื่ององค์วัตถุได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งดูแลในเรื่องสวัสดิการของกำลังพล

๓. เครื่องมือ (Materials) มีการจัดหาอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงและทันสมัย รวมทั้งอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่นำมาใช้ส่วนใหญ่ผลิตจากบริษัทในประเทศ จึงได้รับการสนับสนุน ดูแลเป็นอย่างดี และสามารถทำการซ่อมบำรุงได้อย่างต่อเนื่อง

๔. การจัดการ (Management) โครงสร้างของศูนย์ฯ มีการแบ่งส่วนงานต่าง ๆ ได้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งในส่วนของโครงสร้างของการบังคับบัญชาที่อยู่เหนือขึ้นไปของศูนย์ฯ ได้จัดรูปแบบที่ตอบสนองต่อปัญหาด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค ตามรูปที่ ๑๘ ซึ่งทางศูนย์ฯ สามารถดำเนินการนำเรียนผู้บังคับบัญชา (Commander MSTF : ผบ.กองกำลังการรักษาความมั่นคงทางทะเล) ในการใช้กำลังได้โดยตรงสำหรับสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการใช้กำลังทางทหารในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ลดเวลาทางธุรการ

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด สามารถสรุปได้สั้น ๆ ว่า การที่ศูนย์ IFC ประสบความสำเร็จนั้น เกิดขึ้นมาจากการจัดโครงสร้างที่ดี เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการนำบุคคลากรที่มีความรู้และเข้าใจปัญหาภัยคุกคามที่เกิดขึ้น มาแก้ไขได้อย่างตรงจุด อีกทั้ง รัฐบาลได้ให้ความสำคัญและให้งบประมาณในการดำเนินการอย่างเหมาะสม

แผนภาพที่ ๓ - ๒๗ โครงสร้างของการบังคับบัญชาส่วนต่าง ๆ ที่ทำงานร่วมกับศูนย์ IFC

ที่มา IFC Standard Operating Procedure, dated 5 Aug 16

สรุป

จากปัญหาการดำเนินงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๒ ซึ่งเป็นปัญหาและข้อจำกัดเกี่ยวกับโครงสร้างของระบบงานข่าวทะเล การดำเนินนโยบายด้านการข่าวกรองที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเครื่องมือในการดำเนินงาน อันประกอบด้วย ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ อุปกรณ์ และการบริหารจัดการรวมถึงปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงของสถานะแวดล้อมภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า อันได้แก่ สถานะแวดล้อมในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ภัยคุกคามทั้งรูปแบบใหม่ จึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า นับวันปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ จะยังมีความซับซ้อนและทวีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น ตามสถานะแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนไป

หลังจากที่ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ไปแล้ว ในบทที่ ๓ นี้ ได้ทำการนำทฤษฎี และหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทฤษฎีและแนวความคิดการจัดองค์กร หลักการข่าวกรอง ทฤษฎี Network Centric Warfare และกรอบแนวความคิด Maritime Domain Awareness เป็นต้น ตลอดจนตัวอย่างการจัดหน่วยและการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์ โดยศูนย์ข้อมูลข่าวสาร IFC ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดหน่วยหนึ่งในเรื่องการปฏิบัติงานด้านข่าวสารทางทะเล มาร่วมพิจารณาประกอบแล้ว ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การที่ประเทศไทย จะสามารถปฏิบัติการด้านการข่าวอย่างมีประสิทธิภาพ ได้รับการแจ้งเตือน และมีการเตรียมรับมือต่อภัยคุกคามที่กำลังจะเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยระบบงานข่าวกรองทางทะเลที่ดี เพื่อที่จะทำให้สามารถป้องกันปัญหา หรือภัยคุกคามที่จะเกิดได้

แต่การดำเนินงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ในอนาคต จะไม่สามารถดำเนินการได้ด้วย หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งอีกต่อไป แต่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยความร่วมมือของทุกหน่วยงาน ในลักษณะของการทำงานแบบบูรณาการ ซึ่งได้แก่ การวางแผนการรวบรวมข่าว การแบ่งปันทรัพยากรที่ใช้ในการรวบรวมข่าว การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร การร่วมกันดำเนินกรรมวิธี และการกระจายข่าวซึ่งกันและกัน จะสามารถทำให้การดำเนินงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ของประเทศมีประสิทธิภาพมากกว่าในปัจจุบัน

บทที่ ๔

การพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนอง ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ

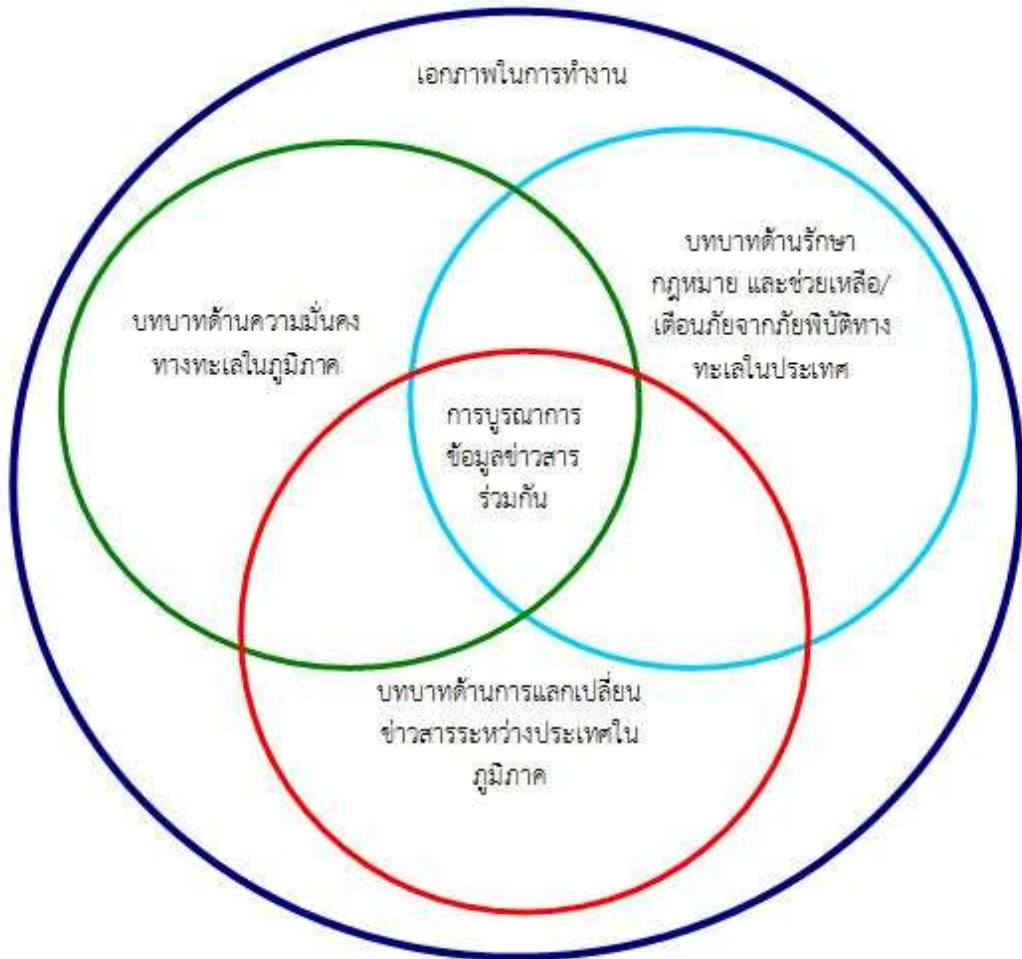
ในบทที่ ๒ ได้ทำการประเมินสถานะแวดล้อมทางทะเล ภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า ทบทวนบทบาทและหน้าที่ของหน่วยข่าวกรองทางทะเลในปัจจุบัน รวมถึงปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านข่าวกรองทางทะเลในอนาคต และในบทที่ ๓ ได้ทฤษฎี การจัดองค์กร และหลักการข่าวกรอง รวมทั้งศึกษาการจัดหน่วยที่ทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์ ในบทนี้จะทำการวิเคราะห์บทบาท และการแก้ปัญหาการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเล รวมทั้งทราบนแนวคิดในการปรับบทบาท และโครงสร้างของหน่วยรับผิดชอบหลักในงานด้านการข่าวกรองทางทะเล โดยให้อยู่บนพื้นฐานของรูปแบบที่เหมาะสม

วิเคราะห์บทบาทงานด้านการข่าวกรองทางทะเลในอนาคต

การที่หน่วยข่าวกรองทางทะเลจะต้องมีบทบาทและเพิ่มมากขึ้นในเรื่องการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งจากการตรวจสอบปัจจัยที่เป็นปัญหาร่วมกันของภูมิภาคหรือที่เรียกว่า Common Threats ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางทะเลของชาติในภูมิภาคที่ได้ทราบบทที่ ๒ แล้ว สามารถสรุปได้ว่ามีปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ ปัญหาการค้าอาวุธสงคราม ปัญหาการก่อการร้ายสากลทางทะเล ปัญหาการลักลอบลำเลียงยาเสพติดทางทะเล ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และแรงงานเถื่อน รวมทั้งปัญหาที่ทำผิดกฎหมายในทะเลของไทย เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย เรือประมงต่างชาตลักลอบทำประมง เป็นต้น รวมถึงในเรื่องภัยพิบัติต่าง ๆ อีกด้วย

ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลในฐานะเครื่องมือของรัฐบาลในการปกป้องความมั่นคงและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ในการต่อต้านหรือขจัดปัญหาเหล่านั้น ทั้งนี้หากมาวิเคราะห์บทบาทงานด้านการข่าวกรองทางทะเลนั้น ได้เป็น ๓ บทบาท ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๑ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทงานด้านการข่าวกรองทางทะเล

๑. บทบาทด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค

งานด้านการข่าวกรองทางทะเลควรดำเนินบทบาท โดยดำรงขีดความสามารถในระดับที่เพียงพอต่อการใช้งานเพื่อสร้างความมั่นคงทางทะเล โดยเฉพาะรักษาสิทธิและอำนาจอธิปไตยทางทะเล งานด้านการข่าวกรองทางทะเล จะต้องเน้นเสริมสร้างขีดความสามารถในการรวบรวมข่าวสารให้ครอบคลุมภารกิจในด้านความมั่นคงทางทะเล และพื้นที่สนใจ (Areas of Interest : AOI) ที่ส่งผลกระทบต่อประเทศชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาไปสู่การเป็นหน่วยงานหลักด้านข่าวกรองทางทะเลของประเทศที่มีความพร้อมและมีขีดความสามารถสูง เป็นที่เชื่อมั่นและไว้วางใจจากหน่วยงานด้านความมั่นคงของชาติเพื่อรักษาสิทธิและอำนาจอธิปไตยทางทะเล รักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และภารกิจอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย ตั้งแต่ภาวะปกติ จนถึงภาวะวิกฤติ (ตามกรอบแนวความคิด Maritime Domain Awareness ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓)

๒. บทบาทด้านรักษากฎหมาย และภัยพิบัติทางทะเลในประเทศ

งานด้านการข่าวกรองทางทะเลควรดำเนินบทบาทในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยข่าวกรองทางทะเล และรวบรวมข้อมูลการกระทำผิดต่าง ๆ ในทะเล รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในภาพรวมของประเทศเพื่อให้สามารถเห็นเป็นภาพเดียวกัน (ตามทฤษฎี Network Centric Warfare ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓) เช่น เรือประมงต่างชาติลักลอบทำประมงในน่านน้ำไทยต้องรู้พื้นที่เกิดเหตุ จำนวนที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง แนวโน้มที่จะเกิดต่อไป เป็นต้น ทั้งนี้ข้อมูลบางอย่างเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานจำเป็นต้องมีการรวบรวม และวิเคราะห์ที่ดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและใช้ทรัพยากรด้านการข่าวของประเทศในการสนับสนุนปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายทางทะเล โดยเน้นการแจ้งเตือนก่อนที่การกระทำผิดจะเกิดขึ้น หรือภัยคุกคามเข้าสู่ประเทศไทยตามขอบเขตของกฎหมายที่มอบอำนาจ

๓. บทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศในภูมิภาค

งานด้านการข่าวกรองทางทะเลควรปรับขยายบทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศ (ตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓) โดยริเริ่มและมีบทบาทสำคัญในการสร้างเครือข่ายข้อมูลข่าวสารเพื่อสนับสนุนการป้องกันภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงในภูมิภาค เช่น ปราบปรามโจรสลัด ปัญหาภัยธรรมชาติที่รุนแรง ปัญหาการก่อการร้ายสากลทางทะเล เป็นต้น และเนื่องจากในอนาคตจะต้องมีความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มขึ้นจำนวนมาก รวมทั้งภัยคุกคามหลายอย่างมีความเชื่อมโยงกันระหว่างประเทศ หน่วยงานด้านการข่าวกรองทางทะเลจะต้องมีแนวทางการบริหารจัดการและเป้าหมายต่อความร่วมมือ รวมถึงการแลกเปลี่ยนข่าวสารกับประเทศต่าง ๆ ที่ชัดเจน เพื่อควบคุมค่าใช้จ่ายให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและไม่กระทบต่อบทบาทด้านอื่น ๆ

จากการวิเคราะห์บทบาทของงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ทั้งสามบทบาทตามที่กล่าวมาในข้างต้นนั้น พบว่างานด้านการข่าวกรองทางทะเลจะมีบทบาทที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค และการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศมากขึ้น รวมทั้งประเด็นของรักษากฎหมาย และภัยพิบัติทางทะเลก็เป็นอีกบทบาทที่สำคัญ ทั้งนี้จากการทำงานด้านการข่าวในทุก ๆ บทบาทแล้วสิ่งที่ต้องดำเนินการควบคู่กันไปในนั้นก็คือ **การบูรณาการข่าวสารร่วมกัน** (ตามหลัก Information Fusion Principle ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓) ซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของงานด้านการข่าว รวมทั้งสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่งในการทำงาน นั่นคือ **ความมีเอกภาพ** (ตามหลักนิยามข่าวกรองทหารเรือ ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓) จากที่กล่าวมาในบทที่ ๒ ถึงปัญหาด้านการจัดโครงสร้าง ระบบงานข่าวทะเลของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเลที่ยังไม่ได้มีเจ้าภาพหลัก ดังนั้นจากบทบาทในข้างต้น **ประเทศไทยควรมีหน่วยงานที่รับผิดชอบงานการข่าวกรองทางทะเลในภาพรวม** เพื่อตอบสนองภัยคุกคามทางทะเลของประเทศในอนาคต

แนวคิดภารกิจและโครงสร้างของหน่วยข่าวกรองทางทะเลของประเทศ

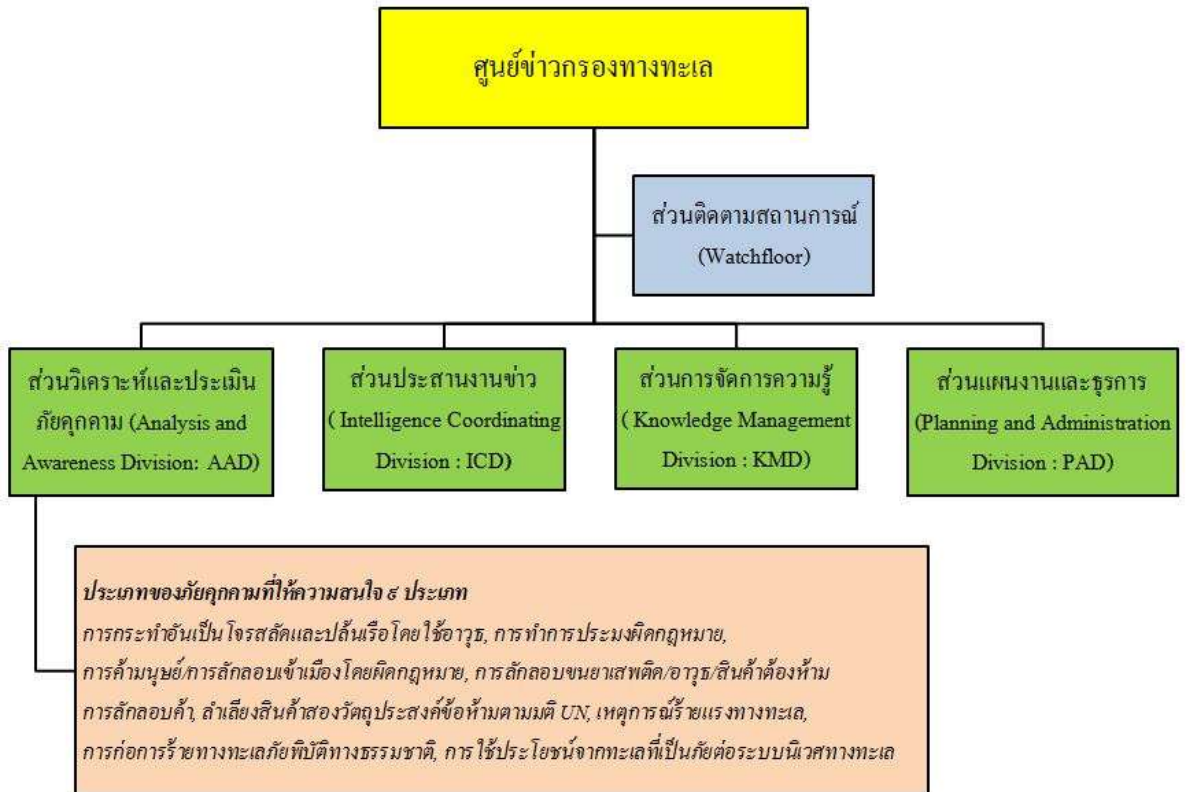
จากปัญหาและข้อจำกัดในการดำเนินการด้านการข่าวกรองทางทะเล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการทำงานในด้านข่าวกรองทางทะเลในอนาคต ได้แก่ ปัญหาด้านการจัดโครงสร้างที่ไม่มีความเป็นเอกภาพ ปัญหาด้านกำลังพลที่ขาดผู้ชำนาญการและขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน รวมถึงปัญหาด้านงบประมาณที่มีอยู่จำกัด เพื่อจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้จะต้องมีหน่วยข่าวกรองทางทะเลของประเทศ โดยใช้ทฤษฎีและแนวความคิดการจัดองค์กรต่าง ๆ ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓ เป็นหลักการพื้นฐาน รวมทั้งใช้หน่วยงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์เป็นแนวทางประกอบ โดยมีแนวคิดให้หน่วยข่าวกรองทางทะเล ในการนี้จะกำหนดชื่อให้เป็น “ศูนย์ข่าวกรองทางทะเล”

ภารกิจของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล

๑. บูรณาการข้อมูลข่าวสารด้านข่าวกรองทางทะเล เพื่อสนับสนุนการให้กับหน่วยงานด้านความมั่นคงทางทะเล และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งของภาครัฐ และเอกชน
๒. ติดตามภาพสถานการณ์ทางทะเลในพื้นที่สนใจ ผ่านเครือข่ายสารสนเทศตลอด ๒๔ ชม.
๓. วิเคราะห์และประเมินภัยคุกคาม และชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มในอนาคต โดยการรวบรวมข้อมูลข่าวสารทางทะเลที่เกี่ยวข้องกับเรือพาณิชย์และเรือประมง จากเครือข่ายเรือในทะเล หน่วยงานภาครัฐ แหล่งข่าวเปิดองค์กรกิจการทางทะเลระหว่างประเทศ และแหล่งข่าวในเครือข่ายแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลตามกรอบความร่วมมือต่างๆ
๔. ประสานงานเพื่อเป็นเครือข่ายในการแจ้งข้อมูลต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ และความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งการเสริมสร้างกลไกความร่วมมือ และการเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับหน่วยงานต่าง ๆ
๕. ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ ด้านความมั่นคงทางทะเล และเผยแพร่ในกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้ประโยชน์ ทั้งของภาครัฐ และเอกชน

โครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล

จากภารกิจของศูนย์ฯที่ได้กล่าวมาในข้างต้น นำมาจัดทำร่างของโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลแห่งชาติได้ ตามแผนภาพที่ ๔- ๒ ซึ่งประกอบด้วย ๕ ส่วนหลัก ดังนี้
แผนภาพที่ ๔ - ๒ แสดงโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล

๑. ส่วนติดตามสถานการณ์ (Watchfloor) ทำหน้าที่ในการดูแลระบบของศูนย์ทั้งหมดในการรับ-ส่ง แลกเปลี่ยนข้อมูลของหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งติดตามเหตุการณ์ในรอบวัน ตลอด ๒๔ ชม. เพื่อรายงานให้กับส่วนอื่น ๆ ทราบ โดยในส่วนนี้กำลังพลจากหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลของไทยจะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น

๒. ส่วนวิเคราะห์และประเมินภัยคุกคาม (Analysis and Awareness Division: AAD) ทำหน้าที่วิเคราะห์ภัยคุกคามในพื้นที่ให้ความสนใจ (AOI) ซึ่งภัยคุกคามที่ทางศูนย์ฯ ให้ความสนใจประกอบด้วย การทำผิดกฎหมายในทะเลของไทย เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย เรือประมงต่างชาตลักลอบทำประมง เป็นต้น รวมถึงในเรื่องภัยพิบัติต่าง ๆ รวมทั้งภัยคุกคามในภูมิภาค เช่น โจรสลัดและการปล้นเรือโดยใช้อาวุธ การค้าอาวุธสงคราม การก่อการร้ายสากลทางทะเล การลักลอบลำเลียงยาเสพติดทางทะเล การหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และแรงงานเถื่อน เป็นต้น

ส่วนนี้ยังทำหน้าที่การแลกเปลี่ยนข่าวสารทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประเมินผล อีกทั้งปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลใน

พื้นที่สนใจให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งจัดทำเอกสารการวิเคราะห์ภัยคุกคามที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางทะเล และจัดทำฐานข้อมูลในเวลาเกิดเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อทำการเผยแพร่เป็นกรณีศึกษา หน่วยงานความมั่นคงทางทะเลต่อไป โดยในส่วนนี้กำลังพลจากหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลของไทยจะเป็นผู้ดำเนินการ เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น รวมทั้งอาจมีหน่วยงานอื่นเข้ามาปฏิบัติงานหรือเป็นที่ปรึกษาในกรณีที่ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะในสถานการณ์ต่าง ๆ

๓. ส่วนประสานงานข่าว (Intelligence Coordinating Division : ICD) ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการติดต่อประสานงานระหว่างศูนย์ฯ กับผู้ประกอบการเดินเรือ สมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล และหน่วยราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งในส่วนนี้ยังทำหน้าที่ประสานงานเพื่อเป็นเครือข่ายในการแจ้งข้อมูลต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการเดินเรือ และความมั่นคงทางทะเล โดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานภาครัฐ NGO สมาคม และหน่วยงานด้านการศึกษาวิจัยต่างๆ โดยในการเข้าถึงประชาคมธุรกิจเดินเรือ นั้น รวมถึงมีการจัดเวทีการประชุมหรือสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อภาคธุรกิจ สอบถามถึงปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องจากปัญหาที่เกิดขึ้น และภัยคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจและความมั่นคงทางทะเล เพื่อข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการนำไปวิเคราะห์ต่อปัญหาความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาคต่อไป

ส่วนนี้ยังทำหน้าที่การแลกเปลี่ยนข่าวสารทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ร่วมกับส่วนวิเคราะห์และประเมินภัยคุกคามอีกด้วย โดยในส่วนนี้กำลังพลจากหน่วยงานความมั่นคงทางทะเลของไทยจะเป็นผู้ดำเนินการ หรือร่วมกับพนักงานราชการที่กำหนดไว้ในอัตราของศูนย์ฯ

๔. ส่วนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Division : KMD) ทำหน้าที่เก็บรวบรวมและกระจายข้อมูลที่เป็นความรู้ภายในศูนย์ฯ ซึ่งในส่วนนี้จะมีการประชุมหารือเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลและกระบวนการในการดำเนินการของศูนย์ฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยในส่วนนี้กำลังพลจากหน่วยงานราชการ หรือพนักงานราชการที่กำหนดไว้ในอัตราของศูนย์ฯ

๕. ส่วนแผนงานและธุรการ (Planning and Administration Division : PAD) ทำหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับนโยบาย แผน โครงการต่างๆ การพัฒนาบุคลากร การบริหารบุคลากร และควบคุมดูแลในเรื่องงบประมาณ ในการเสริมสร้างหน่วยงานข่าว ตามนโยบายของศูนย์ฯ รวมทั้งยังมีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานธุรการ การรับส่ง จำแนกหนังสือราชการ จัดทำหนังสือสั่งการหนังสือโต้ตอบ การตรวจแก้ไขเก็บรักษา แจกจ่าย และทำลายเอกสาร ตลอดจนการไปรษณีย์ รวมทั้งรับผิดชอบระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ โดยในส่วนนี้กำลังพลจากหน่วยงานราชการ หรือพนักงานราชการที่กำหนดไว้ในอัตราของศูนย์ฯ

ประเภทของภัยคุกคามด้านความมั่นคงทางทะเลที่ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลให้ ความสนใจ

จากการที่ประเมินสภาวะแวดล้อมทางทะเล ภัยคุกคาม และปัญหาในบทที่ ๒ มาแล้วนั้น นำมาสรุปเป็นประเภทของภัยคุกคามที่ให้ความสนใจได้ ๙ ประเภท ดังนี้

๑. การกระทำอันเป็นโจรสลัดและปล้นเรือโดยใช้อาวุธ
๒. การทำการประมงผิดกฎหมาย
๓. การค้ามนุษย์/การลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
๔. การลักลอบขนยาเสพติด/อาวุธ/สินค้าต้องห้าม
๕. การลักลอบค้า/ลำเลียงสินค้าสองวัตถุประสงค์ข้อห้ามตามมติ UN
๖. เหตุการณ์ร้ายแรงทางทะเล
๗. การก่อการร้ายทางทะเล
๘. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ
๙. การใช้ประโยชน์จากทะเลที่เป็นภัยต่อระบบนิเวศทางทะเล

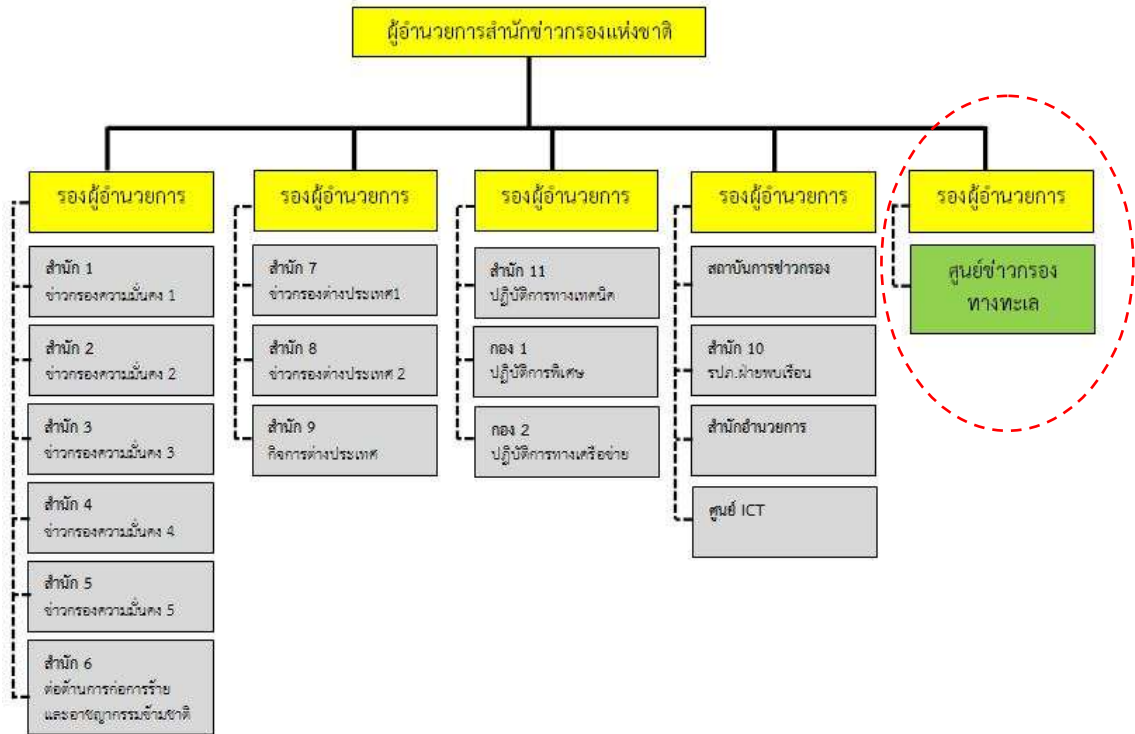
การพิจารณาให้ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลขึ้นตรงกับหน่วยงานใด

จากภารกิจของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล จะต้องให้การสนับสนุนข้อมูลกับหน่วยงานความมั่นคงทางทะเล รวมถึงหน่วยงานอื่นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหากมองถึงโครงสร้างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับงานด้านการข่าว หรือความมั่นคงทางทะเลแล้วมีความเป็นไปได้ในการให้ศูนย์ฯ ดังกล่าวอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงาน ๒ หน่วยงาน ดังนี้ ๑) เป็นศูนย์ฯ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) และ ๒) เป็นศูนย์ฯ ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยทั้ง ๒ หน่วยงานมีความเหมาะสมเบื้องต้นที่จะเป็นหน่วยบังคับบัญชาศูนย์ข่าวกรองทางทะเล

ทั้งนี้ เมื่อมาพิจารณาด้วยเกณฑ์ว่า แต่ละรูปแบบจะบรรลุความมุ่งหมายในการรับผิดชอบงานด้านข่าวกรองทางทะเลให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมที่สุดในการกำกับดูแลของศูนย์ฯ โดยพิจารณาทั้งทางด้านทรัพยากร กำลังพล งบประมาณ และกฎหมายรวมทั้งเป็นรูปแบบที่มีความคุ้มค่าต่อทรัพยากรที่สนับสนุนให้และไม่มีความเสี่ยงที่หน่วยงานนี้จะไม่สามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างรูปแบบและหน่วยงานที่มีศักยภาพตามเกณฑ์ที่จะเป็นหน่วยบังคับบัญชาศูนย์ข่าวกรองทางทะเลแห่งชาติได้แล้ว สามารถกำหนดเป็นรูปแบบการจัดโครงสร้างได้ ๒ รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ ๑ : จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สชช.)

แผนภาพที่ ๔ - ๓ แสดงโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลภายใต้การกำกับดูแลของ สชช.

ที่มา : โครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลภายใต้การกำกับดูแลของ สชช., ออนไลน์, ๒๕๖๐.

จากอำนาจหน้าที่ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติข่าวกรองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๘ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๒ และระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ สรุปพร้อมกันได้ดังต่อไปนี้^๑

๑. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกิจการข่าวกรอง การต่อต้านข่าวกรอง การข่าวกรองทางการสื่อสารและการรักษาความปลอดภัยฝ่ายพลเรือน

๒. ติดตามสถานการณ์ภายในประเทศและต่างประเทศ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติและรายงานตรงต่อนายกรัฐมนตรีและสภาความมั่นคงแห่งชาติ และกระจายข่าวกรองที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงแห่งชาติให้หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องใช้ประโยชน์ตามความเหมาะสม

^๑ “อำนาจหน้าที่ของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.nia.go.th/nia/content/sitemap.asp>, ๒๕๖๐.

๓. ศึกษา วิจัยและพัฒนา เกี่ยวกับกิจการการชาวกรอง การต่อต้านชาวกรองและการรักษาความปลอดภัยฝ้ายพลเรือนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๔. เป็นศูนย์กลางประสานกิจการชาวกรอง การต่อต้านชาวกรอง กับหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นองค์การรักษาความปลอดภัยฝ้ายพลเรือน ทำหน้าที่เป็นประธานคณะที่ปรึกษาการข่าว และรับผิดชอบการบริหารจัดการศูนย์ประสานชาวกรองแห่งชาติ

๕. เสนอแนะนโยบายและมาตรการ ตลอดจนให้คำแนะนำ และคำปรึกษาด้านการข่าว การต่อต้านชาวกรอง และการรักษาความปลอดภัยฝ้ายพลเรือนต่อนายกรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ

ทั้งนี้จากหน้าที่ของ สชช. มีความเหมาะสมที่จะกำกับดูแลศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานด้านการข่าว โดยมีลักษณะรูปแบบการจัด คือ

๑. เพิ่มศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจากโครงสร้างเดิมหน่วยงานเดิม และให้ รอง ผอ.สชช. เป็นกำกับดูแล รวมทั้งเป็น ผอ.ศูนย์ฯ อีกหนึ่งตำแหน่ง โดยศูนย์ฯ เป็นหน่วยขึ้นตรงของ สชช.

๒. กำล้างพลที่แยกจากหน่วยงานเดิม เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น ให้มีการเทียบโอนระดับ/ยศ เพื่อบรรจุในอัตราใหม่

๓. ออก พรบ. จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลเป็นหน่วยขึ้นตรงกับ สชช.

๔. มีอำนาจการบังคับบัญชา บริหารจัดการกำล้างพล ยุทธโธปกรณ์ งบ. ในหน่วยงาน

๕. เป็นนิติบุคคล

วิเคราะห์

แนวทาง หลักการ และกรอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความซับซ้อนเชิงโครงสร้าง ความเป็นทางการขององค์การ ระเบียบ กฎ หลักการทำงาน ระบบงาน ระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) การปฏิบัติงาน เอกภาพในการรักษาผลประโยชน์ทางทะเล งบประมาณ วัฒนธรรม ประสิทธิภาพขององค์การเชิงบวก โดยกำหนดเป็นข้อดีและข้อเสีย (ตามหลัก SWOT Analysis ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓) ได้ดังนี้

ข้อดี

๑. เป็นการบูรณาการงานการข่าวทุกกลุ่มงานอย่างสมบูรณ์ เนื่องจาก สชช. มีภารกิจที่ด้านการข่าวกรองของประเทศอยู่แล้ว แล้วจึงโอนศูนย์ข่าวกรองทางทะเลให้ สชช. กำกับดูแลเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพื้นฐานร่วมกันระหว่างงานข่าวความมั่นคงทางบกและงานข่าวความมั่นคงทางทะเลได้ง่าย อีกทั้งยังทำให้การประสานการปฏิบัติได้สะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากอยู่ภายใต้หน่วยเดียวกัน

๒. กำล้างพลของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจะสามารถพัฒนาและสร้างองค์บุคคล องค์วัตถุ และองค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

๓. มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง เนื่องจาก สชช. เป็นหน่วยงานราชการจึงสามารถปรับโอนกำล้างพลมาจากหน่วยต่าง ๆ ได้ รวมถึง สชช. ก็มีกำล้างพลที่ดูแลงานด้านนี้อยู่แล้วบางส่วน

๔. ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลสามารถใช้ศักยภาพของ สชช. ในการปฏิบัติงานข่าว เนื่องจาก สชช. มีหน่วยงาน เครือข่าย ประสบการณ์และความรู้ในการแลกเปลี่ยนข่าวทั้งในและต่างประเทศ

ข้อเสีย

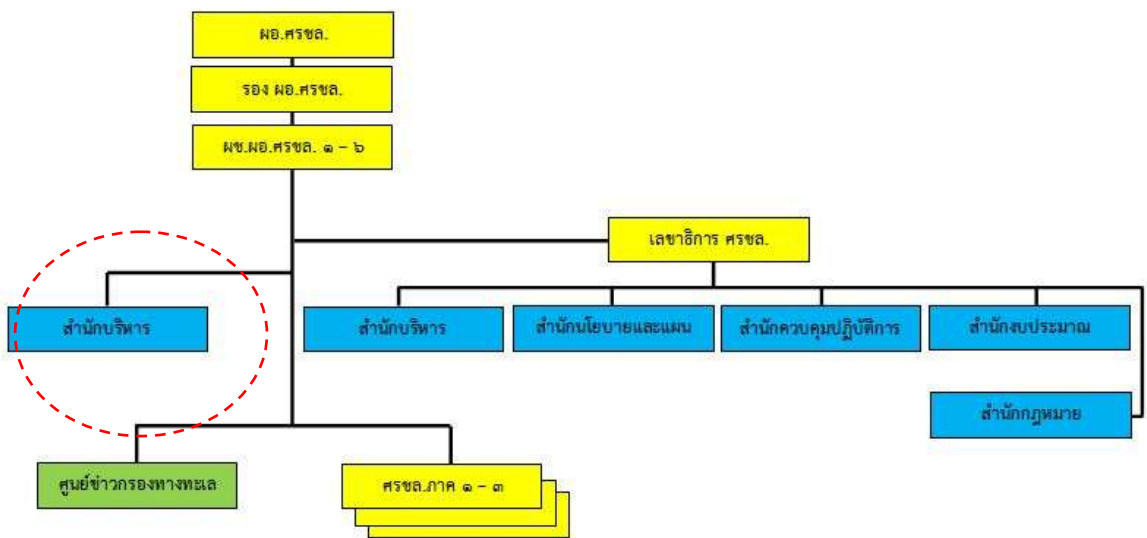
๑. สชช. ไม่มีประสบการณ์งานด้านความมั่นคงทางทะเล อย่างหน่วยงานอื่น ๆ ทำให้ อาจจะต้องใช้เวลาปรับตัวในเรื่องบริหารจัดการทรัพยากร รูปแบบการทำงาน

๒. สชช. ไม่มีหน่วยกำลังที่ใช้ในการรักษากฎหมาย (Law enforcement) เป็นของตนเอง ทำให้การส่งผ่านข่าวสู่หน่วยปฏิบัติต้องใช้เวลา บางครั้งอาจไม่ทันกับภัยคุกคามที่เกิดขึ้น

๓. อาจเกิดอุปสรรคในการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะต้องร้องขอ กำลังพลจากหน่วยงานอื่นมาทำงานในศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น ในลักษณะย้าย ชาติสังกัด ทำให้หน่วยต่างๆไม่ต้องการส่งกำลังที่มีคุณภาพไปปฏิบัติงานกับ สชช. และคนที่ ขีดความสามารถก็ต้องการทำงานในต้นสังกัดเดิม จึงมีความเสี่ยงที่จะไม่ปฏิบัติงานได้ไม่มี ประสิทธิภาพ เช่น ปัญหาที่เกิดระหว่างเหล่าทัพกับกองบัญชาการกองทัพไทย เป็นต้น

รูปแบบที่ ๒ : จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

แผนภาพที่ ๔ - ๔ แสดงโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. (ตามโครงสร้าง ใหม่ของ ศรชล. ที่จะเกิดขึ้นตาม พรบ.รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฉบับใหม่ ที่กำลังพิจารณาอยู่ในสภาฯ)

ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือเรียกโดยย่อว่า “ศรชล.” เป็นหน่วยงานที่ขึ้นตรงต่อสภาความมั่นคงแห่งชาติจัดตั้งขึ้นตามมติที่ประชุมสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเป็นศูนย์กลางในการประสานงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเป็นศูนย์กลางในการดำเนินกิจการทางทะเลในทุกๆ ด้าน ระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานทางทะเลเพื่อให้การปฏิบัติเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่เกิดความซ้ำซ้อนมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างต่อเนื่องโดยมีกองทัพเรือเป็นศูนย์กลางในการประสานงานช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในทะเล ทั้งนี้ทุกหน่วยงานยังคงปฏิบัติตามภารกิจของหน่วยงานเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพัฒนาเป็น “ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”

ขอบเขตการปฏิบัติงานของ ศรชล. คือการเป็นศูนย์กลางในการประสานการปฏิบัติการกิจระหว่างหน่วยงานหลัก โดยมุ่งเน้นการสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางทะเลระหว่างหน่วยงานหลัก และการบูรณาการแผนงาน การใช้ทรัพยากรและบุคลากรของแต่ละหน่วยงานในการปฏิบัติงานภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทั้งในส่วนของกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายในประเทศ ซึ่งมอบอำนาจให้หน่วยงานใน ศรชล. ดูแลรับผิดชอบ เพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทางทะเลทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ ซึ่งจากอำนาจหน้าที่ของ ศรชล. สรุปรวมกันได้ดังต่อไปนี้

๑. ประสานการปฏิบัติกับหน่วยงานต่างๆ ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลตลอดจนดูแลความสงบเรียบร้อยกิจกรรมทางทะเลอื่น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล

๒. รวบรวมข่าวสารข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการทางทะเลและกระจายให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ

๓. ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ ใน ศรชล. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงาน และผลการปฏิบัติของหน่วยงานใน ศรชล.

๔. อำนวยการ ควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของ ศรชล. เขต ทั้ง ๓ เขต (ซึ่งจะเปลี่ยน ศรชล.ภาค ตามโครงสร้างใหม่)

๕. ปฏิบัติงานตามแผนและงานพิเศษอื่น ๆ ตามที่ ศรชล. หรือรัฐบาลจะมอบหมาย

ทั้งนี้จากหน้าที่ของ ศรชล. มีความเหมาะสมที่จะกำกับดูแลศูนย์ข่าวกรองทางทะเลแห่งชาติเพื่อร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการทำงานด้านการข่าว โดยมีลักษณะรูปแบบการจัด คือ

๑. เพิ่มศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจากโครงสร้างเดิมหน่วยงานเดิม และเพิ่ม ผอ.ศูนย์ฯ อีกหนึ่งตำแหน่ง โดยศูนย์ฯ เป็นหน่วยขึ้นตรงของ ผอ.ศรชล.

๒. กำล้างพลที่แยกจากหน่วยงานเดิม เช่น กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นต้น ให้มีการเทียบโอนระดับ/ยศ เพื่อบรรจุในอัตราใหม่ ซึ่งจะทำในลักษณะกำล้างพลหมุนเวียน (ดำรงตำแหน่งวาระ ๒ ปี โดยสามารถต่อระยะเวลาได้ตามความเหมาะสม)

๓. ออก พ.ร.บ. จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลแห่งชาติเป็นหน่วยขึ้นตรงกับ ศรชล.

๔. มีอำนาจการบังคับบัญชา บริหารจัดการกำล้างพล ยุทโธปกรณ์ งบ. ในหน่วยงาน

๕. เป็นนิติบุคคล

วิเคราะห์

แนวทาง หลักการ และกรอบที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความซับซ้อนเชิงโครงสร้าง ความเป็นทางการขององค์การ ระเบียบ กฎ หลักการทำงาน ระบบงาน ระเบียบปฏิบัติประจำ (รปจ.) ปฏิบัติงาน เอกภาพในการรักษาผลประโยชน์ทางทะเล งบประมาณ วัฒนธรรม ประสิทธิภาพของการ องค์การเชิงบวก โดยกำหนดเป็นข้อดีและข้อเสีย (ตามหลัก SWOT Analysis ที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ ๓) ได้ดังนี้

ข้อดี

๑. เป็นการบูรณาการกลุ่มงานการข่าวและกลุ่มงานการใช้กำลังรักษากฎหมายอย่าง สมบูรณ์ เนื่องจาก ศรชล. มีภารกิจที่ด้านการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอยู่แล้ว แล้วจึง โอนศูนย์ข่าวกรองทางทะเลให้ ศรชล. กำกับดูแลเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพื้นฐานร่วมกัน ระหว่างงานข่าวและงานด้านการปราบปรามทางทะเลได้ง่าย อีกทั้งยังทำให้การประสานการปฏิบัติได้ สะดวกและรวดเร็ว เนื่องจากอยู่ภายใต้หน่วยเดียวกัน

๒. กำลังพลของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจะสามารถพัฒนาและสร้างองค์บุคคล องค์กรวิสัยทัศน์ และองค์ความรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

๓. มีความเป็นไปได้และง่ายในการจัดตั้ง เนื่องจากมีคนและทรัพยากรหลักมาก เนื่องจากเป็นงานที่ ศรชล. ดูแลงานด้านนี้อยู่แล้ว โดยมีกำลังพลมาทำงานในลักษณะหมุนเวียน ตามวาระ และสามารถกลับไปเติบโตในต้นสังกัดเดิมได้

๔. ศูนย์ข่าวกรองทางทะเลสามารถใช้ศักยภาพของ ศรชล. ในการปฏิบัติงาน เนื่องจาก ศรชล. มีหน่วยงาน เครือข่าย ประสบการณ์และความรู้ในด้านความมั่นคงทางทะเล

๕. กำลังพลส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยกันในหน่วยงานหลักที่ดูแลในเรื่องความมั่นคงทางทะเล เพราะเคยร่วมงานกันมาอยู่แล้วใน ศรชล.

๖. พ.ร.บ.รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลฉบับใหม่ที่กำลังพิจารณาอยู่ในสภา ซึ่งจะเปลี่ยนโครงสร้างของ ศรชล. ในปัจจุบัน สามารถเพิ่มการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลไว้ในโครงสร้าง ใหม่ของโครงสร้างของ ศรชล. ได้เลย

ข้อเสีย

๑. ศรชล. ไม่มีโครงสร้างของหน่วยงานด้านการข่าวอื่น ๆ ที่ครอบคลุมเหมือน สชช. มีหน่วยงาน เครือข่าย ที่ดูงานข่าวด้านความมั่นคงทุกมิติ เนื่องจากภัยคุกคามทางทะเลในปัจจุบันใน บางครั้งมีการเชื่อมโยงในหลายมิติ เช่น แรงงานผิดกฎหมาย และยาเสพติด เป็นต้น

๒. อาจเกิดความไม่ต่อเนื่องของการทำงานหากกำลังพลต้องหมุนเวียนกันทุก ๆ วงรอบ ๒ ปี แม้ว่าในระเบียบสามารถต่อวาระการทำงานออกไปได้ตามความเหมาะสม แต่หากกำลังพล บางส่วนต้องเติบโตในหน่วยต้นสังกัดอาจขาดความต่อเนื่องได้

เลือกแนวทางปฏิบัติโดยการทดสอบรูปแบบต่างๆ

จากปัญหาที่เกิดกับงานด้านข่าวกรองทางทะเล ทำให้ต้องมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยได้กำหนดวิธีการแก้ปัญหาด้วยการศึกษารูปแบบของหน่วยงานต้นแบบขึ้น เพื่อรับผิดชอบงานด้านข่าวกรองทางทะเลของประเทศ ให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ ซึ่งได้พิจารณากำหนดวิธีแก้ปัญหาได้ ๒ รูปแบบในแต่ละรูปแบบมีจุดแข็งหรือข้อดีและจุดอ่อนหรือข้อเสียตามที่ได้อภิปรายไปแล้วในขั้นต่อไปจะนำแต่ละรูปแบบ คือ รูปแบบที่ ๑ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) และ รูปแบบที่ ๒ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ที่จะต้องนำมาพิจารณาด้วยเกณฑ์ ๓ เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์ความเหมาะสม (Suitability) เกณฑ์ความเป็นไปได้ (Feasibility) เกณฑ์ความยอมรับได้ (Acceptability) โดยเกณฑ์ความเหมาะสมเป็นการตรวจสอบว่าวิธีแก้ปัญหาที่เลือกนั้นสามารถกระทำได้ด้วยทรัพยากรกำลังพลและงบประมาณ และกฎหมายหรือไม่ และเกณฑ์การพิจารณาถึงความยอมรับได้ เป็นการตรวจสอบว่าวิธีแก้ปัญหานั้นมีความคุ้มค่าและไม่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุภารกิจ ทั้งนี้เพื่อให้มีการเปรียบเทียบหารูปแบบที่ดีที่สุด

พิจารณาความเหมาะสม เป็นการตรวจสอบว่าวิธีแก้ปัญหานั้นบรรลุความมุ่งหมายในงานด้านข่าวกรองทางทะเล ให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่ารูปแบบที่ ๑ และ ๒ เป็นรูปแบบที่ผ่านบรรลุความมุ่งหมายในการรับผิดชอบงานด้านข่าวกรองทางทะเลให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ เนื่องจากศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลในทั้งสองรูปแบบสามารถดำเนินการกิจได้อย่างมีเอกภาพเนื่องจากมีโครงสร้างที่ชัดเจน

พิจารณาความเป็นไปได้ เป็นการตรวจสอบว่าวิธีแก้ปัญหานั้นมีความคุ้มค่าและไม่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุภารกิจหรือไม่ เมื่อนำรูปแบบที่ ๑ และ ๒ มาพิจารณาแล้ว สามารถกระทำได้ด้วยทรัพยากรและกำลังพลที่โอนมาจากหน่วยต่างๆ ให้มาขึ้นการบังคับบัญชา และงบประมาณจากรัฐบาลจัดสรรให้ ส่วนการจัดตั้งหน่วยสามารถกระทำได้ด้วยการออก พ.ร.บ. ดังนั้น ทั้งสองรูปแบบจึงผ่านเกณฑ์ความเป็นไปได้

พิจารณาความยอมรับได้ เป็นการตรวจสอบว่าวิธีแก้ปัญหานั้นมีความคุ้มค่าและไม่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุภารกิจหรือไม่ เมื่อนำรูปแบบที่ ๑ และ ๒ มาพิจารณาแล้ว จะเห็นได้ว่ารูปแบบที่ ๒ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. นี้ มีความคุ้มค่าเนื่องจากการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วและเป็นการบูรณาการกลุ่มงานการข่าวและกลุ่มงานการใช้กำลังรักษากฎหมายอย่างสมบูรณ์ เนื่องจากศูนย์ข่าวกรองทางทะเล จะได้รับทำงานด้านข่าวทะเลกับหน่วยปราบปรามอย่างใกล้ชิด และสามารถติดตาม แลกเปลี่ยนข้อมูล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถใช้ประโยชน์ทรัพยากรพื้นฐานร่วมกันระหว่างงานข่าวและงานปราบปรามได้ ทำให้ประหยัดงบประมาณ จากการที่มีการแบ่งปันและเกื้อกูลกันในการใช้ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติการในทะเลทั้งหมดไว้ด้วยกัน จึงไม่มีความเสี่ยงต่อการบรรลุภารกิจจึงผ่านเกณฑ์การพิจารณาความยอมรับได้

สรุป

รูปแบบที่ดีที่สุดในการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ที่มีการทดสอบด้วยความเหมาะสมความเป็นไปได้และยอมรับได้ คือ **รูปแบบที่ ๒ คือ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล.** ที่เป็นการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล แบบบูรณาการกำลังพลด้านการข่าวทางทะเลจากหน่วยต่างๆ และฝากการบังคับบัญชากับ ศรชล. การบูรณาการกำลังและทรัพยากรทั้งปวง รวมถึงบูรณาการการบริหารจัดการกิจการทั้งปวงในทะเล เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางทะเลในปัจจุบันและอนาคตที่ภัยคุกคาม ซึ่งรูปแบบที่ ๒ นี้ จะทำให้การบริหารจัดการกำลังทั้งหมดเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งจะแก้ปัญหาคความซับซ้อนและปัญหาการที่ไม่ประสานการปฏิบัติกันได้ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ แม้ว่าศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. แต่ในส่วนของผลผลิตด้านการข่าวกรองทางทะเล จะต้องให้การสนับสนุนในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือร้องขอ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติอย่างสูงสุด

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ประเทศไทยนับได้ว่ามีผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอยู่ในระดับสูง โดยพบว่าผลประโยชน์ทางทะเลของประเทศไทยมีมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๒๔ ล้านล้านบาทต่อปี แต่ในผลประโยชน์ที่มีมูลค่ามหาศาลนี้ไม่ได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการปกป้องรักษานั้นจะพบว่ามีปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในรูปแบบต่างๆ เกิดขึ้นอย่างมาก และจากการประเมินสถานะแวดล้อมทางทะเล ภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปี ได้แก่ **ปัญหาโจรสลัดและการปล้นเรือ** โดยใช้อาวุธ **ปัญหาการค้าอาวุธสงคราม** **ปัญหาการก่อการร้ายสากลทางทะเล** **ปัญหาการลักลอบลำเลียงยาเสพติดทางทะเล** **ปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย** **การค้ามนุษย์และแรงงานเถื่อน** **ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย** รวมทั้ง**ปัญหาภัยพิบัติต่างๆ** นอกจากปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในรูปแบบต่างๆ แล้ว ปัญหาในด้าน การปกป้องรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้นเป็นปัญหาที่ใหญ่และสำคัญ โดยจากการศึกษาพบว่า ประเทศไทยยังไม่มี การบริหารจัดการหน่วยงานด้านการข่าวกรองทางทะเลที่จะติดตามเฝ้าระวังผลประโยชน์ทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ หน่วยงานด้านการข่าวต่างๆ ทั้งยังรับผิดชอบในลักษณะแยกส่วน ขาดการบูรณาการและเอกภาพในการบริหารจัดการโดยมีปัญหาหลัก ๆ ได้แก่ **มีปัญหาโครงสร้างองค์กร** **ปัญหาด้านกำลังพลผู้ปฏิบัติหน้าที่งานด้านการข่าว** และ**ปัญหาด้านงบประมาณ** ที่ทำให้การทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเลในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในภาพรวมยังไม่ตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ปัญหาเหล่านี้มีปัจจัยจากโครงสร้างและระบบย่อยที่มีส่วนเชื่อมโยงกันและกัน ที่กระทบกับประสิทธิภาพของงานด้านการข่าวกรองทางทะเลในภาพรวม จึงไม่สามารถแก้แบบแยกส่วนได้ จะต้องแก้ปัญหาในภาพรวมในทุกๆ ส่วน โดยหน่วยงานระดับนโยบายไม่ว่าจะเป็นสภาความมั่นคงแห่งชาติหรือรัฐบาลจะต้องตัดสินใจชี้ชัดถึงภาพรวมทั้งโครงสร้างและการบริหารจัดการของงานด้านการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศ ซึ่งจะเป็นส่วนที่จะกำหนดทิศทางการแก้ปัญหาต่างๆ ในทะเลให้มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่า ปัญหาของงานด้านการข่าวที่เกิดขึ้นมาจากทั้งบทบาทและรูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการ จึงไม่สามารถแก้ปัญหาแบบแยกส่วน จะต้องแก้ปัญหาในภาพรวมในทุกๆ ส่วน ซึ่งหมายถึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับรูปแบบองค์กรแบบบูรณาการ จากการตรวจสอบวิเคราะห์การทำงานด้านข่าวกรองทางทะเลของต่างประเทศ ในการแก้ปัญหาลักษณะนี้จะใช้รูปแบบการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลขึ้น เพื่อมีทำหน้าที่ในการรวบรวม ประเมินและวิเคราะห์แนวโน้ม ภัยคุกคาม จากการศึกษาค้นคว้าวิเคราะห์บทบาทงานด้านการข่าวกรองทางทะเลนั้น ได้เป็น ๓ บทบาท ได้แก่ **บทบาทด้านความมั่นคงทางทะเลในภูมิภาค** **บทบาทด้านรักษากฎหมาย** และ**ภัยพิบัติ**

ทางทะเลในประเทศ และบทบาทด้านการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างประเทศในภูมิภาค และกำหนดส่วนงานที่รับผิดชอบ ในงานทั้งสามบทบาท รวมทั้งผลการศึกษพบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรวมเจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญในงานด้านการข่าวกรองทางทะเลในด้านต่าง ๆ ที่มีอยู่มาทำงานร่วมกัน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ในภาพรวมของประเทศได้

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล ให้สามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จึงนำหลักการ SWOT มาวิเคราะห์ให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และแนวโน้มในอนาคต ตลอดจนหลักการบูรณาการข่าวสาร หลักนิยมข่าวกรองทหารเรือ และหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ อีกทั้งนำการดำเนินการของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป. ซึ่งเป็นศูนย์ที่มีความพร้อม ในเรื่ององค์วัตถุและองค์บุคคล และมีความสำเร็จในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงทางทะเล โดยผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาข่าวกรองทางทะเล เพื่อเสริมสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยสรุปแนวทางดำเนินการศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ดังนี้

ลักษณะศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เป็นหน่วยระดับกองขึ้นไป แยกสายงานภายในหน่วยตามหน้าที่อย่างชัดเจน และ ต้องมีความคล่องตัว มีอำนาจบริหารจัดการภายในทั้งบุคลากรงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา มีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติของหน่วยงานที่ชัดเจน ทั้งด้านการติดตาม ตรวจสอบ ขอข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

รูปแบบโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ได้นำรูปแบบของหน่วยที่ทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์ ที่มีความเหมาะสมมีเอกภาพมีประสิทธิภาพมีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งมาประกอบการพิจารณา สามารถกำหนดรูปแบบโครงสร้างได้ ๒ รูปแบบ คือรูปแบบที่ ๑ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) และรูปแบบที่ ๒ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยส่วนงานของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล จะแบ่งออกเป็น ๕ ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนติดตามสถานการณ์ (Watchfloor) ส่วนวิเคราะห์และประเมินภัยคุกคาม (Analysis and Awareness Division: AAD) ส่วนประสานงานข่าว (Intelligence Coordinating Division : ICD) ส่วนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Division : KMD) และส่วนแผนงานและธุรการ (Planning and Administration Division : PAD)

เมื่อนำทั้งสองรูปแบบ มาวิเคราะห์ด้วยหลักการและกรอบการวิเคราะห์ให้ได้รูปแบบศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับประเทศไทย และทดสอบรูปแบบต่างๆ ด้วยเกณฑ์ ๓ เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์ความเหมาะสม (SUITABILITY) ความเป็นไปได้ (FEASIBILITY) ความยอมรับได้ (ACCEPTABILITY) ผลการทดสอบรูปแบบศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ด้วยเกณฑ์ทั้งสามปรากฏว่าแบบที่ผ่านการทดสอบที่ดีที่สุด คือ **รูปแบบจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)** โดยการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลในแบบนี้ จะเป็นการแก้ปัญหาทั้งบทบาทและโครงสร้างของงานด้าน

การข่าวกรองทางทะเล ทำให้เกิดการบูรณาการในงานด้านการข่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตได้ รวมถึงจะทำให้การบริหารจัดการทั้งหมดเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งปัญหาเรื่องโครงสร้างและงบประมาณจะได้รับการแก้ไข ตลอดจนปัญหาการไม่ประสานสอดคล้องในการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ แม้ว่าศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. แต่ในส่วนของผลผลิตด้านการข่าวกรองทางทะเล จะต้องสามารถให้การสนับสนุนในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือที่ร้องขอ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติอย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงบทบาท และโครงสร้างของหน่วยงานด้านข่าวกรองทางทะเลจะต้องได้รับความร่วมมือและเสียสละจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด โดยมีเหตุผลของรัฐบาลในการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล มาช่วยสนับสนุนในการดูแลผลประโยชน์ของชาติทางทะเลซึ่งควรมีการดำเนินการดังนี้

๑. เห็นควรให้ สมช.มีมติเห็นชอบในหลักการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล รูปแบบภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. ตามรูปแบบที่เสนอในข้างต้น และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติเห็นชอบด้วย รวมทั้งข้อมติแต่งตั้งคณะกรรมการเริ่มก่อตั้ง โดยประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยต่างๆ ที่ได้รับการคัดเลือกอย่างดีจากบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และความสามารถ เพื่อเป็นแกนในการเริ่มก่อตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล มีหน้าที่เสนอรายละเอียดโครงสร้างศูนย์ข่าวกรองทางทะเล แนวทางการบริหารจัดการและงบประมาณต่อรัฐบาล รวมถึงนำเสนอในร่าง พ.ร.บ.รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลฉบับใหม่ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลเพิ่มขึ้น

๒. ในระดับนโยบายเห็นควรให้มีคณะกรรมการนโยบายในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (Maritime Interests Policy Board) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์ข่าวกรองทางทะเล (ผ่าน ศรชล.)

๓. ปรับปรุงกฎหมายด้านข้อมูลข่าวสาร ที่ครอบคลุมอำนาจแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการขอข้อมูลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลของแต่ละหน่วยงานของ ศรชล. รับผิดชอบ และให้อำนาจตามกฎหมายแก่ศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรวบรวมข่าวสาร และบูรณาการข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่ปรึกษาทางวิชาการระดับประเทศ เพื่อนำเสนอแนวทางหลักการทางวิชาการ ให้คำปรึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระที่รัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ

๕. จัดตั้งองค์กรภาคประชาชน เพื่อช่วยเหลือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเฉพาะการช่วยเหลือในการจัดตั้งมวลชนในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เช่น กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติทางทะเล (ทสปช.ทางทะเล) เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

วารสาร

วิญญู ไชยกิจ, เรือเอก. “Network Centric Warfare (NCW)”, นาวิกศาสตร์. ปีที่ ๘๙ เล่มที่ ๑๒, ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ. “Maritime Domain Awareness (MDA)”, นาวิกศาสตร์. ปีที่ ๙๕ (ฉบับที่ ๒), กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ชุมพล วงศ์เวคิน, พลเรือตรี “บทบาทของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) กับความมั่นคงของชาติ”. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๒.

บุญเลิศ ศรีหะจันทร์, นาวาตรี. “การบูรณาการระบบแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและติดตามสถานการณ์ทางทะเล ทร.”, เอกสารวิจัย, รร.สธ.ทร. รุ่นที่ ๗๐, ๒๕๕๒.

พสุ เดชะรินทร์. “การวางแผนกลยุทธ์ด้วยวิธี SWOT”. คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๑.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

ข่าวทหารเรือ, กรม.กองทัพเรือ. “คู่มือนายทหารการข่าว”. เอกสารอ้างอิง ทร.(อทร.๒๐๐๒), ๒๕๔๖.
ข่าวทหารเรือ, กรม.กองทัพเรือ. “ประมาณการข่าวกรองระยะกลาง (ห้วงเวลา พ.ศ.๒๕๕๕ – ๒๕๕๖๗)”, ๒๕๕๘.

สภาความมั่นคงแห่งชาติ. “แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔)”, ๒๕๕๘.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“กรอบความร่วมมือ Proliferation Security initiative (PSI)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.state.gov/t/isn/c10390.htm> >, ๒๕๖๐.

“กรอบแนวคิด OODA LOOP ของ John Boyd”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://hroarr.com/the-ooda-loop-hema/>, ๒๐๑๖.

“กรอบแนวคิด 7-S ของแมคคินซี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.24point0.com/free-ppt-slide-7s-framework/>, ๒๐๑๖.

“การจัดอัตรากำลังพลของ IFC”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก <http://muse.jhu.edu> Piracy, ๒๕๖๐.

“เขตพื้นที่ที่มีการอ้างสิทธิอธิปไตยไทยทับซ้อนทางทะเลระหว่างไทยกับกัมพูชา”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.tnssc.org/main/index.php/component/k2/item/61-2015-12-06-11-23-22>, ๒๕๖๐.

“ที่ตั้ง IFC ในฐานทัพเรือชางฮี”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.infofusioncentre.gov.sg/ifc/>, ๒๕๖๐.

“พื้นที่พัฒนาร่วมไทย-มาเลเซีย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://oknation.nationtv.tv/blog/mangrove/2007/08/14/entry-3>, ๒๐๑๖.

“ภาพตัดขวางแสดงเขตต่างๆทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://meetrk.blogspot.com/2015/07/geopolitics-of-artificial-islands.html>, ๒๕๖๐.

“ภายในห้อง wachfloor ศูนย์ IFC”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.mindef.gov.sg/imindef/resourcelibrary/cyberpioneer/topics/articles/features/2016/may16_cs.html#.WNY6KDI0Nok

“แสดงเขตทางทะเลของประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://mrpolicy.trf.or.th>, ๒๕๖๐.

“องค์ประกอบของ SWOT”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://eiamsri.wordpress.com/2011/05/27/>, ๒๐๑๖.

“Network Centric Operation (NCO)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://nniwat.files.wordpress.com/2010/06/network-based-ops.jpg>, ๒๐๑๖.

“Piracy/Sea Robbery”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.recaap.org/>, ๒๕๖๐.

ภาษาอังกฤษ

Berndt Brehmer, The Dynamic OODA Loop: Amalgamating Boyd’s OODA Loop and the Cybernetic Approach to Command and Control, Swedish National Defence College, 2005.

George Casper Homans, Exchange Theory and Rational Choice Theory, 2005.

Guidance for International Liaison Officers, INFORMATION FUSION CENTRE (IFC), 2015.

James Manktelow & Amy Carlson, McKinsey 7-S Framework, 2016.

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	พลเรือตรี กาญจน์ ตีอุบล
วัน เดือน ปีเกิด	๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๐๓
การศึกษา	ม.๔ โรงเรียนโยธินบูรณะ โรงเรียนเตรียมทหาร รุ่นที่ ๒๑ โรงเรียนนายเรือ รุ่นที่ ๗๘ หลักสูตรนายทหารส่งกำลังบำรุง หลักสูตรพรคนาวิน หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ (เสธ.ทร.) หลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ (วทร.) หลักสูตรฝ่ายอำนวยการตำรวจ รุ่นที่ ๑๕ หลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหารกองทัพเรือ (พสบ.ทร.) หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) รุ่นที่ ๕๙ (ปัจจุบันกำลังศึกษาอยู่)
ประวัติการทำงาน โดยย่อ	ผู้บังคับการเรือหลวงช้าง ผู้บังคับกองพันสารวัตรทหารเรือที่ ๑ กรมสารวัตรทหารเรือ รองผู้บังคับการกรมสารวัตรทหารเรือ ผู้อำนวยการกองเลขานุการ สำนักงานเลขานุการกองทัพเรือ ผู้บังคับการกรมสนับสนุน หน่วยบัญชาการต่อสู้อากาศยานและรักษาฝั่ง รองเลขานุการกองทัพเรือ เลขานุการกองทัพเรือ
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองเจ้ากรมข่าวทหารเรือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเลในประเทศและภูมิภาคศึกษาปัญหาและผลกระทบต่อความมั่นคงทะเลในภูมิภาค และศึกษากรอบความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทะเลในสถานการณ์ด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศและภูมิภาคในปัจจุบัน
๒. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎี และหลักนิยาม การปฏิบัติงานด้านการข่าวกรอง พร้อมทั้งศึกษาตัวอย่างการปฏิบัติงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์
๓. เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล เพื่อตอบสนองความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนของชาติ

ขอบเขตของการวิจัย

จะทำการวิจัยเพื่อกำหนดการดำเนินการด้านการข่าวของชาติ เฉพาะด้านการข่าวกรองทางทะเล เพื่อให้พร้อมรับมือกับภัยคุกคาม ปัญหา และสิ่งท้าทายต่อความมั่นคงทางทะเล รวมทั้งหาแนวทางการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเลให้กับประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์จะใช้วิธีการเปรียบเทียบการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเล ของสิงคโปร์ในฐานะตัวแบบกับการพัฒนาการข่าวกรองทางทะเลของไทยในอนาคต โดยข้อมูลการวิจัยจะมาจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการข่าวกรองและเอกสารปฐมภูมิ เช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนความมั่นคงทางทะเล พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๔ เป็นต้น และเอกสารทุติยภูมิที่เป็นหนังสือหรือบทความที่เกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเลของไทย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาภัยคุกคาม และปัญหาในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีความหลากหลายของปัญหา และความต้องการขีดความสามารถในการจัดการที่แตกต่างกันตามลักษณะของปัญหา ตั้งแต่เรื่องของการขจัดคราบน้ำมันในทะเล เพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในทะเล ที่ใช้การกำลังทางเรือเข้าปฏิบัติการสกัดกั้นจับกุม การทำประมงผิดกฎหมาย การลักลอบค้าของผิดกฎหมายการหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การค้ามนุษย์และแรงงานเถื่อน ที่อาจต้องใช้กำลังทางเรือปฏิบัติการในระดับต่ำ จนถึงการปราบปรามโจรสลัดและการต่อต้านการก่อการร้าย ที่อาจต้องใช้ปฏิบัติการทางเรือที่เข้มแข็งจนถึงขั้นสูงสุด นอกจากนั้นพื้นที่ที่เกิดปัญหาอาจอยู่ภายในเขตอำนาจอธิปไตยของอีกประเทศหนึ่ง การจัดการกับปัญหาให้ครอบคลุมทุกด้านจึงต้องอาศัยขีดความสามารถทางด้านการข่าวที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันเวลา เพื่อให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลทั้งในระดับนโยบายและผู้ปฏิบัติสามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้งานด้านการข่าวกรองทางทะเลมีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของระบบงานข่าวทางทะเลในภาพรวมของประเทศให้ได้ นั่นคือ ปัญหาด้านการจัดโครงสร้างของระบบงานข่าวทะเล ทำให้ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาการและขาดบูรณาการในการปฏิบัติ ปัญหาด้านกำลังพลทำให้งานข่าวขาดความต่อเนื่อง และปัญหาด้านงบประมาณทำให้ขาดแคลน เครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นต่างๆ ในการปฏิบัติงานด้านการข่าว

การพัฒนาการข่าวกรองทางทะเลที่ให้อำนาจตอบสนองต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้ในการวิจัยได้นำหลักการ SWOT มาวิเคราะห์ให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และแนวโน้มในอนาคต ตลอดจนหลักการบูรณาการข่าวสาร หลักนิยมข่าวกรองทหารเรือ และหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องต่างๆ อีกทั้งนำการดำเนินการของศูนย์บูรณาการข้อมูลข่าวสาร ทร.สป. ซึ่งเป็นศูนย์ที่มีความพร้อม ในเรื่ององค์วัตถุและองค์บุคคล และมีความสำเร็จในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านความมั่นคงทางทะเล โดยผ่านทางเครือข่ายสารสนเทศมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาข่าวกรองทางทะเล เพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยสรุปแนวทางการดำเนินการศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ดังนี้

ลักษณะศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เป็นหน่วยระดับกองขึ้นไป แยกสายงานภายในหน่วยตามหน้าที่อย่างชัดเจน และ ต้องมีความคล่องตัว มีอำนาจบริหารจัดการภายในทั้งบุคลากรงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อความเป็นเอกภาพในการบังคับบัญชา มีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติของหน่วยงานที่ชัดเจน ทั้งด้านการติดตาม ตรวจสอบ ขอข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

รูปแบบโครงสร้างของศูนย์ข่าวกรองทางทะเล จะต้องมีกำลังประจำหน่วย ได้นำรูปแบบของหน่วยที่ทำงานด้านการข่าวกรองทางทะเลของประเทศสิงคโปร์ ที่มีความเหมาะสมมีเอกภาพมีประสิทธิภาพมีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งมาประกอบการพิจารณา สามารถกำหนดรูปแบบโครงสร้างได้ ๒ รูปแบบ คือ รูปแบบที่ ๑ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักข่าวกรองแห่งชาติ (สขช.) และรูปแบบที่ ๒ จัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยส่วนงานของศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจะแบ่งออกเป็น ๕ ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนติดตามสถานการณ์ (Watchfloor) ส่วนวิเคราะห์และประเมินภัยคุกคาม (Analysis and Awareness Division: AAD) ส่วนประสานงานข่าว (Intelligence Coordinating Division : ICD) ส่วนการจัดการความรู้ (Knowledge Management Division : KMD) และส่วนแผนงานและธุรการ (Planning and Administration Division : PAD)

เมื่อนำทั้งสองรูปแบบ มาวิเคราะห์ด้วยหลักการและกรอบการวิเคราะห์ให้ได้รูปแบบศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ที่เหมาะสมและดีที่สุดสำหรับประเทศไทย และทดสอบรูปแบบต่างๆ ด้วยเกณฑ์ ๓ เกณฑ์ ได้แก่ เกณฑ์ความเหมาะสม (SUITABILITY) ความเป็นไปได้ (FEASIBILITY) ความยอมรับได้ (ACCEPTABILITY) ผลการทดสอบรูปแบบศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ด้วยเกณฑ์ทั้งสามปรากฏว่าแบบที่ผ่านการทดสอบที่ดีที่สุด คือ **รูปแบบจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล ภายใต้การกำกับดูแลของศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)**

โดยการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลในแบบนี้ จะเป็นการแก้ปัญหาทั้งบทบาทและโครงสร้างของงานด้านการข่าวกรองทางทะเล ทำให้เกิดการบูรณาการในงานด้านการข่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถตอบสนองต่อภัยคุกคามที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตได้ รวมถึงจะทำให้การบริหารจัดการทั้งหมดเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งปัญหาเรื่องโครงสร้างและงบประมาณจะได้รับการแก้ไขตลอดจนปัญหาการไม่ประสานสอดคล้องในการปฏิบัติระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้ แม้ว่าศูนย์ข่าวกรองทางทะเลจะอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. แต่ในส่วนของผลผลิตด้านการข่าวกรองทางทะเล จะต้องสามารถให้การสนับสนุนในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องหรือที่ร้องขอ เพื่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศชาติอย่างสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

การปรับปรุงบทบาท และโครงสร้างของหน่วยงานด้านข่าวกรองทางทะเลจะต้องได้รับความร่วมมือและเสียสละจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการตัดสินใจอย่างเด็ดขาด โดยมีเหตุผลของรัฐบาลในการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล มาช่วยสนับสนุนในการดูแลผลประโยชน์ของชาติทางทะเลซึ่งควรมีการดำเนินการดังนี้

๑. เห็นควรให้ สมช.มีมติเห็นชอบในหลักการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล รูปแบบภายใต้การกำกับดูแลของ ศรชล. ตามรูปแบบที่เสนอในข้างต้น และนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อมีมติเห็นชอบด้วย รวมทั้งข้อมติแต่งตั้งคณะทำงานเริ่มก่อตั้ง โดยประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยต่างๆ ที่ได้รับการคัดเลือกอย่างดีจากบุคลากรที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม และความสามารถ เพื่อเป็นแกนในการเริ่มก่อตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเล มีหน้าที่เสนอรายละเอียดโครงสร้างศูนย์ข่าวกรองทางทะเล แนวทางการบริหารจัดการและงบประมาณต่อรัฐบาล รวมถึงนำเสนอในร่าง พ.ร.บ.รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลฉบับใหม่ โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งศูนย์ข่าวกรองทางทะเลเพิ่มขึ้น

๒. ในระดับนโยบายเห็นควรให้มีคณะกรรมการนโยบายในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (MARITIME INTERESTS POLICY BOARD) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย กำกับการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กับศูนย์ข่าวกรองทางทะเล (ผ่าน ศรชล.)

๓. ปรับปรุงกฎหมายด้านข้อมูลข่าวสาร ที่ครอบคลุมอำนาจแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการขอข้อมูลในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลของแต่ละหน่วยงานของ ศรชล., รับผิดชอบ และให้อำนาจตามกฎหมายแก่ศูนย์ข่าวกรองทางทะเล เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรวบรวมข่าวสาร และบูรณาการข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. จัดตั้งหน่วยงานหรือองค์กรที่ปรึกษาทางวิชาการระดับประเทศ เพื่อนำเสนอแนวทางหลักการทางวิชาการ ให้คำปรึกษาทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยจัดตั้งเป็นองค์กรอิสระที่รัฐให้การสนับสนุนงบประมาณ

๕. จัดตั้งองค์กรภาคประชาชน เพื่อช่วยเหลือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเฉพาะการช่วยเหลือในการจัดตั้งมวลชนในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ เช่น กลุ่มไทยอาสาป้องกันชาติทางทะเล (ทสปช.ทางทะเล) เป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนและยังเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติ